

Efnisyfirlit

Helstu atriði	2
Skýrsla stjórnar	3 - 6
Áritun óháðs endurskoðanda	7 - 10
Rekstrarreikningur samstæðunnar	11
Yfirlit um heildarafkomu samstæðunnar	12
Efnahagsreikningur samstæðunnar	13
Eiginfjáryfirlit samstæðunnar	14
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar	15 - 16
Skýringar með ársreikningi samstæðunnar	17 - 88
Viðauki - óendurskoðaður	
Stjórnarháttayfirlýsing Íslandsbanka hf. 2018	90 - 95

Skýrsla stjórnar

Ársreikningur Íslandsbanka hf. ("bankans" eða "Íslandsbanka") fyrir fjárhagsárið 2018 samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf. og dótturfélaga hans, en saman er vísað til þeirra sem "samstæðunnar".

Starfsemi árið 2018

Íslandsbanki býður alhliða fjármálaþjónustu fyrir heimili, fyrirtæki og stofnanafjórfa á Íslandi. Samstæðan er eitt af stærstu fyrirtækjum á Íslandi á sviði banka- og fjármálaþjónustu og er með sterka markaðshlutdeild innanlands. Framtíðarsýn Íslandsbanka er að vera #1 í þjónustu og er bankinn efstur í Íslensku ánægjuvöginni hjá viðskiptavinum í bankaþjónustu, sjötta árið í röð.

Hagnaður af starfsemi samstæðunnar fyrir fjárhagsárið 2018 nam 10.645 milljónum króna, sem samsvarar 6,1% arðsemi eigin fjár. Stjórn bankans leggur til að 5,3 milljarðar króna verði greiddir í arð til hluthafa. Stjórn bankans má kalla til sérstaks hluthafafundar síðar á árinu þar sem tillaga um greiðslu arðs af hagnaði fyrri rekstrarára kann að vera lögð fram. Á árinu 2018 greiddi bankinn 13 milljarða króna í arð til hluthafa bankans. Í árslok 2018 voru 1.075 starfsmenn hjá samstæðunni í fullu starfi, þar af 834 í bankanum sjálfum. Af starfsmönnum eru 62% konur og 38% karlar.

Hreinar vaxtatekjur jukust um 6,5% milli ára þar sem góður vöxtur efnahagsreikningsins vó á móti lægra vaxtaumhverfi. Hreinar þóknatekjur lækkuðu um 11,1% þar sem vöxtur hjá bankanum jafnaðist út vegna lækkunar hjá tveimur dótturfélögum bankans. Aðrar rekstrartekjur námu 823 milljónum króna vegna jákvæðra áhrifa af sölu eins dótturfélags bankans. Hreinar fjármagnstekjur voru neikvæðar um 962 milljónir króna vegna taps af markaðsvirði afleiðna í áhættuvörnum og taps á veltubók. Stjórnunarkostnaður hækkaði um 2,5% á milli ára. Launakostnaður hækkaði um 1,8% milli ára vegna minni eignfærslu launa árið 2018 vegna fjárfestingar í grunnkerfum bankans og almennum kjarasamningshækkunum launa en til lækkunar kemur fækkun starfsfólks í bankanum. Hrein virðisrýmun var jákvæð um 1.584 milljónir króna þar sem gæði lánasafnsins hélt áfram að aukast í kjölfar aukinna umsvifa í efnahagslífinu og tekjufærslu af áður færðri skuldbindingu vegna gengistryggðra lánasamninga þar sem fyringarfrestur er útrunninn.

Efnahagsreikningur samstæðunnar óx um 9,1% milli ára í kjölfar 12,1% aukningar á útlánum til viðskiptavina. Útlánavöxtur var sérstaklega mikill á fyrri hluta ársins en lækkaði síðan aðeins á seinni hluta ársins og sérstaklega á fjórða ársfjórðungi. Samkvæmt skilgreiningu Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar fyrir hlutfall útlána í vanskilum, sem á ekki bara við um útlán til viðskiptavina heldur einnig útlán til seðlabanka og lánastofnana, var hlutfall bankans í árslok 2018 1,7% samanborið við 3,4% að meðaltali fyrir evrópska banka. Vegið meðaltal veðsetningarhlutfalls bankans lækkaði úr 63% í 61%. Innlán viðskiptavina jukust um 2,1% á árinu þar sem aukning í innlánum viðskiptavina og lítilla og meðalstórra fyrirtækja vó á móti lækkun innlána hjá stærri fyrirtækjum. Fjármögnunarkostnaður bankans á alþjóðamörkuðum versnaði á árinu þar sem flókt jókst og fjárfestar urðu áhættufælnari. Bankanum gekk hins vegar vel með aðgerðir sínar í fjármögnun og var útgáfa samkvæmt áætlunum og þá var útgáfu bankans á vikið mikill skuldbindingu á þriðja ársfjórðungi vel tekið. Bæði S&P (BBB+) og Fitch staðfestu láns hæfismat bankans með stöðugum horfum.

Eigið fé samstæðunnar nam 176,3 milljörðum króna í árslok og heildareignir námu 1.130,4 milljörðum króna. Heildareiginfjárlutfall samstæðunnar var 22,2%. Í lok september fékk samstæðan árlega niðurstöðu úr könnunar- og matsferli (e. SREP) Fjármálaeftirlitsins þar sem heildarkrafa um eiginfjárgrunn samstæðunnar var uppfærð. Heildarkrafa um eiginfjárgrunn er núna 18,8% en var 19,8% árið áður. Lækkunin á heildarkröfunni um eiginfjárgrunn er vegna lækkunar á markaðsáhættu samstæðunnar. Hinsvegar tilkynnti fjármálastöðugleikaráð í maí síðastliðnum að sveiflujöfnunarauki muni hækka um 50 punkta, úr 1,25% í 1,75% frá og með maí 2019 sem mun leiða til þess að heildarkrafa um eiginfjárgrunn samstæðunnar verður 19,3%. Stjórn bankans samþykkti uppfært langtíma eiginfjármarkmið samstæðunnar í kjölfar niðurstaðna úr könnunar- og matsferlinu. Nýja markmiðið gerir ráð fyrir 0,5-2,0% stjórnendaauka ofan á heildar eiginfjárröfuna þar sem efri mörk hafa verið hækkuð úr 1,5% til veita stjórnendum meiri sveigjanleika í eiginfjárfyrirgöngu. Uppfært markmið er því 19,3-20,8% í stað fyrra markmiðs sem var 20,3-21,3% og mun svo verða 19,8-21,3% með hærri sveiflujöfnunarauka frá og með maí næstkomandi. Lausafjárstaða bankans er sterk og vel yfir lögbundnu lágmarki.

Bankinn kynnti skipulagsbreytingar á öðrum ársfjórðungi 2017. Þrjár tekjueiningar þjóna núna viðskiptavinum: Einstaklingssvið, Viðskiptabanki og Fyrirtæki & fjárfestar. Þessar breytingar endurspeglast í reikningsskilum bankans, sjá nánar í skýringu 5.

Í september tók bankinn í notkun ný grunnkerfi fyrir innlán og greiðslumiðlun. Þetta er mikilvægur áfangi og stærsta verkefni bankans á síðari tímum þegar kemur að grunnkerfum. Á heildina lítið gekk innleiðingin vel og hafði takmörkuð neikvæð áhrif á viðskiptavinum bankans. Bankinn kynnti einnig til sögunnar nýjar stafrænar lausnir fyrir viðskiptavinum á árinu þeirra á meðal er öruggt netspjall, hið fyrsta sinnar tegundar á Íslandi. Þá var einnig boðið uppá þann möguleika að nota snjallsíma og snjallúr til að greiða fyrir vörur.

Framtíðarhorfur

Eftir mikinn vöxt í íslensku efnahagslífi síðustu ár býst aðalhafgræðingur bankans við 1,1% vexti árið 2019 og 3,1% árið 2020. Búist er við að fjárfestingar verði nærri 20% af vergri landsframleiðslu þar sem nýbyggingar muni jafna út lækkun í fjárfestingu atvinnuvega. Tiltrú neytenda hefur minnkað töluvert undanfarið eftir að hafa náð hámarki árið 2016 og því er búist við að einkaneysla vaxi hægt á næstunni. Verðbólga mældist 3,7% á árinu og þess er vænst að hún verði svipuð árið 2019 og minnki í 3,2% á árinu 2020. Á sama tíma er búist við að viðskiptaafgangur verði um 3% af vergri landsframleiðslu á árinu, svipaður og hann var árið 2018. Þá er hrein fjárfestingarstaða Íslands góð svo og gjaldeyrisvaraförði Seðlabankans.

Skýrsla stjórnar

Horfur í starfsemi bankans eru góðar. Efnahagsreikningur bankans er traustur og eiginfjár- og lausafjárstöður góðar, bæði í íslenskrí krónu og erlendum myntum. Arðsemi hefur minnkað síðustu ár og það verður krefjandi fyrir bankann að ná 8-10% markmiði um arðsemi af reglulegri starfsemi. Eftir því sem hægist á vexti í íslensku efnahagslífi þá mun draga úr útlánavexti og því mikil áskorun fyrir stjórnendur að auka arðsemi. Bankinn mun halda áfram að fjárfesta í innviðum upplýsingatækni og stafrænum lausnum og mæta með því nýjum kröfum í regluverkinu og bæta upplifun viðskiptavina.

Áhættustýring

Starfsemi Íslandsbanka felur í sér margs konar áhættu og er stýring þeirrar áhættu óaðskiljanlegur hluti af starfsemi bankans og hefur bankinn einbeitt sér að uppbyggingu ábyrgar innri áhættumeningar meðal starfsfólks. Stjórn bankans ber endanlega ábyrgð á því að umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits í bankanum sé fullnægjandi. Sú umgjörð er skilgreind og henni miðlað í stefnuskjölum um áhættustýringu og innra eftirlit sem eru samþykkt af stjórn og felur stjórn bankastjóra að tryggja innleiðingu og eftirfylgni stefnunnar.

Fjallað er um umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits innan bankans í skýringum 47-69 og í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans.

Eignarhald

Í upphafi og lok árs var Íslandsbanki að fullu í eigu íslenska ríkisins, beint (99,9%) og í gegnum dótturfélag þess ISB Holding ehf. (0,1%). Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlutinn fyrir hönd ríkisins.

Stjórnarhættir Íslandsbanka

Eitt af meginmarkmiðum stjórnar Íslandsbanka er stöðug þróun og styrking stjórnarhátta bankans þannig að þeir séu í samræmi við bestu stjórnarhætti á fjármálamarkaði á hverjum tíma.

Íslandsbanka var fyrst veitt viðurkenning á árinu 2014 sem „Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum“ af Rannsóknarmiðstöð um stjórnarhætti við Viðskiptafræðistofnun Háskóla Íslands en hún var veitt í kjölfar ítarlegrar skoðunar á starfsháttum stjórnar, undirnefnda og framkvæmdastjórnar. Viðurkenning bankans var endurnýjuð árin 2015, 2016, 2017 og 2018.

Í stjórn bankans sitja sjö einstaklingar og tveir til vara. Stjórn bankans fer með málefni bankans og er ábyrg fyrir stefnumörkun hans en felur bankastjóra nánari útfærslu og framkvæmd stefnunnar. Stjórn hefur eftirlit með starfsemi bankans og að hún sé ávallt í samræmi við lög, reglur og góða viðskiptahætti. Stjórn bankans fylgist jafnframt með framkvæmd á stefnu bankans, hefur eftirlit með bókhaldi og fjárreiðum og tryggir stöðuga virkni innri endurskoðunar, regluvörslu, áhættustýringar og innra eftirlits.

Sérstök valnefnd er tilnefnd skv. 7. gr. laga um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009 sem skal tilnefna fulltrúa til kjörs í stjórn bankans. Á aðalfundi bankans í mars var kosið í stjórn bankans og var hún óbreytt frá fyrra starfsári. Samþykktir bankans kveða á um að hlutfall hvors kyns í stjórn skuli ekki vera lægra en 40% og samanstendur núverandi stjórn af fjórum konum og þremur körlum. Stjórn hefur samþykkt stefnu um hæfi stjórnar, bankastjóra og lykilstarfsmanna sem kveður m.a. á um að samsetning stjórnar skuli á hverjum tíma vera fjölbreytt m.t.t. menntunar, starfsreynslu, kyns og aldurs stjórnarmanna.

Undirnefndir stjórnar eru þrjár, allar skipaðar stjórnarmönnum, og starfa þær samkvæmt erindisbréfi frá stjórn og starfsreglum stjórnar. Erindisbréf undirnefnda stjórnar má finna á vefsíðu bankans.

Bankastjóri er ábyrgur fyrir daglegum rekstri bankans og tryggir að starfsemi bankans sé á hverjum tíma í samræmi við samþykktir hans, reglur stjórnar og viðeigandi lög. Bankastjóri skipar regluvörð, framkvæmdastjórn bankans og aðrar ráðgefandi nefndir bankastjóra.

Í framkvæmdastjórn bankans eru sjö einstaklingar, þar á meðal bankastjóri, og samanstendur hún af fjórum konum og þremur körlum. Hlutverk framkvæmdastjórnar er að hafa yfirsýn og samhæfa lykilmætti í starfsemi bankans. Bankastjóri sér til þess að stjórn fái reglulega nákvæmar upplýsingar um fjármál, uppbyggingu og rekstur bankans.

Fjármálasvið bankans gerir reikningsskil fyrir bankann í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS). Áður en árs- og árshlutareikningar bankans eru lagðir fyrir stjórn til samþykktar gefur endurskoðunarnefnd stjórnar álit sitt á þeim. Stjórnendauppgjör eru lögð fyrir stjórn að jafnaði 10 sinnum á ári. Ytri endurskoðendur kanna hálfársuppgjör og endurskoða ársuppgjör bankans.

Íslandsbanki starfar samkvæmt gildandi löggjöf um aðila sem eru undir eftirliti Fjármálaeftirlitsins, Seðlabanka Íslands og Nasdaq Iceland. Meðal þeirra laga sem um starfsemi bankans gilda eru lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, lög um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007, lög um hlutafélagalög nr. 2/1995 og samkeppnislög nr. 44/2005, sem má finna á vefsíðu Alþingis (www.althingi.is).

Skýrsla stjórnar

Stjórn bankans fylgir leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja (5. útg.) sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins (hér eftir leiðbeiningarnar), sem eru aðgengilegar á www.corporategovernance.is. Stjórnarhættir bankans samræmast ákvæðum leiðbeininganna að grein 1.5. undanskilinni.

Í grein 1.5. í leiðbeiningunum er gert ráð fyrir að hluthafafundur skuli skipa tilnefningarnefnd eða ákveða hvernig hún skuli skipuð. Hluthafar bankans, sem og stjórn hans, telja ekki ástæðu til að skipa slíka nefnd á þessum tíma vegna þess hvernig eignarhaldi bankans er hagað. Fulltrúar til stjórnasetu eru tilnefndir af eiganda bankans, íslenska ríkinu, og skipar Bankasýsla ríkisins sérstaka valnefnd til verksins í samræmi við 7. gr. laga um Bankasýslu ríkisins.

Nánari lýsing á stjórnarháttum Íslandsbanka er í stjórnarháttayfirlýsingu bankans sem má finna í óendurskoðuðum viðauka við ársreikninginn og á heimasíðu bankans, www.islandsbanki.is.

Samfélagsleg ábyrgð

Íslandsbanki vinnur eftir stefnu um samfélagslega ábyrgð sem miðar að því að bankinn hafi jákvæð áhrif á samfélagið. Frá árinu 2010 hefur Íslandsbanki verið aðili að sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagslega ábyrgð (UN Global Compact) og birtir árlega samfélagsskýrslu sem byggir á nálgun sáttmálans. Samfélagsskýrslan fjallar um stefnuna og framvindu verkefna sem snúa að samfélagslegri ábyrgð. Þá er einnig fjallað um málefni tengdum umhverfi, starfsmönnum og mannréttindamálum.

Sem aðili að sáttmála Sameinuðu þjóðanna (UN Global Compact) hefur Íslandsbanki skuldbundið sig til að stefna og starfshættir bankans séu í samræmi við 10 grundvallarþætti Sameinuðu þjóðanna um mannréttindi, vinnumál, umhverfismál og aðgerðir gegn spillingu. Til þess að stuðla að trúverðugleika í viðskiptum bankans og koma í veg fyrir að draga megi hlutleysi starfsmanna í efa við meðferð og afgreiðslu einstakra mála, hefur bankinn auk þess sett sér siðareglur og stefnu um ráðstafanir gegn hagsmunaárekstrum.

Íslandsbanki styrkir alþjóðlegt hjálparstarf Rauða krossins með stuðningi við verkefnið *Brúun hins stafræna bíls* þar sem Rauði krossinn og Rauði hálfmáninn vinna í yfir tíu Afríkuríkjum við að bæta þekkingu og búnað í upplýsingatækni. Íslandsbanki styrkir verkefnið bæði með því að lána starfsmenn sem hafa þekkingu og þjálfun í upplýsingatækni til að sinna verkefnum sendifulltrúa auk þess að styrkja verkefnið með fjármagni. Starfsmenn Íslandsbanka hafa nú þegar farið í nokkrar sendifulltrúaferðir til landsfélaga í Afríku.

Íslandsbanki gerðist aðili að Nordic CEOs for a Sustainable Future á síðasta ári en það eru samtök stórra fyrirtækja á Norðurlöndunum sem mun vinna sameiginlega að heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna. Í hópnum eru m.a. forsvarsmenn Equinor, Hydro, GSMA, Íslandsbanka, Nokia, SAS, Swedbank, Telenor Group, Telia Company, Vestas og Yara. Forstjórnarnir hafa sameinast um að tala einni röddu um þörfina fyrir ný viðskiptamódel sem drífa munu áfram sjálfbærni.

Íslandsbanki hélt á árinu jafnréttisfund um þróun kynjahlutfalla í ólíkum greinum en þetta er fjórða árið í röð sem bankinn heldur slíkan fund. Yfir tvö þúsund manns hafa sótt fundi Íslandsbanka um jafnréttismál og enn fleiri horft á netinu.

Í kjölfar #metoo umræðunnar var tekin ákvörðun um að fara vel yfir alla ferla í bankanum og gæta þess að starfsfólk væri upplýst um hvernig ætti að tilkynna um kynbundna mismunun. Bankastjóri og framkvæmdastjórar hittu um 150 starfsmenn í litlum hópum þar sem rætt var á opinskáan hátt um málefni #metoo.

Nánari upplýsingar um stefnu bankans um samfélagslega ábyrgð má finna í óendurskoðaðri ársskýrslu.

Skýrsla stjórnar

Yfirlýsing stjórnar og bankastjóra

Endurskoðaður ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2018 er gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu; lög um ársreikninga nr. 3/2006; lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002; og reglur um reikningsskil lánastofnana, þar sem við á, að svo miklu leyti sem þær ganga ekki í berhögg við kröfur alþjóðlegra reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu.

Það er álit okkar að ársreikningur samstæðunnar gefi glögga mynd af rekstrarafkomu og breytingum á handbæru fé árið 2018 og fjárhagsstöðu samstæðunnar þann 31. desember 2018. Það er einnig álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af þróun og árangri í rekstri samstæðunnar og fjárhagsstöðu í lok tímabilsins, ásamt því að lýsa helstu áhættu- og óvissupáttum sem samstæðan stendur frammi fyrir.

Stjórn og bankastjóri hafa í dag fjallað um ársreikning samstæðu Íslandsbanka fyrir árið 2018 og staðfest hann með undirritun sinni.

Kópavogi, 13. febrúar 2019

Stjórn:

Fríðrik Sophusson, stjórnarformaður

Helga Valfells, varaformaður

Anna Þórðardóttir

Auður Finnbogadóttir

Árni Stefánsson

Hallgrímur Snorrason

Heiðrún Jónsdóttir

Bankastjóri:

Birna Einarsdóttir

Rekstrarreikningur samstæðunnar

	Skýringar	2018	2017
Vaxtatekjur*		61.675	56.767
Vaxtagjöld		(29.738)	(26.768)
Hreinar vaxtatekjur	11	31.937	29.999
Þóknatekjur		19.853	20.855
Þóknagjöld		(7.626)	(7.105)
Hreinar þóknatekjur	12	12.227	13.750
Hrein fjármagnsgjöld	13	(962)	(715)
Hreinn gengismunur	14	1	527
Aðrar rekstrartekjur	15	1.784	628
Aðrar rekstrartekjur		823	440
Rekstrartekjur samtals		44.987	44.189
Laun og launatengd gjöld	16	(15.500)	(15.233)
Annar rekstrarkostnaður	17	(12.150)	(11.735)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta		(1.173)	(1.083)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	72.22	(3.281)	(2.892)
Rekstrargjöld samtals		(32.104)	(30.943)
Hagnaður fyrir virðisbreytingu útlána		12.883	13.246
Hrein virðisbreyting fjáreigna	19	1.584	1.556
Hagnaður fyrir skatta		14.467	14.802
Tekjuskattur	20	(4.734)	(4.151)
Hagnaður ársins af áframhaldandi starfsemi		9.733	10.651
Hagnaður af aflagðri starfsemi, að frádragnum tekjuskatti	21	912	2.575
Hagnaður ársins		10.645	13.226
*Þar af námu vaxtatekjur reiknaðar með aðferð virkra vaxta 59.741 milljón króna.			
Hagnaður ársins tilheyrir:			
Hluthöfum Íslandsbanka hf.		11.036	13.577
Hluthöfum minnihluta		(391)	(351)
Hagnaður ársins		10.645	13.226
Hagnaður á hlut af áframhaldandi starfsemi			
Hagnaður á hlut og þynntur hagnaður á hlut sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.	22	1,01	1,10

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Yfirlit um heildarafkomu samstæðunnar

	2018	2017
Hagnaður ársins	10.645	13.226
Liðir sem eru eða munu verða endurflokkaðir í rekstrarreikning		
Pýðingarmunur vegna erlendrar starfsemi	-	9
Liðir sem verða ekki endurflokkaðir í rekstrarreikning		
Hrein gangvirðisbreyting fjáreigna og fjárskulda, eftir skatta	1.730	415
Önnur heildarafkoma ársins, eftir skatta	1.730	424
Heildarafkoma ársins	12.375	13.650
Skipting heildarafkomu:		
Hluthafar Íslandsbanka hf.	12.542	13.864
Hluthafar minnihluta	(167)	(214)
Heildarafkoma ársins	12.375	13.650

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Efnahagsreikningur samstæðunnar

	Skýringar	31.12.2018	31.12.2017
Eignir			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	23	135.056	189.045
Skuldabréf og skuldagerningar	6	69.415	27.090
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	6	13.074	10.177
Afleiðusamningar	24	4.550	2.896
Útlán til lánastofnana	25	41.577	26.617
Útlán til viðskiptavina	26	846.599	755.175
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	28	682	704
Rekstrarfjármunir	30	5.271	7.128
Óefnislegar eignir	31	5.002	4.231
Aðrar eignir	32	7.947	9.993
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	33	1.230	2.766
Eignir samtals		1.130.403	1.035.822
Skuldir			
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	34	15.619	11.189
Innlán viðskiptavina	35	578.959	567.029
Afleiðusamningar og skortstöður	24	5.521	5.492
Lántaka	37	300.976	217.748
Víkjandi lán	38	16.216	9.505
Skattskuldir	40	7.150	7.787
Aðrar skuldir	41	29.643	35.947
Skuldir vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi	33	6	80
Skuldir samtals		954.090	854.777
Eigið fé			
Hlutafé		10.000	10.000
Yfirverðsreikningur hlutafjár		55.000	55.000
Varasjóðir		6.499	6.179
Óráðstafað eigið fé		102.496	107.387
Eigið fé hluthafa Íslandsbanka hf.		173.995	178.566
Hlutdeild minnihluta		2.318	2.479
Eigið fé samtals		176.313	181.045
Skuldir og eigið fé samtals		1.130.403	1.035.822

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Eiginfjáryfirlit samstæðunnar

	Hlutafé	Yfirverðs- reikningur hlutafjár	Bundinn vara- sjóður	Gangvirðis- vara- sjóður	Varasjóður útlána- áhættu fjárskulda	Aðrir vara- sjóðir	Óráðstafað eigið fé	Eigið fé hluthafa Íslandsbanka	Hlutdeild minnihluta	Eigið fé samtals
Eigið fé 1. janúar 2017	10.000	55.000	1.673	(25)	-	2.491	105.563	174.702	4.223	178.925
Hagnaður ársins							13.577	13.577	(351)	13.226
Greiddur arður							(10.000)	(10.000)	(1.717)	(11.717)
Hrein gangvirðisbreyting af fjáreignum til sölu				264				264	151	415
Þýðingarmunur						9	14	23	(14)	9
Breyting á hlutdeild minnihluta								-	187	187
Bundið vegna eignfærðs þróunarkostnaðar			1.312				(1.312)	-		-
Bundið vegna gangvirðisbreytinga			266				(266)	-		-
Bundið vegna dóttur- og hlutdeildarféлага			189				(189)	-		-
Eigið fé 31. desember 2017	10.000	55.000	3.440	239	-	2.500	107.387	178.566	2.479	181.045
Áhrif innleiðingar IFRS 9 (sjá skýringu 3)					(1.486)		(2.530)	(4.016)	6	(4.010)
Áhrif innleiðingar IFRS 15 (sjá skýringu 3)							(97)	(97)		(97)
Eigið fé 1. janúar 2018	10.000	55.000	3.440	239	(1.486)	2.500	104.760	174.453	2.485	176.938
Hagnaður ársins							11.036	11.036	(391)	10.645
Greiddur arður							(13.000)	(13.000)		(13.000)
Hrein gangvirðisbreyting af fjáreignum				386				386	224	610
Hrein gangvirðisbreyting af fjárskuldum					1.110		10	1.120		1.120
Bundið vegna eignfærðs þróunarkostnaðar			458				(458)	-		-
Bundið vegna gangvirðisbreytinga			123				(123)	-		-
Bundið vegna dóttur- og hlutdeildarféлага			(271)				271	-		-
Eigið fé 31. desember 2018	10.000	55.000	3.750	625	(376)	2.500	102.496	173.995	2.318	176.313

Bankanum er heimilt að gefa út að hámarki 10.000 milljón almennra hluta þar sem hver hlutur er jafnvirði einnar krónu. Þann 31.12.2018 nam innbargað hlutafé 65.000 milljónum króna sem er útgefið heildarhlutafé bankans. Bankinn er með einn flokk almenns hlutafjár sem ber engin réttindi til fastra tekna. Aðalfundur Íslandsbanka vegna rekstrarársins 2017 var haldinn var 22. mars 2018. Á aðalfundinum samþykktu hluthafar tillögu stjórnar bankans um að greiða hluthöfum arð að fjárhæð 13.000 milljónir króna sem jafngildir 1,30 krónu á hlut (2017: 1,00 króna á hlut). Arðgreiðslan var greidd 28. mars 2018.

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar

	Skýringar	2018	2017
Hagnaður ársins		10.645	13.226
Breytingar á rekstrarliðum sem ekki hreyfa handbært fé		16.061	10.766
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum		(120.407)	(65.743)
Mótttekinn arður		55	41
Greiddur tekjuskattur og sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki		(7.873)	(7.806)
Handbært fé til rekstrar		(101.519)	(49.516)
Hreinar fjárfestingar í dóttur- og hlutdeildarfélögum		4.764	(36)
Seldir varanlegir rekstrarfjármunir		15	9
Keyptir varanlegir rekstrarfjármunir	30	(611)	(1.386)
Eignfærðar óefnislegar eignir	31	(877)	(1.803)
Fjárfestingarhreyfingar		3.291	(3.216)
Útgefin skráð skuldabréf		115.661	56.287
Afborganir langtímalána		(48.475)	(51.652)
Greiddur arður		(13.000)	(2.449)
Greiddur arður minnihluta		-	(2.148)
Fjármögnunarhreyfingar		54.186	38
Lækkun á handbæru fé og ígildi þess		(44.042)	(52.694)
Áhrif gengisbreytinga		(193)	(131)
Handbært fé og ígildi þess í ársbyrjun		187.438	240.263
Handbært fé og ígildi þess í árslok		143.203	187.438
Sundurliðun handbærs fjár og ígildis þess			
Handbært fé	23	3.095	1.976
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	23	131.961	187.069
Bankareikningar	25	25.259	15.959
Bindiskylda og innstæður háðar sérstökum takmörkunum hjá Seðlabanka Íslands	23	(17.112)	(17.566)
Handbært fé og ígildi handbærs fjár í árslok		143.203	187.438

Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar er gert samkvæmt óbeinni aðferð. Yfirlitið byggir á hreinum hagnaði eftir skatta fyrir árið og sýnir sjóðstreymi frá rekstrarhreyfingum, fjárfestingarhreyfingum og fjármögnunarhreyfingum og breytingar á handbæru fé og ígildi þess.

Innborgaðar vaxtatekjur árið 2018 námu 58.354 milljónum króna (2017: 59.168 milljónum króna) og greiddir vextir námu 24.386 milljónum króna (2017: 23.922 milljónum króna). Vextir teljast greiddir þegar þeir hafa verið lagðir inn á reikning viðskiptavinar og eru til ráðstöfunar.

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar

	2018	2017
Afskriftir og niðurfærsla	801	778
Niðurfærsla óefnislegra eigna	511	244
Hagnaður vegna hlutdeildarféлага	(29)	(82)
Áfallnir vextir og gangvirðisbreytingar vegna lántöku	10.436	7.731
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(1.634)	(1.556)
Gengismunur	(1)	(527)
Söluhagnaður dótturfélaga og varanlegra rekstrarfjármuna	(1.557)	(285)
Óinnleyst tap (hagnaður) vegna gangvirðisbreytinga færðar í rekstrarreikning	406	(5)
Hreinn hagnaður af fastafjármunum til sölu og aflagðri starfsemi	(912)	(2.575)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	3.281	2.892
Tekjuskattur	4.734	4.151
Aðrar breytingar	25	-
Breytingar á rekstrarliðum sem ekki hreyfa handbært fé	16.061	10.766
Bindiskylda og innstæður háðar sérstökum takmörkunum hjá Seðlabanka Íslands	454	29.627
Útlán til lánastofnana	767	(5.613)
Útlán til viðskiptavina	(82.808)	(63.120)
Veltufjáreignir	(41.151)	(29)
Aðrar eignir	2.611	(2.811)
Eignir og skuldir fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi	770	3.429
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	4.116	6.095
Innlán viðskiptavina	4.307	(26.127)
Veltufjárskuldir	(270)	(205)
Afleiðusamningar	(2.491)	(44)
Aðrar skuldir	(6.712)	(6.945)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum	(120.407)	(65.743)

Hreyfingar sem ekki höfðu áhrif á sjóðstreymi árið 2018

Bankinn keypti eigin skuldabréf að fjárhæð 184 milljónir króna með útgáfu skuldabréfa á árinu.

Hreyfingar sem ekki höfðu áhrif á sjóðstreymi árið 2017

a) Bankinn greiddi arð að fjárhæð 10.000 milljónir króna á árinu 2017. Þar af voru 7.551 milljón króna greiddar með afhendingu ríkisskuldabréfs, sem ekki hreyfði handbært fé.

b) Skuldabréf bankans að fjárhæð 12.083 milljónir króna var greitt upp á árinu með útgáfu skuldabréfa. Uppgreiðsla skuldabréfsins hefur ekki áhrif á handbært fé og er því ekki sýnd í sjóðstreymi.

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

Skýringar	Blaðsíða	Skýringar	Blaðsíða
Almennt			
1	Upplýsingar um félagið	18	
2	Grundvöllur reikningsskila	18	
3-4	Breytingar á reikningsskilastöðlum	19	
5	Starfspættir	22	
Skýringar með rekstrarreikningi samstæðunnar			
10	Ársfjórðungsyfirlit (óendurskoðað)	31	
11	Hreinar vaxtatekjur	32	
12	Hreinar þóknatekjur	32	
13	Hrein fjármagnsgjöld	32	
14	Hreinn gengismunur	33	
15	Aðrar rekstrartekjur	33	
16	Starfsmenn og laun	34	
17	Annar rekstrarkostnaður	35	
18	Þóknun til endurskoðenda	35	
19	Hrein virðisbreyting fjáreigna	35	
20	Tekjuskattur	35	
21	Hagnaður af aflagðri starfsemi	36	
22	Hagnaður á hlut	36	
Skýringar með efnahagsreikningi samstæðunnar			
6	Flokkun fjáreigna og fjárskulda	26	
7-8	Upplýsingar um gangvirði fjármálagerninga	27	
9	Jöfnun fjáreigna og fjárskulda	30	
23	Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	36	
24	Afleiðusamningar og skortstöður	37	
25	Útlán til lánastofnana	38	
26	Útlán til viðskiptavina	38	
27	Vænt útlánatap	39	
28	Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	39	
29	Fjárfestingar í dótturfélögum	40	
30	Rekstrarfjármunir	41	
31	Óefnislegar eignir	42	
32	Aðrar eignir	43	
33	Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	43	
34	Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	44	
35	Innlán viðskiptavina	44	
36	Veðsettar eignir	44	
37	Lántaka	45	
38	Víkjandi lán	46	
39	Breytingar á skuldum vegna fjármögnunar	46	
40	Skatteignir og skattskuldir	47	
41	Aðrar skuldir	48	
Aðrar skýringar			
42	Eignir í vörslu	49	
43	Leigusamningar	49	
44	Upplýsingar um tengda aðila	50	
45	Óvissuþættir	51	
46	Atburðir eftir reikningsskiladag	51	
Áhættustýring			
47	Áhættustýring	52	
48-54	Útlánaáhætta	53	
55-56	Lausafjárahætta	60	
57	Markaðsáhætta	65	
58-61	Vaxtaáhætta	66	
62-63	Gjaldeyrisáhætta	68	
64-65	Hlutabréf og eiginfjárgerningar	70	
66	Afleiðusamningar	70	
67	Verðbólguáhætta	71	
68	Eiginfjárstýring	71	
69	Rekstraráhætta	72	
Reikningsskilareglur			
70	Grundvöllur ársreiknings	73	
71	Breytingar á framsetningu	73	
72	Helstu reikningsskilaaðferðir	73	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

1. Upplýsingar um félagið

Íslandsbanki hf., var stofnaður 8. október 2008 og er með aðsetur á Íslandi. Höfuðstöðvar bankans eru að Hagasmára 3, 201 Kópavogi.

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2018 samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf. („bankanum“ eða „Íslandsbanka“) og dótturfélaga hans, saman er vísað til þeirra sem „samstæðunnar“.

Í lok árs 2018 var bankinn í eigu íslenska ríkisins, beint og í gegnum ISB Holding ehf. sem er jafnframt alfarið í eigu íslenska ríkisins. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009.

Samstæðan veitir alhliða fjármálaþjónustu svo sem viðskiptabankþjónustu, fyrirtækjþjónustu, fjárfestingarþjónustu, verðbréfaþjónustu og eignafjármögnun. Starfsemi samstæðunnar fer aðallega fram á Íslandi.

2. Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla („IFRS“) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu auk viðeigandi krafna í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og reglum um reikningsskil lánastofnana.

Ársreikningur samstæðunnar var saminn á ensku og samþykktur af stjórn og bankastjóra Íslandsbanka hf. þann 13. febrúar 2019. Sé munur á enskri útgáfu og íslenskri þýðingu þá gildir enska útgáfan.

Þann 1. janúar 2018 innleiddi samstæðan IFRS 9 – Fjármálagerningar og IFRS 15 – Tekjur af samningum við viðskiptavini. Nánar er fjallað um áhrifin af innleiðingu staðlanna á efnahag 1. janúar 2018 í skýringu 3.

Stjórnendur samstæðunnar hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi samstæðunnar í fjárfestingarlegri framtíð og niðurstaða þeirra er að svo sé. Því eru reikningsskilin gerð miðað við áframhaldandi rekstrarhæfi.

Ársreikningur samstæðunnar er í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill Íslandsbanka hf. Allar fjárhæðir í íslenskum krónum hafa verið jafnaðar að næstu milljón, nema annað sé tekið fram. Árslokagengi íslensku krónunnar gagnvart bandaríkjadollar var 116,33 og 133,23 gagnvart evru (2017: USD 104,42 og EUR 125,05).

Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

Gerð reikningsskila krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir sem byggja á mati og gefnum forsendum sem áhrif hafa á beitingu reikningsskilaáðferða og birtar fjárhæðir eigna og skulda, tekna og gjalda sem fram koma í samstæðureikningsskilunum. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur þess eru í stöðugri endurskoðun. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem breytingin á sér stað.

Virðisrýmun fjáreigna

Þann 1. janúar 2018 innleiddi samstæðan nýjan staðal IFRS 9 – Fjármálagerningar, ásamt tengdum breytingum á öðrum alþjóðlegum reikningsskilastöðlum þar á meðal kröfum um upplýsingagjöf vegna yfirfærslunnar í samræmi við IFRS 9. Megin forsendur í útreikningi á væntu útlánatapi eru háðar mati og forsendum sem byggja meðal annars á:

- Líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og áhættustöðu við vanefnd (EAD).
- Efnahagslegum þáttum sem taka tillit til margvíslegra sviðsmynda sem byggja á fyrirbyggjandi upplýsingum.
- Mati á verulegri aukningu á útlánaáhættu.

Vænt tap er reiknað út frá líkönum samstæðunnar um vanefndaatburð (PD), fjárhæð við vanefndir (EAD) og tapslutfall (LGD) til að meta útlánaáhættu, sem er nátengt við útlánaáhættu í viðeigandi safni. Þetta felur í sér efnahagslegar breytur, landfræðilegar breytur sem eru tengdar greiðslusögu og fleiri breytum. Þessar breytur byggja bæði á innri og ytri gögnum.

Fjallað er nánar um virðisrýmun fjáreigna í skýringum 26-27, í skýringum 50-52 um áhættustýringu og í skýringu 72.3.

Gangvirði fjármálagerninga

Gangvirði fjármálagerninga þar sem ekki er til staðar virkur markaður eða þar sem skráð verð eru ekki tiltæk, eru ákvarðað með matsaðferðum. Fjallað er um verðmatsaðferðir í skýringum 7-8 og í skýringu 72.3.

Óefnislegar eignir

Óefnislegar eignir, að undanskilinni viðskiptavild, eru niðurfærðar á nýtingartíma þeirra sem er áætlaður fjögur til tíu ár. Á hverjum reikningsskiladegi eru óefnislegar eignir yfirfarnar til að athuga hvort einhverjar vísbendingar séu um virðisrýmun. Til að ákveða virði óefnislegra eigna er miðað við notkunarvirði þeirra. Fjallað er nánar um óefnislegar eignir í skýringu 31 og í skýringu 72.9.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3. Breytingar á reikningsskilastöðlum

Nýir alþjóðlegir reikningsskilastaðlar og breytingar á reikningsskilastöðlum sem tóku gildi frá og með 1. janúar 2018 höfðu ekki veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar, að undanskildum breytingum vegna IFRS 9. Gerð er grein fyrir þessum breytingum hér fyrir neðan.

IFRS 9 – Fjármálagerningar

Samstæðan innleiddi nýjan staðal, IFRS 9 – Fjármálagerningar, sem tók við af IAS 39 þann 1. janúar 2018. Innleiðingin á IFRS 9 leiddi til breytinga á reikningsskilum samstæðunnar. Veigamestu breytingarnar varða reikningsskilareglur fyrir virðisrýrnun og flokkun og mat fjáreigna og fjárskulda. Þessar nýju reikningsskilareglur tóku gildi 1. janúar 2018 og nánar er gerð grein fyrir þeim í skýringu 72.3. Breytingar á bókfærðu virði fjáreigna og fjárskulda við innleiðinguna voru færðar á eigin fé þann 1. janúar 2018.

Eins og heimilt var við innleiðinguna á IFRS 9 ákvað samstæðan að breyta ekki samanburðarfjárhæðum, þess vegna eru allar samanburðarfjárhæðir færðar samkvæmt áður gildandi reikningsskilastöðlum eins og þeim var lýst í ársreikningi samstæðunnar fyrir árið 2017. Nýjar og breyttar kröfur um upplýsingagjöf hafa verið settar fram, þar sem við á, og samanburðarfjárhæðir eru í samræmi við fyrri ár.

Samkvæmt IFRS 9 er heimilt að að fresta innleiðingu á áhættuvarnareikningsskilum samkvæmt staðlinum og halda áfram að beita áhættuvörnum samkvæmt IAS 39. Samstæðan hefur ákveðið að nýta sér þessa heimild.

Áhrif af innleiðingu IFRS 9

Innleiðingin á IFRS 9 lækkaði eigið fé um 4.010 milljónir króna þann 1. janúar 2018, þar af eru 2.484 milljónir króna eftir skatta vegna breytinga á virðisrýrnun og 1.526 milljónir króna eftir skatta vegna endurflokkunar útgefina skuldabréfa. Eiginfjárlutfall þáttar 1 (e. CET1) lækkaði um 25 punkta.

Auk IFRS 9 innleiddi samstæðan IFRS 15 en hann hefur ekki veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.

IFRS 15 – Tekjur af samningum við viðskiptavinum

IFRS 15 – Tekjur af samningum við viðskiptavinum tók gildi 1. janúar 2018 og leysti hann af hólmi ýmsa IFRS staðla og túlkanir um tekjuskráningu í tengslum við sölu á vörum og þjónustu. Í IFRS 15 er að finna heildstæða fyrirmynd að tekjuskráningu fyrir samninga við viðskiptavinum. IFRS 15 á ekki við um tekjur af fjármálagerningum en hann á við um þóknarir sem samstæðan innheimtir og eru ekki hluti af virkum vöxtum fjármálagerninga.

Samstæðan innleiddi IFRS 15 með aðlagaðri aðferð, sem þýðir að uppsöfnuð áhrif innleiðingarinnar voru færðar á eigið fé 1. janúar 2018 og samanburðartölum var ekki breytt. Samstæðan færði 97,4 milljónir króna sem lækkun á óráðstöfuðu eigin fé þann 1. janúar 2018 vegna innleiðingarinnar á IFRS 15. Þessi lækkun er vegna breytinga á tekjuskráningu þóknana fyrir tryggingamiðlun þar sem viðskiptaverð endurspeglar núna endurgreiðsluskuldbindingu vegna samningsbundinna ákvæða í samningum við váttryggingaveitanda, sem er umbjóðandi í viðskiptunum, og endurgreiðslukröfunni vegna umboðslauna sem samstæðan greiðir til söluaðila. Að undanskilinni þessari breytingu þá hafði innleiðing IFRS 15 ekki áhrif á tímasetningu eða fjárhæðir tekjuskráningar.

Vegna innleiðingarinnar á IFRS 15 breytti samstæðan framsetningu í rekstrarreikningi samstæðunnar og er þeim breytingum nánar lýst í skýringu 71.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3. (framhald)

Breytingar á fjáreignum og fjárskuldum

Í töflunni fyrir neðan er samantekt á breytingunum sem urðu við innleiðingu á IFRS 9, hvernig staðan var samkvæmt IAS 39 og hvernig staðan er samkvæmt flokkun IFRS 9 fyrir fjáreignir og fjárskuldir.

1. janúar 2018	Flokkun IAS 39	Flokkun IFRS 9	Lokastaða IAS 39	Endur- flokkun	Endur- mat	Opnunarstaða IFRS 9
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	Útlán og kröfur	Afskrifað kostnaðarverð	189.045	-	-	189.045
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	Veltufjáreignir	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	24.716	-	-	24.716
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur*	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	373	-	-	373
Óskráð skuldabréf og skuldagerningar	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur*	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	2.001	-	-	2.001
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	Veltufjáreignir	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	5.108	-	-	5.108
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	1.645	-	-	1.645
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	2.188	-	-	2.188
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	Fjáreignir til sölu	Gangvirði gegnum aðra heildarafkomu	1.236	-	-	1.236
Afleiðusamningar	Veltufjáreignir	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	2.891	5	-	2.896
Afleiðusamningar	Veltufjáreignir í áhættuvörn	Veltufjáreignir í áhættuvörn**	5	(5)	-	-
Útlán til lánastofnana	Útlán og kröfur	Afskrifað kostnaðarverð	26.617	-	(39)	26.578
Útlán til viðskiptavina	Útlán og kröfur	Afskrifað kostnaðarverð	755.175	-	(2.706)	752.469
Aðrar fjáreignir	Útlán og kröfur	Afskrifað kostnaðarverð	9.847	-	(3)	9.844
Fjáreignir samtals			1.020.847	-	(2.748)	1.018.099
Innlán frá SÍ og lánastofnunum	Afskrifað kostnaðarverð	Afskrifað kostnaðarverð	11.189	-	-	11.189
Innlán viðskiptavina	Afskrifað kostnaðarverð	Afskrifað kostnaðarverð	567.029	-	-	567.029
Afleiðusamningar og skortstöður	Veltufjárskuldir	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	5.071	421	-	5.492
Afleiðusamningar og skortstöður	Veltufjárskuldir í áhættuvörn	Veltufjárskuldir í áhættuvörn**	421	(421)	-	-
Lántaka	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur***	-	82.655	1.908	84.563
Lántaka	Afskrifað kostnaðarverð	Afskrifað kostnaðarverð	217.748	(82.655)	-	135.093
Víkjandi lán	Afskrifað kostnaðarverð	Afskrifað kostnaðarverð	9.505	-	-	9.505
Aðrar fjárskuldir	Afskrifað kostnaðarverð	Afskrifað kostnaðarverð	10.467	-	-	10.467
Fjárskuldir samtals			821.430	-	1.908	823.338

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3. (framhald)

*Við innleiðinguna á IFRS 9 endurflokkaði samstæðan tiltekin skuldabréf og skuldagerninga sem áður voru tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning en eru núna tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Þessum skuldabréfum og skuldagerningum er stýrt og þau metin á gangvirði og eru því flokkuð sem tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Það eru engin skuldabréf og skuldagerningar hjá samstæðunni sem eru flokkuð sem tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða gangvirði í gegnum yfirlit um aðra heildarafkomu.

**IFRS 9 inniheldur nýjar reglur um áhættuvarnarreikningsskil sem færir áhættuvarnarreikningsskil nær áhættustýringu. Í IFRS 9 er að finna reikningshaldslega heimild til að fresta innleiðingu á áhættuvarnarreikningsskilum IFRS 9 og halda áfram að nota IAS 39 fyrir áhættuvarnarreikningsskil. Samstæðan hefur ákveðið að nota þessa heimild. Þann 1. janúar 2018 hætti samstæðan að beita áhættuvarnarreikningsskilum fyrir ákveðna skuldabréfaútgáfu í evrum og vaxtaskiptasamninga.

***Við innleiðinguna á IFRS 9 breytti samstæðan flokkun tiltekinna skuldabréfa í það að vera tilgreindir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Áhrif þessara breytinga þann 1. janúar 2018 nam 1.908 milljónum króna (sjá skýringu 37).

Virðisrýrnunarframlag

Taflan fyrir neðan sýnir samanburð virðisrýrnunar eins og hún var ákvörðuð í samræmi við IAS 39 og IAS 37 og svo virðisrýrnun eins og hún var ákvörðuð í samræmi við IFRS 9 þann 1. janúar 2018.

	IAS 39			Breyting vegna innleiðingar	IFRS 9			
	Sértæk virðisrýrnun	Almenn virðisrýrnun	Samtals		Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði*	1.729	8.662	10.391	2.745	2.741	1.244	9.151	13.136
Aðrar eignir á afskrifuðu kostnaðarverði	-	47	47	3	6	2	42	50
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags	-	64	64	610	467	101	106	674
Virðisrýrnunarframlag	1.729	8.773	10.502	3.358	3.214	1.347	9.299	13.860

*Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði samanstanda af Útlánum til viðskiptavina og Útlánum til lánastofnana.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

4. Breytingar á reikningsskilastöðlum sem hafa verið gefnir út en ekki tekið gildi á reikningsskiladegi

Nokkrir nýir alþjóðlegir reikningsskilastaðlar, og breytingar á reikningsskilastöðlum, hafa verið gefnir út en hafa ekki enn tekið gildi. Samstæðan hefur ekki innleitt neinn þeirra fyrir gildistíma og hyggst ekki gera það fyrr en þeir taka gildi. Breytingum sem er líklegt að hafi áhrif á reikningsskil samstæðunnar í framtíðinni er list hér fyrir neðan, ekki er gert ráð fyrir að breytingarnar hafi veruleg áhrif.

IFRS 16 – Leigusamningar

Samstæðan tók upp nýjan reikningsskilastaðal, IFRS 16 – Leigutekjur, frá 1. janúar 2019. Í staðlinum eru settar fram reglur um færslu, mat, framsetningu og skýringar vegna leigusamninga sem gilda í stað eldri reglna um meðferð leigusamninga, svo sem IAS 17. Með nýja staðlinum hverfur skylda leigutaka til flokkunar leigusamninga í rekstrar- og fjármögnunarleigu og leigutökum gert að færa afnotarétt til eignar og leiguskuld til skuldar í efnahagsreikningi. Leigutökum ber að aðskilja vaxtakostnað af leiguskuld og afskrift afnotaréttar í rekstrarreikningi.

Samstæðan beitti IFRS 16 frá gildistöku 1. janúar 2019 með aðlagaðri afturvirkri aðferð. Afnotaréttir voru jafnir leiguskuldum við innleiðingu.

Samstæðan, sem leigutaki, hefur lokið mati á áhrifum gildistökkunnar á samstæðureikningsskilin, sem byggist á rekstrarleigusamningum samstæðunnar og efnahagslegum skilyrðum 31.12.2018. Samstæðan mun færa afnotarétti til eignar og leiguskuldir til skuldar vegna leigu á útibúum og skrifstofuhúsnæði. Samkvæmt niðurstöðu matsins munu leiguskuldir nema 4.494 milljónum króna og afnotaréttir verða jafnir leiguskuldum.

Staðallinn hefur óveruleg áhrif á reikningsskil leigusala.

IFRS 9 – Fjármálagerningar, þættir er varða neikvætt endurgjald

Samstæðan innleiddi breytingar á IFRS 9 – Fjármálagerningar, frá og með 1. janúar 2019. Þær fólu í sér breytingu á prófi um samningsbundið sjóðstreymi fjáreigna – eingöngu endurgreiðslur höfuðstóls og vaxta (SPPI), þar sem orðin „að auki“ voru felld úr skilgreiningu á SPPI prófinu. Fyrir breytingarnar taldist fyrirframgreiðslumöguleiki einungis í samræmi við „almenna lánasamninga“ ef fyrirframgreiðslufjárhæðin samanstóð af höfuðstól að viðbættum áföllnum vöxtum og hóflegu endurgjaldi að auki. Því gat endurgjaldið ekki gengið til þess, sem nýtti fyrirframgreiðslumöguleikann. Í kjölfar breytingarinnar verður endurgjald, sem endurspeglar breytingar á vaxtakjörum, í samræmi við SPPI prófið hvort sem endurgjaldið er jákvætt eða neikvætt. Sjá nánari lýsingu á SPPI prófi í skýringu 72.3. Breytingin mun ekki hafa veruleg áhrif á reikningsskil samstæðunnar.

5. Starfsþættir

Starfsþáttfirlit er sett fram í samræmi við stjórnskipulag samstæðunnar og innri upplýsingagjöf.

Með uppskiptingu Viðskiptabankasviðs í sviðin Viðskiptabanka og Einstaklinga lýkur innleiðingu á breytingum á skipulagi bankans sem tilkynnt var um og hófust á öðrum ársfjórðungi 2017. Í lok uppgjörstímabilsins samanstóð bankinn af þremur meginstarfsþáttum; Einstaklingum, Viðskiptabanka, og Fyrirtækjum og fjárfestum.

Starfsþættir greiða og móttaka vexti til og frá fjárstýringu til að endurspeglar ráðstöfun fjármagns, fjármögnunarkostnað og viðeigandi áhættuálag.

Reikningsskilaaðferðir aðgreindra starfsþátta eru í samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar. Starfsemi samstæðunnar fer aðallega fram á Íslandi.

Samstæðan samanstendur af eftirfarandi starfsþáttum:

Einstaklingar

Einstaklingssvið býður heildstæða fjármálaþjónustu til einstaklinga eins og útlán, sparnað og greiðslulausnir. Viðskiptavinir Íslandsbanka nota í auknum mæli rafrænar lausnir í daglegum bankaviðskiptum t.d. appið, netbankann og öruggt netspjall. Viðskiptavinir geta einnig heimsótt útibúin fyrir heildarráðgjöf.

Viðskiptabanki

Viðskiptabanki veitir alhliða fjármálaþjónustu til litilla og meðalstórra fyrirtækja. Skipulag Viðskiptabanka snýst um útibúin þar sem þjónusta við viðskiptavini er nálægt staðsetningu fyrirtækjanna. Einnig tilheyrir Ergo, fjármögnunarþjónusta Íslandsbanka, Viðskiptabanka.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. (framhald)

Fyrirtæki og fjárfestar

Fyrirtæki og fjárfestar býður upp á alhliða fjármála- og fjárfestingarbankajónustu til stærri fyrirtækja, lífeyrissjóða, sveitarfélaga, verðbréfasjóða, fjárfesta og efnameiri einstaklinga. Sviðið býður uppá verðbréfa- og gjaldeyrisviðskipti, fjárfestingarráðgjöf, fyrirtækjaráðgjöf og lánveitingar og býr starfsfólk þess yfir sérþekkingu á öllum helstu geirum atvinnulífsins. Íslandsbanki hefur mótað skýra stefnu varðandi lánveitingar utan Íslands og heyrir hún undir Fyrirtæki og fjárfesta. Einna helst er horft til lánveitinga í sjávarútvegi til landa við Norður-Atlantshaf.

Fjárstýring og eigin viðskipti

Hlutverk fjárstýringar er að fjármagna starfsemi bankans og ákvarða innri vexti. Jafnframt ber fjárstýring ábyrgð á stýringu á efnahagsreikningi bankans ásamt því að vera tengiliður bankans við fjárfesta, fjármálastofnanir, kauphallir og lánsþæfismatsfyrirtæki. Eigið fé sem ekki hefur verið úthlutað til viðskiptaeininganna tilheyrir fjárstýringu. Innan eigin viðskipta eru viðskipti með hlutabréf og skuldabréf í veltubók og fjárfestingarbók.

Stoðeiningar

Stoðeiningar samstæðunnar eru skrifstofa bankastjóra (lögfræðisvið, mannauður, markaðs- og samskiptasvið og stefnumótun), fjármál fyrir utan fjárstýringu og eigin viðskipti, rekstur og upplýsingatækni, áhættustýring og regluvarsla. Innri endurskoðun er hluti af stoðeiningum en er sjálfstæð eining sem heyrir undir stjórn bankans.

Dótturfélög, jöfnunarfærslur og breytingar

Dótturfélög bankans eru Borgun hf., Íslandssjóðir hf., Allianz Ísland hf. ásamt smærri félögum innan samstæðunnar (sjá skýringu 29).

Eftirfarandi er yfirlit um rekstur samstæðunnar með sundurliðun eftir starfspáttum. Samanburðarfjárhæðum hefur ekki verið breytt.

Breytingar frá fyrri tímabilum fela í sér að bætt hefur verið við línu vegna tekjuskatts, þar sem honum er dreift niður á starfspætti miðað við gildandi skatthlutfall. Þá hefur kostnaði vegna stoðeininga verið dreift á starfspætti innan bankans. Bankaskattur og framlag í Tryggingasjóð innstæðueigenda og fjárfesta eru sýnd sérstaklega niður á hvern starfspátt. Skipting bankaskatts niður á starfspætti byggir á væntu langtímahlutfalli, sem sett er fram í fjárlögum. Einnig eru afskriftir og niðurfærsla sýndar í sér línu.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. (framhald)

Árið 2018	Einstaklingar	Viðskipta- banki	Fyrirtæki og fjár- festar	Fjárstýring og eigin viðskipti	Stoð- einingar	Íslandsbanki samtals	Dótturfélög, jöfnunar- færslur og breytingar	Samstæðan samtals
Hreinar vaxtatekjur (gjöld)	9.946	9.788	7.676	3.649	(218)	30.841	1.096	31.937
Hreinar þóknatekjur (gjöld)	4.564	1.477	3.321	(109)	12	9.265	2.962	12.227
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	1	41	353	1.070	282	1.747	(924)	823
Rekstrartekjur samtals	14.511	11.306	11.350	4.610	76	41.853	3.134	44.987
Laun og launatengd gjöld	(2.585)	(2.069)	(1.641)	(258)	(6.185)	(12.738)	(2.762)	(15.500)
Annar rekstrarkostnaður	(2.466)	(1.062)	(680)	(494)	(5.646)	(10.348)	(1.802)	(12.150)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(669)	(395)	(109)	-	-	(1.173)	-	(1.173)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(434)	(327)	(470)	(2.041)	(9)	(3.281)	-	(3.281)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	579	955	164	(37)	-	1.661	(77)	1.584
Kostnaðardreifing	(5.134)	(2.813)	(2.660)	423	10.184	-	-	-
Hagnaður (tap) fyrir skatta	3.802	5.595	5.954	2.203	(1.580)	15.974	(1.507)	14.467
Tekjuskattur	(989)	(1.455)	(1.548)	(1.280)	411	(4.861)	127	(4.734)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	2.813	4.140	4.406	923	(1.169)	11.113	(1.380)	9.733
Rekstrartekjur (gjöld) frá ytri viðskiptavinum	14.958	14.996	17.337	(5.733)	295	41.853	3.134	44.987
Rekstrartekjur (gjöld) frá öðrum starfspáttum	(447)	(3.690)	(5.987)	10.343	(219)	-	-	-
Þóknatekjur	5.990	1.612	3.420	133	12	11.167	8.686	19.853
Afskriftir og niðurfærsla	(275)	(142)	(26)	(38)	(688)	(1.169)	(143)	(1.312)
31. desember 2018								
Útlán til viðskiptavina	299.429	219.608	322.974	904	-	842.915	3.684	846.599
Aðrar eignir	1.332	3.151	316	252.085	8.056	264.940	18.864	283.804
Eignir starfspáttar	300.761	222.759	323.290	252.989	8.056	1.107.855	22.548	1.130.403
Innlán viðskiptavina	275.265	164.738	101.417	42.566	-	583.986	(5.027)	578.959
Aðrar skuldir	1.453	2.811	3.199	345.375	2.317	355.155	19.976	375.131
Skuldir starfspáttar	276.718	167.549	104.616	387.941	2.317	939.141	14.949	954.090
Úthlutað eigið fé	24.582	37.304	57.200	48.982	646	168.714	7.599	176.313
Áhættugrunnur	164.795	239.073	360.923	61.986	3.316	830.093	15.856	845.949

Efnahagsliðir starfspátta eru við utanaðkomandi viðskiptavini og innihalda ekki innri viðskipti sem útskýrir mismuninn í heildareignum, heildarskuldum og eigin fé.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. (framhald)

Dótturfélög, jöfnunarfærslur og breytingar

Árið 2018

	Borgun hf.	Íslands- sjóðir hf.	Allianz Ísland hf.	Önnur dótturfélög	Jöfnunar- færslur og breytingar	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	1.021	28	19	15	13	1.096
Hreinar þóknatekjur (gjöld)	1.104	1.028	950	(31)	(89)	2.962
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	3	21	13	519	(1.480)	(924)
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	2.128	1.077	983	503	(1.556)	3.134
Laun og launatengd gjöld	(2.072)	(529)	(157)	-	(4)	(2.762)
Annar rekstrarkostnaður	(1.323)	(200)	(432)	(3)	156	(1.802)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(76)	-	-	-	(1)	(77)
Hagnaður (tap) fyrir skatta	(1.343)	348	394	499	(1.405)	(1.507)
Tekjuskattur	274	(74)	(79)	(1)	7	127
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	(1.069)	274	315	498	(1.398)	(1.380)
Rekstrartekjur (gjöld) frá ytri viðskiptavinum	2.813	1.217	939	1.125	(2.960)	3.134
Rekstrartekjur (gjöld) frá öðrum starfspáttum	(685)	(140)	44	(622)	1.403	-
Þóknatekjur	9.331	1.421	950	-	(3.016)	8.686
Afskriftir og niðurfærsla	(141)	-	(3)	-	1	(143)
31. desember 2018						
Eignir samtals	28.498	2.466	1.043	9.352	(18.811)	22.548
Skuldir samtals	22.154	196	231	1.860	(9.492)	14.949
Eigið fé samtals	6.344	2.270	812	7.492	(9.319)	7.599

Árið 2017

	Viðskipta- bankasvið	Fyrirtæki og fjár- festar	Fjár- stýring	Eigin viðskipti og dótturf.	Stoðein., jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur (gjöld)	19.948	5.890	3.583	828	(250)	29.999
Hreinar þóknatekjur (gjöld)	6.018	3.165	(152)	4.699	20	13.750
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	20	260	(526)	4.562	(3.876)	440
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	25.986	9.315	2.905	10.089	(4.106)	44.189
Laun og launatengd gjöld	(4.692)	(1.842)	(172)	(2.845)	(5.682)	(15.233)
Annar rekstrarkostnaður	(3.653)	(446)	(245)	(2.337)	(5.054)	(11.735)
Framlag í Tryggingarsjóð	(1.059)	(12)	(10)	(2)	-	(1.083)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	-	-	(2.892)	-	-	(2.892)
Hrein virðisbreyting útlána	361	1.077	-	22	96	1.556
Kostnaðardreifing	(3.653)	(3.545)	422	(49)	6.825	-
Hagnaður (tap) fyrir skatta	13.290	4.547	8	4.878	(7.921)	14.802
Tekjuskattur	(3.456)	(1.182)	612	(1.157)	1.032	(4.151)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	9.834	3.365	620	3.721	(6.889)	10.651
Rekstrartekjur (gjöld) frá ytri viðskiptavinum	23.360	16.132	(2.377)	10.923	(3.849)	44.189
Rekstrartekjur (gjöld) frá öðrum starfspáttum	2.626	(6.817)	5.282	(834)	(257)	-
Afskriftir og niðurfærsla	(271)	(15)	(3)	(202)	(467)	(958)
31. desember 2017						
Útlán til viðskiptavina	477.173	271.875	-	6.123	4	755.175
Aðrar eignir	3.676	1.038	222.690	58.435	(5.192)	280.647
Eignir starfspáttar	480.849	272.913	222.690	64.558	(5.188)	1.035.822
Innlán viðskiptavina	486.486	15.803	66.357	861	(2.478)	567.029
Aðrar skuldir	6.906	2.099	249.695	27.262	1.786	287.748
Skuldir starfspáttar	493.392	17.902	316.052	28.123	(692)	854.777
Úthlutað eigið fé	59.078	45.272	63.497	22.498	(9.300)	181.045
Áhættugrunnur	399.614	310.989	16.977	50.346	(2.434)	775.492

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

6. Flokkun fjáreigna og fjárskulda

31. desember 2018	Tilskildar	Veltufjár-	Tilgreindar	Gangvirði	Afskrifað	Bókfært
	á gangvirði	eignir og	á gangvirði	í gegnum		
Skýringar	í gegnum	-skuldir í	í gegnum	aðra heildar-	kostnaðar-	virði
	rekstur	áhættuvörn	rekstur	afkomu	verð	
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	23	-	-	-	135.056	135.056
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	67.901	-	-	-	-	67.901
Óskráð skuldabréf og skuldagerningar	1.514	-	-	-	-	1.514
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	8.386	-	-	-	-	8.386
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.846	-	-	1.842	-	4.688
Afleiðusamningar	24	3.923	627	-	-	4.550
Útlán til lánastofnana	25	-	-	-	41.577	41.577
Útlán til viðskiptavina	26	-	-	-	846.599	846.599
Aðrar fjáreignir	-	-	-	-	7.511	7.511
Fjáreignir samtals		84.570	627	-	1.030.743	1.117.782
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum ...	34	-	-	-	15.619	15.619
Innlán viðskiptavina	35	-	-	-	578.959	578.959
Afleiðusamningar og skortstöður	24	5.521	-	-	-	5.521
Lántaka	37	-	40.714	68.154	192.108	300.976
Víkjandi lán	38	-	-	-	16.216	16.216
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	-	27.186	27.186
Fjárskuldir samtals	168	5.521	40.714	68.154	830.088	944.477

31. desember 2017	Veltufjár-	Veltufjár-	Fjáreignir á	Útlán	Fjáreignir	Skuldir á	Bókfært
	eignir og	-skuldir í	gangvirði				
Skýringar	í gegnum	áhættuvörn	í gegnum	og kröfur	til sölu	afskrifuðu	virði
	-skuldir		rekstur			kostnaðar-	
						verði	
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	-	-	189.045	-	-	189.045
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	24.716	-	373	-	-	-	25.089
Óskráð skuldabréf og skuldagerningar	-	-	2.001	-	-	-	2.001
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	5.108	-	1.645	-	-	-	6.753
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	-	-	2.188	-	1.236	-	3.424
Afleiðusamningar	2.891	5	-	-	-	-	2.896
Útlán til lánastofnana	-	-	-	26.617	-	-	26.617
Útlán til viðskiptavina	-	-	-	755.175	-	-	755.175
Aðrar fjáreignir	-	-	-	9.847	-	-	9.847
Fjáreignir samtals	32.715	5	6.207	980.684	1.236	-	1.020.847
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum ...	-	-	-	-	-	11.189	11.189
Innlán viðskiptavina	-	-	-	-	-	567.029	567.029
Afleiðusamningar og skortstöður	5.071	421	-	-	-	-	5.492
Lántaka	-	-	-	-	-	217.748	217.748
Víkjandi lán	-	-	-	-	-	9.505	9.505
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	-	-	10.467	10.467
Fjárskuldir samtals	5.071	421	-	-	-	815.938	821.430

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

7. Upplýsingar um gangvirði fjármálagerna

Fjármálagerningar á gangvirði

Gangvirði fjármálagerninga er það viðskiptaverð sem væri greitt við kaup eða móttakið við sölu á viðkomandi fjármálagerningi í frjálsum viðskiptum á milli markaðsaðila á matsdegi. Þegar markaðsverð liggur ekki fyrir beitir samstæðan verðmatsaðferðum sem byggjast á ályktunum og forsendum sem eru í samræmi við þær sem markaðsaðilar myndu miða við í verðlagningu fjármálagerninga.

Í töflunum hér að neðan eru fjármálagerningar sem færðir eru á gangvirði flokkaðir í þrjú sem endurspeglar hvaða gögn voru notuð við mat á virði þeirra þann 31. desember 2018. Mismunandi þrjú hafa verið skilgreind með eftirfarandi hætti:

1. þrep: Viðskiptaverð, sem er aðgengilegt á matsdegi og skráð á virkum markaði, fyrir samskonar eignir og skuldir.
2. þrep: Matsverð sem byggist á greinanlegu skráðu verði öðru en því, sem tilgreint er í 1. þrepi, annaðhvort beint (t.d. sem verð) eða óbeint (t.d. afleitt af verði).
3. þrep: Matsverð eigna og skulda sem byggist ekki á greinanlegum markaðsupplýsingum, heldur t.d. á innra mati.

31. desember 2018

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	67.901	-	1.514	69.415
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	8.344	42	4.688	13.074
Afleiðusamningar	-	4.550	-	4.550
Fjáreignir samtals	76.245	4.592	6.202	87.039
Afleiðusamningar	-	5.521	-	5.521
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	68.154	-	-	68.154
Fjárskuldir samtals	68.154	5.521	-	73.675

31. desember 2017

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	25.132	130	1.828	27.090
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	6.714	90	3.373	10.177
Afleiðusamningar	-	2.896	-	2.896
Fjáreignir samtals	31.846	3.116	5.201	40.163
Skortstöður	270	-	-	270
Afleiðusamningar	-	5.222	-	5.222
Fjárskuldir samtals	270	5.222	-	5.492

Töflurnar hér fyrir neðan sýna breytingar fjármálagerna í 3. þrepi:

	Skuldabréf og skulda- gerningar	Hlutabréf og eiginfjár- gerningar
Bókfært virði 1. janúar 2018	1.828	3.373
Kaup	8	790
Hreint (tap) hagnaður af fjáreignum færður í rekstrarreikning	(249)	(135)
Hreinn hagnaður af fjáreignum færður í aðra heildarafkomu	-	610
Færslur úr 1. eða 2. þrepi	-	50
Annað	(73)	-
Bókfært virði 31. desember 2018	1.514	4.688

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

7. (framhald)

	Skuldabréf og skulda- gæringar	Hlutabréf og eiginfjá- gæringar
Bókfært virði 1. janúar 2017	1.872	2.072
Kaup	13	578
Sala	(10)	(2)
Hreint (tap) hagnaður af fjáreignum færður í rekstrarreikning	(48)	126
Hreinn hagnaður af fjáreignum færður í aðra heildarafkomu	-	417
Færslur úr 1. eða 2. þrepi	-	206
Annað	1	(24)
Bókfært virði 31. desember 2017	1.828	3.373

Hver viðskiptaeyning ber ábyrgð á mati á gangvirði eigin fjármálagerna. Viðskiptaeyningunum ber að yfirfara verðmat fjármálagerna ársfjórðungslega og leggja skýrslu þess efnis fyrir fjárfestingarráð til samþykktar. Verðmatsskýrslan og forsendur hennar er rýnd af Áhættustýringu.

Sé það mögulegt er gangvirði ákvarðað út frá skráðu verði á virkum markaði fyrir sömu eða sambærilegar fjáreignir og fjárskuldir. Sé ekki um virkan markað að ræða er gangvirðið metið með núvirðis- og fjárstreymislíkönunum, samanburði við sambærilega fjármálagerna með greinanlegar upplýsingar, hreint eignavirði fyrir hlutdeildarskírteini í fjárfestingarsjóðum eða væntar endurheimtur fyrir skuldabréf útgefenda í vanda. Þessar verðmatsaðferðir byggjast á mati á ýmsum stærðum, s.s. áhættulausum vöxtum, væntum tekjuvexti og skuldara- og seljanleikaálagi á ávöxtunarkröfu. Í vissum tilfellum, ef erfitt er að nálgast óháð mat fyrir inntaksbreytur í líkönunum, er stuðst við mat sérfræðinga samstæðunnar.

Samstæðan metur í lok hvers uppgjörstímabils hvort eignir og skuldir sem metnar eru á gangvirði hafi færst á milli þrepa með því að yfirfara flokkunina. Er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna og er það lægst flokkaða veigamikla breytan sem ræður flokkuninni.

1. þrep: Gangvirði ákvarðað út frá markaðsverði.

Fjáreignir og fjárskuldir í 1. þrepi eru annaðhvort skuldabréf eða hlutabréf sem skráð eru á markað hér á landi eða erlendis.

2. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum á grundvelli markaðsupplýsinga.

Í 2. þrepi eru innlend skuldabréf, hlutabréf sem og afleiður. Samstæðan flokkar vaxtaafleiður, eins og vaxtaskiptasamninga og gjaldeyrisvaxtaskiptasamninga, í 2. þrep og reiknar núvirði af væntu framtíðargreiðsluflæði þeirra með vaxtaferlum sem metnir eru út frá t.a.m. kjörum í vaxtaskiptasamningum og framvirkum vöxtum. Framvirkir gjaldeyrisssamningar og gjaldeyrissskiptasamningar eru flokkaðir í 2. þrepi og verðlagðir með því að nota stundargengi, sem búið er að leiðrétta með framvirku álagi í punktum (hundraðshlutum úr einu prósentustigi) en upplýsingar um þá má fá af markaði. Framvirkir skuldabréfa- og hlutabréfasamningar eru einnig flokkaðir í 2. þrepi og verðlagðir með hefðbundnum líkönunum sem byggjast m.a. á hlutabréfaverði, væntu arðgreiðsluhlutfalli og fjármögnunarkostnaði útgefendanna.

3. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum sem byggja á miklu leiti á upplýsingum sem ekki er hægt að staðfesta á markaði.

Í 3. þrepi eru óskráð illseljanleg hlutabréf og skuldabréf. Óskráð hlutabréf og skuldabréf eru upphaflega skráð á kostnaðarverði en í lok hvers ársfjórðungs, að teknu tilliti til verðmatsaðferða sem er lýst hér að ofan, eru þau endurmetin. Þann 31. desember 2018 voru 3. þreps hlutabréf að verðmæti 4.688 milljónir króna. Á meðal hlutabréfa eru fimm sérhæfðir fjárfestingarsjóðir og fjárfestingarfyrirtæki sem fjárfesta í óskráðum hlutabréfum og sérhæfðum fjárfestingum á Íslandi að fjárhæð 1.663 milljónir króna. Samstæðan fær upplýsingar um verðmat frá sjóðsstjórum sem nota verðmatslíkön til að ákvarða virði. Samstæðan hefur ekki fullan aðgang að öllum þáttum innan þessara verðmatslíkana og af þeim sökum hefur samstæðan ekki forsendur til þess að meta næmni þeirra.

Samstæðan á seríu C forgangshlutabréf í Visa Inc. að fjárhæð 1.842 milljónir króna sem er bundið sölukvöðum upp að 10 árum sem undir ákveðnum skilyrðum gæti þurft að afturkalla. Gangvirði forgangshlutabréfanna ákvarðast af markaðsvirði Visa Inc. eins og það er skráð í kauphöllinni í New York (NYSE), fært niður um 30% vegna óvissu um endanlegan fjölda hlutabréfa sem samstæðan mun fá og óvissu um seljanleika.

Fyrir önnur 3. þreps hlutabréf þá hafa breytingar á þáttum verðmats hverfandi áhrif á rekstur samstæðunnar.

Í árslok 2018 nam verðmæti skuldabréfa í 3. þrepi 1.514 milljónir króna og var það byggt á núvirtum væntum endurheimtum af eignum útgefendanna. Fjárhæð skuldabréfa í 3. þrepi er að mestu leyti ákvörðuð með núvirðingu á greiðsluflæði þar sem ávöxtunarkraftan samanstendur af grunnvöxtum í samningsmynt auk álags sem sérfræðingar ákvarða með tilliti til verkefnaáhættu og fjármögnunarkostnaðar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

8. Fjármálagerningar sem ekki eru metnir á gangvirði

Eignir

Gangvirði útlána til viðskiptavina kann að vera annað en bókfært virði þeirra vegna þess að vextirnir sem þau bera endurspeгла ef til vill ekki þá vexti sem sams konar ný lán myndu bera. Gangvirði þessara lána er metið með því að bæta við eða draga frá bókfærðu virði lánanna núvirtum vaxtamun reiknuðum frá uppgjörsdegi til næstu vaxtaendurskoðunarákvörðunar lánsins eða lokagjalddaga þess, hvor sem á undan kemur. Þar sem láns hæfi er metið með innri líkönum flokkast þessar eignir í 3. þrepi.

Gangvirði handbærs fjár og innstæðna hjá Seðlabanka Íslands, lána til fjármálastofnana og annarra fjáreigna er talið vera metið með fullnægjandi hætti með bókfærðu virði þar sem þeir gerningar eru til skamms tíma. Þessar eignir flokkast því í 2. þrepi.

Skuldir

Gangvirði skulda sem eru innkallanlegar, til að mynda innlána sem eru ávallt laus til úttektar (óbundin), er ekki lægra en sú fjárhæð sem er laus til innköllunar núvirt frá fyrsta mögulega innköllunardegi. Flestar innstæður eru lausar til úttektar (óbundnar) eða bera breytilega vexti og því er bókfært virði þeirra álitid fullnægjandi sem mat á gangvirði þeirra. Gangvirði bundinna innlána á föstum vöxtum er reiknað með binditímaaðferð þar sem vextir hvers innláns eru bornir saman við þá vexti sem í boði væru fyrir sambærilegt innlán í dag. Öll innlán flokkast í 2. þrepi þar sem innlánakjör byggja á samanburði við markaðsvexti og það endurspeglast því við mat á gangvirði.

Skráð markaðsvirði er notað við mat á gangvirði fyrir skuldir í flokknum „Lántaka“ þar sem það er mögulegt. Útgefnir víxlar og skuldabréf með skráð markaðsverð flokkast í 1. þrepi. Ef ekki er til skráð markaðsverð er gangvirði skulda metið á sama hátt og fyrir fastvaxtainnlán ef skuldin ber fasta vexti. Ef vaxtagrunnurinn er fljótandi þá er gangvirðið metið með því að bera vaxtaálag skuldarinnar saman við núverandi mat á fjármögnunarálagi samstæðunnar fyrir sambærilega skuld. Þessar skuldbindingar flokkast í 2. þrepi. Fjármögnunarálagið er metið út frá markaðskjörum á skráðum útgáfum samstæðunnar, þ.e. víxlum, sértrygðum útgáfum og útgáfum í erlendum myntum.

Aðrar fjárskuldir samanstanda aðallega af óuppgerðum viðskiptum og skuldum til smásala vegna greiðslukorta og flokkast í 2. þrepi þar sem virði þeirra er ekki byggt á skráðu markaðsvirði. Þar sem þessar skuldir eru til skamms tíma er bókfært virði álitid góð nálgun á gangvirði þeirra.

Töflurnar hér fyrir neðan sýna þrepaskiptingu og mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda, sem ekki eru færðar á gangvirði í efnahagsreikningi. Þrepaskiptingin er skilgreind á sama hátt og áður (sjá skýringu 7).

31. desember 2018

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Gangvirði	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	135.056	-	135.056	135.056
Útlán til lánastofnana	-	41.577	-	41.577	41.577
Útlán til viðskiptavina	-	-	848.751	848.751	846.599
Aðrar fjáreignir	-	7.511	-	7.511	7.511
Fjáreignir samtals	-	184.144	848.751	1.032.895	1.030.743
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	-	15.633	-	15.633	15.619
Innlán viðskiptavina	-	579.232	-	579.232	578.959
Lántaka	151.767	84.476	-	236.243	232.822
Víkjandi lán	16.167	-	-	16.167	16.216
Aðrar fjárskuldir	-	27.186	-	27.186	27.186
Fjárskuldir samtals	167.934	706.527	-	874.461	870.802

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

8. (framhald)

31. desember 2017

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Gangvirði	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	189.045	-	189.045	189.045
Útlán til lánastofnana	-	26.617	-	26.617	26.617
Útlán til viðskiptavina	-	-	759.526	759.526	755.175
Aðrar fjáreignir	-	9.847	-	9.847	9.847
Fjáreignir samtals	-	225.509	759.526	985.035	980.684
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	-	11.192	-	11.192	11.189
Innlán viðskiptavina	-	567.235	-	567.235	567.029
Lántaka	119.819	104.482	-	224.301	217.748
Víkjandi lán	9.457	-	-	9.457	9.505
Aðrar fjárskuldir	-	10.467	-	10.467	10.467
Fjárskuldir samtals	129.276	693.376	-	822.652	815.938

9. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Töflurnar hér fyrir neðan innihalda yfirlit yfir fjáreignir og fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Fjáreignir	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó fjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunarsamn.	Fjáreignir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar-fjáreignir í efnahag
	Fjáreign fyrir jöfnun	Fjárskuldir jafnaðar á móti	Hreinar fjáreignir	Fjárskuldir	Reiðufé, móttækur veðtryggingar	Fjármálagerningar, móttækur veðtryggingar			
31. desember 2018									
Öfug endurhverf viðskipti	153	-	153	-	-	-	153	-	153
Afleiður	4.550	-	4.550	(1.655)	(1.383)	(698)	814	-	4.550
Samtals eignir	4.703	-	4.703	(1.655)	(1.383)	(698)	967	-	4.703

31. desember 2017

Öfug endurhverf viðskipti	618	-	618	(270)	-	-	348	-	618
Afleiður	2.896	-	2.896	(733)	(1.482)	(9)	672	-	2.896
Samtals eignir	3.514	-	3.514	(1.003)	(1.482)	(9)	1.020	-	3.514

Fjárskuldir	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó fjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunarsamninga	Fjárskuldir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar-fjárskuldir í efnahag
	Fjárskuld fyrir jöfnun	Fjáreignir jafnaðar á móti	Hreinar fjárskuldir	Fjáreignir	Reiðufé, afhentar veðtryggingar	Fjármálagerningar, afhentar veðtryggingar			
31. desember 2018									
Afleiðusamningar og skortstöður	5.521	-	5.521	(1.655)	(85)	-	3.781	-	5.521
31. desember 2017									
Afleiðusamningar og skortstöður	5.492	-	5.492	(733)	(492)	-	4.267	-	5.492

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

10. Ársfjórðungsyfirlit (óendurskoðað)

2018	Fjórði árs- fjórðungur	Þriðji árs- fjórðungur	Annar árs- fjórðungur	Fyrsti árs- fjórðungur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	8.294	8.301	7.602	7.740	31.937
Hreinar þóknatekjur	3.478	2.939	3.032	2.778	12.227
Hrein (fjármagnsgjöld) fjármunatekjur	(637)	(420)	378	(283)	(962)
Hreinn gengismunur	76	(8)	(57)	(10)	1
Aðrar rekstrartekjur	120	64	1.587	13	1.784
Laun og launatengd gjöld	(4.047)	(3.501)	(4.026)	(3.926)	(15.500)
Annar rekstrarkostnaður	(3.418)	(2.962)	(2.846)	(2.924)	(12.150)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(299)	(295)	(287)	(292)	(1.173)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(740)	(944)	(812)	(785)	(3.281)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(297)	(53)	1.846	88	1.584
Hagnaður fyrir skatta	2.530	3.121	6.417	2.399	14.467
Tekjuskattur	(1.118)	(1.136)	(1.465)	(1.015)	(4.734)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	1.412	1.985	4.952	1.384	9.733
Hagnaður af aflagðri starfsemi, að fráregnum tekjuskatti	(8)	126	81	713	912
Hagnaður tímabilsins	1.404	2.111	5.033	2.097	10.645

2017	Fjórði árs- fjórðungur	Þriðji árs- fjórðungur	Annar árs- fjórðungur	Fyrsti árs- fjórðungur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	7.338	7.450	7.814	7.397	29.999
Hreinar þóknatekjur	3.632	3.305	3.543	3.270	13.750
Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)	260	(1.084)	97	12	(715)
Hreinn gengismunur	81	76	169	201	527
Aðrar rekstrartekjur	122	291	55	160	628
Laun og launatengd gjöld	(4.297)	(3.168)	(4.109)	(3.659)	(15.233)
Annar rekstrarkostnaður	(3.358)	(2.879)	(2.739)	(2.759)	(11.735)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(288)	(280)	(262)	(253)	(1.083)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(614)	(806)	(752)	(720)	(2.892)
Hrein virðisbreyting útlána	969	147	200	240	1.556
Hagnaður fyrir skatta	3.845	3.052	4.016	3.889	14.802
Tekjuskattur	(816)	(1.072)	(1.133)	(1.130)	(4.151)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	3.029	1.980	2.883	2.759	10.651
Hagnaður af aflagðri starfsemi, að fráregnum tekjuskatti	83	93	2.114	285	2.575
Hagnaður tímabilsins	3.112	2.073	4.997	3.044	13.226

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

11. Hreinar vaxtatekjur

	2018	2017
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	7.279	10.541
Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði	52.462	45.162
Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	1.825	-
Fjáreignir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	-	50
Veltufjáreignir	-	879
Aðrar eignir	109	135
Vaxtatekjur samtals	61.675	56.767
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	(409)	(170)
Innlán viðskiptavina	(16.539)	(17.461)
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(963)	-
Lántaka á afskrifuðu kostnaðarverði	(9.035)	(8.107)
Víkjandi lán	(198)	(14)
Aðrar fjárskuldir	(2.565)	(995)
Önnur vaxtagjöld	(29)	(21)
Vaxtagjöld samtals	(29.738)	(26.768)
Hreinar vaxtatekjur	31.937	29.999
Vaxtamunur (hlutfall hreinna vaxtatekna af meðaleignum)	2,9%	2,9%

12. Hreinar þóknatekjur

	2018	2017
Eignastýring	2.116	1.964
Fjárfestingarbanki og verðbréfavíðskipti	2.303	2.280
Greiðslumiðlun	12.065	13.094
Útlán og ábyrgðir	1.467	1.427
Aðrar þóknatekjur	1.902	2.090
Þóknatekjur samtals	19.853	20.855
Verðbréfavíðskipti	(300)	(128)
Uppgjör viðskipta	(7.302)	(6.956)
Önnur þóknagjöld	(24)	(21)
Þóknagjöld samtals	(7.626)	(7.105)
Hreinar þóknatekjur	12.227	13.750

Þóknatekjur eru sundurliðaðar eftir starfspáttum í skýringu 5.

13. Hrein fjármagnsgjöld

	2018	2017
Hreint tap af veltufjáreignum og veltufjárskuldum	-	(1.239)
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	-	480
Hreint tap af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(720)	-
Hreint tap af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(240)	-
Hreint (tap) hagnaður af gangvirðisvörn	(2)	44
Hrein fjármagnsgjöld	(962)	(715)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

13. (framhald)

	2018	2017
Hlutabréf og tengdar afleiður	(576)	-
Arðstekjur	38	-
Skuldabréf og tengdar afleiður	(197)	-
Aðrir afleiðusamningar	15	-
Hreint tap af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(720)	-
	2018	2017
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(240)	-
Hreint tap af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(240)	-
	2018	2017
Hrein gangvirðisbreyting vaxtaskiptasamninga sem skilgreindir eru sem áhættuvarnargerningar	486	(57)
Gangvirðisbreytingar útgefinna skuldabréfa sem rekja má til vaxtaáhættu	(488)	101
Hreint (tap) hagnaður af gangvirðisvörn	(2)	44

14. Hreinn gengismunur

	2018	2017
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	(193)	(140)
Veltufjáreignir	-	2.503
Fjáreignir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	-	(93)
Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	2.281	-
Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði	17.120	2.062
Aðrar eignir	305	244
Samtals gengismunur vegna eigna	19.513	4.576
Innlán	(7.938)	859
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(3.868)	-
Lántaka á afskrifuðu kostnaðarverði	(6.567)	(4.613)
Víkjandi lán	(884)	(241)
Aðrar skuldir	(255)	(54)
Samtals gengismunur vegna skulda	(19.512)	(4.049)
Hreinn gengismunur	1	527

15. Aðrar rekstrartekjur

	2018	2017
Áhrif hlutdeildarféлага	29	142
Hreinn hagnaður (tap) vegna dóttur- og hlutdeildarféлага*	1.526	(60)
Lögfræðipjónusta	83	100
Leigutekjur	37	38
Innleystur hagnaður af varanlegum rekstrarfjármunum	1	290
Aðrar rekstrartekjur	108	118
Aðrar rekstrartekjur	1.784	628

*Á öðrum ársfjórðungi 2018 seldi samstæðan dótturfélag sem átti land í Reykjavík.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

16. Starfsmenn og laun

	2018	2017
Laun	11.923	12.212
Mótframlag í lífeyrissjóð	1.767	1.734
Tryggingagjald og fjársýsluskattur*	1.723	1.758
Annað	95	106
Eignfærð innri vinna við þróun hugbúnaðar	(8)	(577)
Laun og launatengd gjöld	15.500	15.233

*Fjársýsluskattur reiknaður á laun var 5,5% (2017: 5,5%).

Fjöldi starfsmanna skiptist þannig:	2018		2017	
	Íslandsbanki	Samstæðan	Íslandsbanki	Samstæðan
Meðalfjöldi starfsmanna	873	1.076	915	1.098
Stöðugildi í árslok	834	1.075	861	1.042

Laun stjórnar, bankastjóra og framkvæmdastjóra sundurliðast þannig:

	2018	2017
Friðrik Sophusson, stjórnarformaður	11,3	10,6
Helga Valfells, varaformaður	9,0	8,2
Anna Þórðardóttir, stjórnarmaður	7,8	7,4
Auður Finnbogadóttir, stjórnarmaður	7,5	7,0
Árni Stefánsson, stjórnarmaður	7,5	7,0
Hallgrímur Snorrason, stjórnarmaður	7,5	7,0
Heiðrún Jónsdóttir, stjórnarmaður	7,7	7,0
Varamenn í stjórn	0,4	0,8
Samtals laun	58,7	55,0

	2018		2017	
	Laun samtals	Mótframlag í lífeyrissjóð	Laun samtals	Mótframlag í lífeyrissjóð
Birna Einarsdóttir, bankastjóri	63,5	14,0	58,0	11,6
Framkvæmdastjórn	250,3	36,0	331,5	50,1
Samtals	313,8	50,0	389,5	61,7

Við skipulagsbreytingar á árinu 2017 fækkaði í framkvæmdastjórn bankans úr átta í sex. Allur kostnaður vegna starfslokanna var færður til gjalda á árinu 2017.

Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

Frá og með 1. janúar 2017 var ekkert kaupaukakerfi virkt í Íslandsbanka samkvæmt starfskjarastefnu bankans. Á árinu 2018 voru greiddar eftirstöðvar af kaupauka sem ávannst árið 2014. Innifalið í launum samtals eru árangurstengdar greiðslur frá árinu 2014. Hjá bankastjóra námu slíkar greiðslur 3,9 milljónum króna (2017: 9,7 milljónum króna) og hjá framkvæmdastjórn samtals 12,5 milljónum króna (2017: 44,2 milljónir króna). Í reglum Fjármálaeftirlitsins um kaupauka er kveðið á um að samtala veitts kaupauka til starfsmanns, að meðtöldum þeim hluta greiðslu sem er frestað, megi á ársgrundvelli ekki nema hærri fjárhæð en 25% af árslaunum viðkomandi án kaupauka. Fresta skal greiðslu á að minnsta kosti 40% af kaupauka um að lágmarki þrjú ár. Segi starfsmaðurinn upp starfi sínu, á hann ekki lengur rétt á hinum frestaða kaupauka. Ógreiddur kaupauki í árslok vegna árána 2015-2016 verður gerður upp á viðeigandi gjalddögum 2019 og 2020.

Mótframlag greitt í lífeyrissjóði vegna stjórnar bankans nam á árinu 2018 7,2 milljónum króna (2017: 6,3 milljónum króna).

Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árin 2018 og 2017.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

17. Annar rekstrarkostnaður

	2018	2017
Aðkeypt þjónusta	5.309	5.069
Fasteignir og aðrir fastafjármunir	3.440	3.148
Afskriftir og niðurfærslur	1.312	1.022
Annar rekstrarkostnaður	2.089	2.496
Annar rekstrarkostnaður	12.150	11.735

18. Þóknun til endurskoðenda

	2018	2017
Endurskoðun ársreiknings	117	104
Könnun árschlutareiknings	24	22
Önnur þjónusta	15	11
Þóknun til endurskoðenda	156	137

19. Hrein virðisbreyting fjáreigna

	2018	2017
Vænt útlánatap fjáreigna á efnahag	529	-
Vænt útlánatap fjáreigna utan efnahags	38	-
Sértæk virðisrýrnun	-	(2.478)
Almenn virðisrýrnun	-	317
Breyting á skuldbindingu vegna dómsúrskurða	1.017	(737)
Tekjur vegna endurmetins greiðslufélags útlána	-	4.454
Hrein virðisbreyting fjáreigna	1.584	1.556

20. Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður út frá tekjuskattshlutföllum og gildandi skattalögum. Tekjuskattshlutfall lögaðila á árinu 2018 var 20% (2017: 20%). Sérstakur fjársýsluskattur reiknast 6% af skattskyldum hagnaði yfir 1 milljarð króna samkvæmt lögum nr. 165/2011 um fjársýsluskatt. Virkur tekjuskattur samstæðunnar árið 2018 er 32,7% (2017: 28,0%).

	2018	2017
Tekjuskattur til greiðslu án aflagðrar starfsemi	3.205	3.771
Sérstakur fjársýsluskattur	860	832
Mismunur á álöggðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	196	(53)
Breyting á tímabundnum mismun skatteigna/skulda	473	(399)
Reiknaður tekjuskattur samkvæmt rekstrarreikning	4.734	4.151

	2018	2017
Tekjuskattur vegna innleiðingar IFRS 9	(884)	-
Tekjuskattur vegna eiginfjárhreyfinga	(884)	-

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

20. (framhald)

	2018		2017	
Hagnaður fyrir skatta	14.467		14.802	
Reiknaður 20% tekjuskattur af hagnaði ársins	2.893	20,0%	2.960	20,0%
Sérstakur fjársýsluskattur	860	5,9%	832	5,6%
Gjöld (tekjur) undanþegnar sköttum	217	1,5%	(11)	(0,1%)
Ófrádráttarbær kostnaður	657	4,5%	584	3,9%
Aðrir liðir	107	0,8%	(214)	(1,4%)
Virkur tekjuskattur	4.734	32,7%	4.151	28,0%

Bankinn er samskattaður með dótturfélagi sínu Íslandssjóðum hf.

21. Hagnaður af aflagðri starfsemi

	2018	2017
Hagnaður af sölu fullnustueigna	58	305
Hrein hlutdeild í afkomu aflagðrar starfsemi	854	360
Hagnaður af sölu dótturfélaga	-	1.910
Hagnaður af aflagðri starfsemi, að frádrögnum tekjuskatti	912	2.575

22. Hagnaður á hlut

	Aflögð starfsemi			
	Undanskilin		Meðtalin	
	2018	2017	2018	2017
Hagnaður sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.	10.124	11.002	11.036	13.577
Vegid meðaltal útistandandi hluta	10.000	10.000	10.000	10.000
Hagnaður á hlut	1,01	1,10	1,10	1,36

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður samstæðunnar á hlut er sá sami þar sem samstæðan hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra mögulega gerninga sem þynna hagnað á hlut (2017: engir).

23. Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands

	31.12.2018	31.12.2017
Handbært fé	3.095	1.976
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	114.849	169.503
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands háðar sérstökum takmörkunum*	3.049	4.593
Handbært fé og bundnar innstæður	120.993	176.072
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands**	14.063	12.973
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	135.056	189.045

*Innstæður samanber lög nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum og reglur nr. 490/2016 um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris.

**Peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands hefur ákveðið að breyta fyrirkomulagi bindiskyldu lánastofnana þannig að hún skiptist í tvo hluta, annars vegar fasta 1% bindingu sem ber enga vexti og hins vegar 1% bindingu af sama tagi og verið hefur sem ber um þessar mundir 4% vexti. Markmið þessara breytinga er að draga úr kostnaði Seðlabankans af framkvæmd peningastefnunnar á meðan gjaldeyrisforði er stór. Nýjar reglur um bindiskyldu nr. 585/2018 tóku gildi 21. júní 2018.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

24. Afleiðusamningar og skortstöður

31. desember 2018	Eignir	Nafnverð	Skuldir	Nafnverð
		tengt eignum		tengt skuldum
Vaxtaskiptasamningar	1.037	102.429	3.422	134.010
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	1.821	69.691	1.184	28.309
Framvirkir hlutabréfasamningar	419	4.596	78	1.195
Framvirkir gjaldeyrissamningar	359	9.242	196	3.869
Gjaldeyrisskiptasamningar	875	35.726	440	13.373
Framvirkir skuldabréfasamningar	39	3.511	201	19.993
Afleiðusamningar	4.550	225.195	5.521	200.749
Skortstöður í skráðum skuldabréfum	-	-	-	-
Samtals	4.550	225.195	5.521	200.749

31. desember 2017	Eignir	Nafnverð	Skuldir	Nafnverð
		tengt		tengt
		eignum		skuldum
Vaxtaskiptasamningar	724	77.754	2.687	120.284
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	613	33.023	1.924	29.512
Framvirkir hlutabréfasamningar	217	1.669	99	1.846
Valréttir hlutabréfa	19	152	-	-
Framvirkir gjaldeyrissamningar	211	7.263	117	5.992
Gjaldeyrisskiptasamningar	1.095	19.100	325	24.813
Framvirkir skuldabréfasamningar	17	2.444	70	7.430
Afleiðusamningar	2.896	141.405	5.222	189.877
Skortstöður í skráðum skuldabréfum	-	-	270	-
Samtals	2.896	141.405	5.492	189.877

Samstæðan notar afleiðusamninga til að verja sig gegn gjaldeyrísáhættu, vaxtaáhættu og verðbólguáhættu. Samstæðan ber tiltölulega litla óbeina áhættu vegna skuldsettra viðskipta viðskiptavina þar sem hún hefur tekið veð vegna hugsanlegs taps. Aðrir afleiðusamningar samstæðunnar vegna tilfallandi viðskipta nema óverulegum fjárhæðum.

Skortstöður eru í skráðum ríkisskuldabréfum og skuldabréfum útgefnum af stofnunum með ríkisábyrgð. Samstæðan hefur aðgang að lánaheimildum, sem aðalmiðlari í tengslum við verðbréf, sem veittar eru af Seðlabanka Íslands og Íbúðalánasjóði. Flestar skortstöður gjaldfalla innan árs og er hægt að gera þær upp með peningum á gjalddaga.

Samstæðan beitir áhættuvarnarrækingsskilum gagnvart ákveðnum vaxtaskiptasamningum í evrum, þar sem samstæðan greiðir fljótandi vexti og fær greidda fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir eru notaðir til þess að verja áhættu gagnvart gangvirðisbreytingum á ákveðnum skuldabréfum í evrum sem stafa af breytingum á vaxtastigi en skuldabréfin greiða fasta vexti (sjá skýringu 37). Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarrækingsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu. Gangvirði vaxtaskiptasamninganna í lok árs 2018 var jákvætt um 627 milljónir króna (2017: -415 milljónir króna). Höfuðstóll samninganna í lok árs 2018 var 39.696 milljónir króna (2017: 62.525 milljónir króna). Í upphafi árs 2018 afskráði samstæðan ákveðna vaxtaskiptasamninga í evrum sem áhættuvarnargæringa og skráði þá sem tilskilda á gangvirði í gegnum rekstrarreikning vegna breytinga á flokkun tiltekinna skuldabréfa í evrum. Nafnverðsjárhæð þessara vaxtaskiptasamninga nam 62.525 milljónum króna í lok árs 2017.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

25. Útlán til lánastofnana

	31.12.2018	31.12.2017
Peningamarkaðslán	16.314	10.658
Bankareikningar	25.259	15.959
Önnur útlán	4	-
Útlán til lánastofnana	41.577	26.617

26. Útlán til viðskiptavina

31. desember 2018	Brúttó bókfært virði			Vænt útlánatap			Bókfært virði
	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Stig 1	Stig 2	Stig 3	
Einstaklingar	308.870	5.901	6.860	(1.130)	(256)	(855)	319.390
Verslun og þjónusta	118.563	4.981	3.358	(643)	(179)	(1.838)	124.242
Byggingariðnaður	25.958	3.301	298	(196)	(247)	(19)	29.095
Orkuiðnaður	6.145	740	-	(20)	(7)	-	6.858
Fjármálastarfsemi	1.708	-	-	(4)	-	-	1.704
Iðnaður og flutningar	74.338	2.625	3.800	(398)	(53)	(488)	79.824
Fjárfestingarfélag	18.709	5.128	398	(217)	(103)	(116)	23.799
Opinberir aðilar og félagasamtök	12.054	22	30	(18)	-	(1)	12.087
Fasteignafélög	139.073	2.588	2.087	(528)	(154)	(181)	142.885
Sjávarútvegur	103.014	3.616	479	(123)	(80)	(191)	106.715
Útlán til viðskiptavina	808.432	28.902	17.310	(3.277)	(1.079)	(3.689)	846.599

31. desember 2017	Heildar- fjárhæð	Sértæk virðisrýmun	Útlán að
			fráðreginni virðisrýmun
Einstaklingar	301.502	(2.152)	299.350
Verslun og þjónusta	115.128	(2.984)	112.144
Byggingariðnaður	25.816	(1.019)	24.797
Orkuiðnaður	7.109	-	7.109
Fjármálastarfsemi	26	-	26
Iðnaður og flutningar	71.258	(1.297)	69.961
Fjárfestingarfélag	20.138	(412)	19.726
Opinberir aðilar og félagasamtök	11.871	-	11.871
Fasteignafélög	127.323	(256)	127.067
Sjávarútvegur	85.395	(542)	84.853
Útlán til viðskiptavina fyrir almenna virðisrýmun	765.566	(8.662)	756.904
Almenn virðisrýmun			(1.729)
Útlán til viðskiptavina			755.175

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

27. Vænt útlánatap

Útlán til viðskiptavina

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1. janúar 2018	2.701	1.244	9.151	13.096
Flutningur á stig 1	2.652	(1.733)	(919)	-
Flutningur á stig 2	(1.053)	2.317	(1.264)	-
Flutningur á stig 3	(99)	(1.167)	1.266	-
Endurmat tapsáhættu	(2.073)	126	(429)	(2.376)
Nýjar og keyptar fjáreignir	1.474	478	711	2.663
Afskráningar og uppgreiðslur	(323)	(185)	(618)	(1.126)
Endanlegar afskriftir	(2)	(1)	(5.254)	(5.257)
Endurheimt áður afskrifuð lán	-	-	416	416
Gengismunur	-	-	87	87
Niðurfærsla vaxta	-	-	542	542
Staða 31. desember 2018	3.277	1.079	3.689	8.045

Samtals vænt útlánatap

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	48	-	-	48
Útlán til lánastofnana	62	-	-	62
Útlán til viðskiptavina	3.277	1.079	3.689	8.045
Aðrar fjáreignir	5	3	83	91
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags	410	142	84	636
Staða 31. desember 2018	3.802	1.224	3.856	8.882

Breytingar á framlagi til virðisrýrnunar útlána í samræmi við IAS 39:

	Sértæk virðisrýrnun	Almenn virðisrýrnun	Samtals
Staða 1. janúar 2017	11.472	2.049	13.521
Endanlegar afskriftir	(5.905)	(3)	(5.908)
Endurheimt áður afskrifuð lán	617	-	617
Gjaldfærð virðisrýrnun	2.478	(317)	2.161
Staða 31. desember 2017	8.662	1.729	10.391

28. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum

	2018	2017
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum í byrjun árs	704	450
Viðbætur á árinu	86	36
Seldir eignarhlutir	(39)	-
Endurflokkun úr hlutdeildarfélögum í dótturfélög	(80)	-
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaga	29	142
Greiddur arður	(18)	(25)
Virðisrýrnun	-	(60)
Annað	-	161
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	682	704

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

28. (framhald)

Eignarhlutir samstæðunnar í hlutdeildarfélögum eru eftirfarandi:	31.12.2018	31.12.2017	
Auðkenni hf., þjónustufyrirtæki í upplýsingatækni, Borgartúni 31, 105 Reykjavík	Ísland	23,8%	23,8%
JCC ehf., rekstrarfélag seðlavers, Borgartúni 19, 105 Reykjavík	Ísland	33,3%	33,3%
Reiknistofa bankanna hf., þjónustufyrirtæki í upplýsingatækni, Katrínartúni 2, 105 Reykjavík	Ísland	30,8%	30,8%
B-Payment Szolgálató Zrt., fyrirtæki í rafrænni greiðslumiðlun, H-1132 Búdapest	Ungverjaland	-	45,0%
FAST GP ehf., eignarhaldsfélag, Katrínartúni 2, 105 Reykjavík	Ísland	-	35,0%
Summa Rekstrarfélag hf., rekstrarfélag verðbréfasjóða, Tjarnargötu 4, 101 Reykjavík	Ísland	-	25,0%
Fjárhagsupplýsingar vegna hlutdeildarféлага samstæðunnar eru eftirfarandi:	2018	2017	
Heildartekjur	5.487	4.770	
Heildarhagnaður	171	109	
Heildareignir	5.291	5.564	
Heildarskuldir	(2.932)	(3.280)	
Hrein eign	2.359	2.284	
Hreinn eignarhlutur samstæðunnar í hlutdeildarfélögum	682	704	

29. Fjárfestingar í dótturfélögum

	31.12.2018	31.12.2017	
Borgun hf., færsluhirðir og útgáfupjónustuaðili, Ármúla 30, 108 Reykjavík	Ísland	63,5%	63,5%
B-Payment Group Szolgálató Zrt., fyrirtæki í rafrænni greiðslumiðlun, H-1132 Búdapest	Ungverjaland	100%	-
Íslandssjóðir hf., rekstrarfélag verðbréfasjóða, Hagasmára 3, 201 Kópavogi	Ísland	100%	100%
Hringur eignarhaldsfélag ehf., eignarhaldsfélag, Dalshrauni 3, 220 Hafnarfirði	Ísland	100%	100%
Allianz Ísland hf., váttryggingamiðlun, Dalshrauni 3, 220 Hafnarfirði	Ísland	100%	100%

Á þriðja ársfjórðungi fékk samstæðan yfirráð yfir hlutdeildarfélagi sínu B-Payment Szolgálató Zrt. og þremur dótturfélögum þess, sem í kjölfarið urðu öll dótturfélög samstæðunnar.

Íslandsbanki hefur yfirráð yfir 13 smærri félögum til viðbótar ofangreindum dótturfélögum.

Borgun hf. er eina dótturfélag Íslandsbanka þar sem hlutdeild minnihluta er veruleg, 2018: 36,5% (2017: 36,5%).

Taflan hér að neðan sýnir helstu upplýsingar er varða Borgun hf.:

	2018	2017
Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði	7.425	8.652
Aðrar eignir	21.073	23.001
Skuldir	22.154	24.829
Hrein eign	6.344	6.824
Bókfært virði minnihluta	2.318	2.491
Tekjur	10.383	15.110
(Tap) hagnaður	(1.069)	350
Önnur heildarafkoma ársins (eftir skatta)	610	415
Samtals heildarafkoma	(459)	765
(Tap) hagnaður minnihluta	(167)	279
Rekstrarhreyfingar	(4.500)	(4.156)
Fjárfestingarhreyfingar	371	18
Fjármögnunarhreyfingar	19	(4.461)
Lækkun á handbæru fé og ígildi þess	(4.110)	(8.599)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

30. Rekstrarfjármunir

31. desember 2018

Upphaflegt kostnaðarverð	Innréttingar,		Samtals
	Fasteignir og lóðir	áhöld og bifreiðar	
Staða í byrjun árs	5.722	4.683	10.405
Viðbætur á árinu	15	829	844
Selt á árinu og niðurfært	(1.683)	(1.528)	(3.211)
Samtals	4.054	3.984	8.038

Uppsafnaðar afskriftir

Staða í byrjun árs	(1.330)	(1.947)	(3.277)
Afskrifað á árinu	(72)	(496)	(568)
Selt á árinu og niðurfært	-	1.078	1.078
Samtals	(1.402)	(1.365)	(2.767)

Bókfært virði

Afskriftahlutföll	0-2%	8-33%	
Fasteignamat bygginga og lóða			3.747
Tryggingavirði bygginga			4.889
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða			3.500

31. desember 2017

Upphaflegt kostnaðarverð	Innréttingar,		Samtals
	Fasteignir og lóðir	áhöld og bifreiðar	
Staða í byrjun árs	5.295	4.860	10.155
Viðbætur á árinu	107	1.279	1.386
Selt á árinu og niðurfært	320	(1.456)	(1.136)
Samtals	5.722	4.683	10.405

Uppsafnaðar afskriftir

Staða í byrjun árs	(1.256)	(2.688)	(3.944)
Afskrifað á árinu	(74)	(602)	(676)
Selt á árinu og niðurfært	-	1.343	1.343
Samtals	(1.330)	(1.947)	(3.277)

Bókfært virði

Afskriftahlutföll	0-2%	8-33%	
Fasteignamat bygginga og lóða			4.647
Tryggingavirði bygginga			6.158
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða			3.892

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

31. Óefnislegar eignir

31. desember 2018

	Keyptur hugbúnaður	Þróun hugbúnaðar	Viðskipta- vild	Samtals
Upphaflegt kostnaðarverð				
Staða í byrjun árs	1.381	3.090	-	4.471
Viðbætur á árinu og innri þróun	479	555	248	1.282
Niðurfært á árinu	(221)	(1)	-	(222)
Samtals	1.639	3.644	248	5.531
Uppsafnaðar afskriftir				
Staða í byrjun árs	(39)	(201)	-	(240)
Afskrifað á árinu	(345)	(106)	-	(451)
Niðurfært á árinu	162	-	-	162
Samtals	(222)	(307)	-	(529)
Bókfært virði	1.417	3.337	248	5.002
Afskriftahlutfall	10-25%	10-25%	-	

31. desember 2017

	Keyptur hugbúnaður	Þróun hugbúnaðar	Samtals
Upphaflegt kostnaðarverð			
Staða í byrjun árs	1.598	1.774	3.372
Viðbætur á árinu og innri þróun	487	1.316	1.803
Niðurfært á árinu	(704)	-	(704)
Samtals	1.381	3.090	4.471
Uppsafnaðar afskriftir			
Staða í byrjun árs	(499)	(201)	(700)
Afskrifað á árinu	(180)	-	(180)
Niðurfært á árinu	640	-	640
Samtals	(39)	(201)	(240)
Bókfært virði	1.342	2.889	4.231
Afskriftahlutfall	25%	10-25%	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

32. Aðrar eignir

	31.12.2018	31.12.2017
Kröfur	5.793	6.736
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	1.033	2.620
Áfallinn kostnaður	289	205
Fyrirframgreidd gjöld	395	215
Skatteign	215	4
Aðrar eignir	222	213
Aðrar eignir	7.947	9.993

33. Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

	31.12.2018	31.12.2017
Fullnustueignir	1.012	1.224
Eignir vegna aflagðrar starfsemi	218	1.542
Samtals	1.230	2.766
Lóðir og fasteignir	995	1.194
Lönaðartæki og atvinnubifreiðar	17	30
Fullnustueignir	1.012	1.224

Í árslok 2018 skilgreindi samstæðan eignir og skuldir eftirtalinna dótturfélaga sem eignir og skuldir aflagðrar starfsemi í sölumeðferð: Fastengi ehf. (100%), ÍSB fasteignir ehf. (100%) og LT lóðir ehf. (100%).

Eignir og skuldir vegna aflagðrar starfsemi:

	31.12.2018	31.12.2017
Hlutabréf	-	775
Viðskiptakröfur	-	484
Fasteignir og land	193	252
Aðrar eignir	25	31
Eignir samtals	218	1.542
Skammtímaskuldir	1	1
Skattskuldir	5	79
Skuldir samtals	6	80

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

34. Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana

	31.12.2018	31.12.2017
Endurhverf viðskipti við Seðlabanka Íslands	92	92
Innlán lánastofnana	15.527	11.097
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	15.619	11.189

35. Innlán viðskiptavina

	31.12.2018	31.12.2017
Óbundin innlán*	499.170	479.590
Bundin innlán	79.789	87.439
Innlán viðskiptavina	578.959	567.029

*Óbundin innlán eru innlán sem eru laus til útborgunar innan þriggja mánaða.

Innlán viðskiptavina sundurliðast þannig eftir eigendum:

	31.12.2018		31.12.2017	
	Fjárhæð	Hlutfall	Fjárhæð	Hlutfall
Ríki og fyrirtæki í ríkiseign	9.331	2%	6.071	1%
Sveitarfélög	5.574	1%	7.054	1%
Önnur félög	278.209	48%	290.405	51%
Einstaklingar	285.845	49%	263.499	47%
Innlán viðskiptavina	578.959	100%	567.029	100%

36. Veðsettar eignir

	31.12.2018	31.12.2017
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging fyrir skuldum	190.471	149.663
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging í erlendum bönkum	1.105	908
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging fyrir verðbréfalánum	153	618
Veðsettar eignir vegna lántöku	191.729	151.189

Samstæðan hefur sett eignir að veði vegna útgáfu sértryggðra skuldabréfa sem gefin hafa verið út samkvæmt íslenskum lögum, með veð í hluta af húsnæðislánum samstæðunnar. Lánasafnið þarf að standast vikuleg álagspróf.

Þá hefur samstæðan veðsett eignir í erlendum bönkum og fjármálastofnunum, einkum sem tryggingu fyrir viðskiptum sem byggja á ISDA (e. International Swaps and Derivatives Association) samningum til að verjast markaðsáhættu.

Samanburðarfjárhæð í liðnum „Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging fyrir skuldum“ þann 31.12.2017 hefur verið hækkuð um 4.800 milljónir króna til samræmis við 31.12.2018 þar sem nú er tekið tillit til veðsettra eigna hjá Seðlabanka Íslands til að tryggja uppgjör á greiðslumiðlun.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

37. Lántaka

	Útgefið	Loka- gjaldhagi	Greiðslu- skilmálar	Vaxtakjör	31.12.2018	31.12.2017
Sértryggð skuldabréf í ISK*	2014-2017	2019	Á lokadegi	Fastir vextir	9.866	10.120
Sértryggð skuldabréf í ISK	2015-2018	2023	Á lokadegi	Fastir vextir	10.890	7.469
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2012-2014	2019	Á lokadegi	Fastir vextir	8.937	8.666
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2014-2015	2020	Á lokadegi	Fastir vextir	4.248	4.117
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2015-2017	2022	Á lokadegi	Fastir vextir	18.009	17.467
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2012-2018	2024	Á lokadegi	Fastir vextir	35.009	21.963
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2015-2018	2026	Á lokadegi	Fastir vextir	26.992	24.049
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2017-2018	2030	Á lokadegi	Fastir vextir	24.862	15.089
Sértryggð skuldabréf					138.813	108.940
Óveðtryggð skuldabréf í EUR**	2015-2016	2018	Á lokadegi	Fastir vextir	-	19.004
Óveðtryggð skuldabréf í NOK	2015	2018	Á lokadegi	Breytilegir vextir	-	6.391
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2015	2019	Á lokadegi	Breytilegir vextir	7.844	7.660
Óveðtryggð skuldabréf í EUR	2017	2019	Á lokadegi	Breytilegir vextir	400	375
Óveðtryggð skuldabréf í EUR	2017	2019	Á lokadegi	Breytilegir vextir	2.665	2.500
Óveðtryggð skuldabréf í EUR	2017	2019	Á lokadegi	Breytilegir vextir	1.333	1.253
Óveðtryggð skuldabréf í EUR**	2016	2020	Á lokadegi	Fastir vextir	68.154	63.651
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2019	Á lokadegi	Breytilegir vextir	1.302	-
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2021	Á lokadegi	Breytilegir vextir	1.303	-
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2021	Á lokadegi	Breytilegir vextir	1.311	-
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2022	Á lokadegi	Breytilegir vextir	12.995	-
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2020	Á lokadegi	Breytilegir vextir	3.259	-
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2021	Á lokadegi	Breytilegir vextir	13.750	-
Óveðtryggð skuldabréf í EUR***	2018	2024	Á lokadegi	Fastir vextir	40.714	-
Útgefin skuldabréf					155.030	100.834
Víxlaútgáfa					6.729	7.538
Önnur lántaka					404	436
Önnur lán og víxlaútgáfa					7.133	7.974
Lántaka					300.976	217.748

*Samstæðan keypti eigin skuldabréf á tímabilinu fyrir 184 milljónir króna.

**Við innleiðingu IFRS 9 breytti samstæðan flokkun ákveðinna skuldabréfaútgáfa í tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur. Áhrif þessara breytinga þann 1.1.2018 námu 1.908 milljónum króna. Þann 31. desember 2018 var bókfært virði skuldabréfaútgáfa 68.154 milljónir króna og meðtalið í þeirri fjárhæð er gangvirðisbreyting sem nam 401 milljón króna. Heildarfjárhæð skuldabréfaútgáfa sem eru tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur þann 31. desember 2018 var 374 milljónum króna hærri en samningsfjárhæðin sem greiða skal á lokagjaldhagi.

***Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar ákveðna vaxtaskiptasamninga í evrum sem áhættuvarnir (sjá skýringu 24). Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessa fastvaxta skuldabréfa í evrum sem stafar af breytingum á vaxtastigi. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu. Heildarvirði skuldabréfa í lok árs 2018 er 40.714 milljónir króna og þar með talið er gangvirðisbreyting að fjárhæð 488 milljónir króna.

Fjárhæðir sértryggðra skuldabréfa innihalda ekki skuldabréf í eigu samstæðunnar sem haldið er til hliðar vegna ákvæðis um verðbréfalán í viðskiptavakasamningum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

38. Víkjandi lán

	Útgefið	Loka- gjaldhagi	Greiðslu- skilmálar	Vaxtakjör	31.12.2018	31.12.2017
Lán sem teljast til eiginfjárbáttar 2:						
Víkjandi lán í SEK	2017	2027	Á lokadegi Breytilegir, STIBOR + 2,0%		9.724	9.505
Víkjandi lán í SEK*	2018	2028	Á lokadegi Breytilegir, STIBOR + 2,5%		6.492	-
Víkjandi lán					16.216	9.505

*Á þriðja ársfjórðungi 2018 gaf samstæðan út skuldabréf að fjárhæð 500 milljónir sænskra króna sem tilheyrir eiginfjárbætti 2.

39. Breytingar á skuldum vegna fjármögnunar

	31.12.2017	Endur- flokkun og -mat	1.1.2018	Heyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði				31.12.2018
				Greiðslu- flæði	Vaxtagjöld	Gengis- munur	Gangvirðis- breytingar	
Sértryggð skuldabréf	17.589	-	17.589	2.055	1.112	-	-	20.756
Sértryggð skuldabréf - verðtryggð	91.351	-	91.351	20.134	6.572	-	-	118.057
Óveðtryggt skuldabréf í erlendri mynt	37.182	(19.003)	18.179	23.275	531	4.177	-	46.162
Óveðtr. skuldabréf í erl. mynt á gangvirði ..	-	84.563	84.563	(20.083)	963	3.868	(1.157)	68.154
Óveðtr. skuldabréf í áhættuvörn	63.652	(63.652)	-	37.406	430	2.390	488	40.714
Víxlaútgáfa	7.974	-	7.974	(1.231)	390	-	-	7.133
Víkjandi lán	9.505	-	9.505	5.629	198	884	-	16.216
Samtals	227.253	1.908	229.161	67.185	10.196	11.319	(669)	317.192

	1.1.2017	Greiðslu- flæði	Vaxtagjöld	Gengis- munur	Gangvirðis- breytingar	Annað	31.12.2017
Sértryggð skuldabréf	15.491	1.031	1.067	-	-	-	17.589
Sértryggð skuldabréf - verðtryggð	48.733	27.170	3.365	-	-	12.083	91.351
Óveðtryggt skuldabréf í erlendri mynt	64.133	(30.854)	2.361	1.542	-	-	37.182
Lán frá lánastofnunum	17.207	(2.690)	-	-	-	(14.517)	-
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvörn	61.125	(1.108)	665	3.071	(101)	-	63.652
Víxlaútgáfa	5.779	1.835	360	-	-	-	7.974
Víkjandi lán	-	9.250	14	241	-	-	9.505
Samtals	212.468	4.634	7.832	4.854	(101)	(2.434)	227.253

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

40. Skatteignir og skattskuldir

	31.12.2018		31.12.2017	
	Eign	Skuld	Eign	Skuld
Skattskuldir	-	6.472	-	7.699
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding	215	678	4	88
Skattar í efnahagsreikningi	215	7.150	4	7.787

Breytingar á skatteign og tekjuskattsskuldbindingu eru eftirfarandi:

	Eignir	Skuldir
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 1.1.2017	4	487
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2017	(47)	3.545
Tekjuskattur til greiðslu 2018	47	(3.800)
Leiðréttingar frá fyrra ári	-	(144)
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 31.12.2017	4	88
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2018	211	3.888
Tekjuskattur til greiðslu 2019	-	(3.214)
Tekjuskattur vegna eiginfjárhreyfinga	-	(94)
Leiðréttingar frá fyrra ári	-	10
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 31.12.2018	215	678

Breytingar á tímabundnum mismun á árinu voru eftirfarandi:

2018	Staða 31. desember					
	Staða 1. janúar	Fært í rekstrar- reikning	Fært á eigið fé	Staða í árslok	Skatteign	Tekjuskatts- skuldbinding
Varanlegir rekstrarfjármunir	(79)	(170)		(249)	-	(249)
Óefnislegar eignir	(395)	(132)		(527)	-	(527)
Gengistryggðar eignir og skuldir	(186)	(78)		(264)	-	(264)
Frestaður gengismunur	(202)	(11)		(213)	-	(213)
Afleiðusamningar	465	(271)		194	194	-
Lántaka	314	(79)	94	329	329	-
Aðrir liðir	(1)	(1)		(2)	-	(2)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	-	269		269	269	-
	(84)	(473)	94	(463)	792	(1.255)
Jöfnun skatteigna á móti tekjuskattsskuldbindingu sömu eignarhluta					(577)	577
Skatteign (skuld)	(84)	(473)	94	(463)	215	(678)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

40. (framhald)

2017	Staða 31. desember				
	Staða 1. janúar	Fært í rekstrar- reikning	Staða í árslok	Skatteign	Tekjuskatts- skuldbinding
Varanlegir rekstrarfjármunir	(147)	68	(79)	-	(79)
Óefnislegar eignir	(175)	(220)	(395)	-	(395)
Gengistryggðar eignir og skuldir	(183)	(3)	(186)	-	(186)
Frestaður gengismunur	23	(225)	(202)	4	(206)
Afleiðusamningar	-	465	465	465	-
Lántaka	-	314	314	314	-
Aðrir liðir	-	(1)	(1)	-	(1)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	(1)	1	-	-	-
	(483)	399	(84)	783	(867)
Jöfnun skatteigna á móti tekjuskattsskuldbindingu sömu eignarhluta				(779)	779
Skatteign (skuld)	(483)	399	(84)	4	(88)

41. Aðrar skuldir

	31.12.2018	31.12.2017
Áfallinn kostnaður	3.906	4.049
Skuldir til smásala vegna greiðslukorta	20.722	23.878
Skuldbinding vegna dómsmála	-	1.811
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags	636	64
Fjármagnstekjuskattur	1.733	1.596
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	612	1.384
Frestaðar tekjur	193	199
Ýmsar skuldir	1.841	2.966
Aðrar skuldir	29.643	35.947

Breytingar á lánsloforðum og fjárhagslegum ábyrgðum utan efnahags:

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1. janúar 2018	467	101	106	674
Flutningur á stig 1	595	(545)	(50)	-
Flutningur á stig 2	(58)	67	(9)	-
Flutningur á stig 3	(6)	(69)	75	-
Endurmat tapsáhættu	(828)	481	(132)	(479)
Ný lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir	521	130	132	783
Afskráningar og uppgreiðslur	(281)	(23)	(38)	(342)
Staða 31. desember 2018	410	142	84	636

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

42. Eignir í vörslu

	31.12.2018	31.12.2017
Eignir í vörslu - ekki stýrt af samstæðunni	2.167.946	2.101.434

43. Leigusamningar

Væntanlegar lágmarksleigugreiðslur sem falla undir óuppsejjanlega rekstrarleigu þar sem samstæðan er leigutaki:

	31.12.2018	31.12.2017
Innan árs	470	438
Eftir 1 til 5 ár	1.831	1.752
Meira en 5 ár	2.842	3.430
Skuldbindingar vegna rekstrarleigusamninga	5.143	5.620

Samstæðan leigir húseignir undir höfuðstöðvar og hluta útibúa. Dæmigerður leigusamningur er verðtryggður til 5-10 ára og með framlengingarákvæði.

Á árinu 2018 voru greiddar samtals 492 milljónir króna í rekstrarleigu (2017: 437 milljónir króna).

Skuldbindingar fjármögnunarleigu þar sem samstæðan er leigusali:

	31.12.2018	31.12.2017
Innan árs	18.524	14.398
Eftir 1 til 5 ár	30.195	29.916
Meira en 5 ár	3.011	3.301
Verg fjárfesting í fjármögnunarleigu	51.730	47.615
Innan árs	16.069	12.031
Eftir 1 til 5 ár	26.730	26.219
Meira en 5 ár	2.317	2.515
Núvirði leigugreiðslna	45.116	40.765
Framtíðar fjármagnstekjur	6.614	6.850
Uppsöfnuð virðisrýrnun	193	187
Tekjufærðar leigugreiðslur á árinu	3.166	2.999

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

44. Upplýsingar um tengda aðila

Í lok árs 2018 var Íslandsbanki að fullu í eigu íslenska ríkisins, beint og í gegnum ISB Holding ehf. sem er jafnframt alfarið í eigu íslenska ríkisins. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009. Þar af leiðandi eru íslenska ríkið og Bankasýsla ríkisins skilgreind sem tengdir aðilar samstæðunnar. Samstæðan nýtir sér undanþágu fyrir félög tengd hinu opinbera, samkvæmt IAS 24, og telur viðskipti við þau ekki meðal tengdra aðila.

Stjórn og lykilstjórnendur Íslandsbanka, Bankasýslu ríkisins, ISB Holding ehf. og dótturfélaga bankans eru skilgreind sem tengdir aðilar ásamt nánum fjölskyldumeðlimum framangreindra einstaklinga sem og lögaðilum undir þeirra yfirráðum.

Hlutdeildarfélög samstæðunnar eru jafnframt skilgreind sem tengdir aðilar samstæðunnar.

Vörur og þjónusta samstæðunnar standa ríkissjóði og fyrirtækjum í eigu ríkissjóðs til boða í samkeppni við aðra söluaðila og á almennt viðurkenndum viðskiptakjörum. Á svipaðan hátt kaupir samstæðan vörur og þjónustu af fyrirtækjum í eigu ríkissjóðs á almennt viðurkenndum viðskiptakjörum.

Upplýsingar um handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands eru birtar í skýringu 23 og upplýsingar um innlán Seðlabanka Íslands eru birtar í skýringu 34.

Öll lán til starfsmanna eru veitt á grundvelli almennra viðskiptakjara í samstæðunni. Stöðurnar að neðan taka ekki tillit til trygginga sem samstæðan er með.

31. desember 2018	Lánalínur, ábyrgðir og yfirdráttarheimildir			
	Eignir	Skuldir	Staða	
Hluthafar með yfirráð yfir samstæðunni	-	105	(105)	-
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	220	493	(273)	82
Hlutdeildarfélög	198	469	(271)	210
Staða við tengda aðila	418	1.067	(649)	292

1. janúar 2018 - 31. desember 2018

	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Hluthafar með yfirráð yfir samstæðunni	-	2	-	-
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	16	10	2	-
Hlutdeildarfélög	15	10	2	1.937
Viðskipti við tengda aðila	31	22	4	1.937

31. desember 2017

31. desember 2017	Lánalínur, ábyrgðir og yfirdráttarheimildir			
	Eignir	Skuldir	Staða	
Hluthafar með yfirráð yfir samstæðunni	-	103	(103)	1
Stjórnarmenn og lykilstjórnendur	287	415	(128)	59
Hlutdeildarfélög og aðrir tengdir aðilar	330	743	(413)	232
Staða við tengda aðila	617	1.261	(644)	292

1. janúar 2017 - 31. desember 2017

	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Hluthafar með yfirráð yfir samstæðunni	-	3	-	-
Stjórnarmenn og lykilstjórnendur	16	13	-	-
Hlutdeildarfélög og aðrir tengdir aðilar	24	25	2	1.801
Viðskipti við tengda aðila	40	41	2	1.801

Á árinu voru 2 milljónir króna færðar til virðisrýrnunar á stigi 1 vegna krafna á tengda aðila (2017: ekkert). Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árið 2018. Starfskjör tengdra aðila eru tilgreind í skýringu 16.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

45. Óvissuþættir

Skuldbindingar

Lánasamningar með breytilegum vöxtum

Neytendastofa birti í september 2014 ákvörðun sína um mál vegna skilmála og upplýsinga sem tengjast veitingu neytendaveðláns með vaxtaendurskoðun af hálfu samstæðunnar árið 2005. Neytendastofa komst að þeirri niðurstöðu að þeir skilmálar sem samstæðan, og fyrirrennarar, bauð varðandi aðferð og aðstæður við endurskoðun vaxta, uppfylltu ekki kröfur laga um neytendalán.

Hæstaréttur dæmdi í málinu í október 2017 Neytendastofu í vil. Niðurstaðan tók til um 1.600 viðskiptavina. Samstæðan hafði áður fært 800 milljón króna skuldbindingu til að mæta tapi vegna úrskurðarins. Skuldbindingin reyndist fullnægjandi og endurgreiðslum til viðskiptavina er lokið.

Óvissar skuldir

Borgun hf.

Borgun hf. er greiðslumiðlunarfyrirtæki og dótturfélag Íslandsbanka. Landsbankinn hf. seldi 31,2% hlut sinn í Borgun síðla árs 2014. Snemma árs 2016 kom fram gagnrýni á hendur Landsbankanum hf. fyrir að hafa ekki í söluferlinu séð fyrir hluteild Borgunar í sölu Visa Europe til Visa Inc. Landsbankinn hf. svaraði gagnrýninni á þann veg að stjórnendur Borgunar hefðu ekki lagt fram allar verðmyndandi upplýsingar er vörðuðu fyrirtækið. Landsbankinn hf. telur sig eiga rétt á skaðabótum og höfðaði í því skyni dómsmál þann 12. janúar 2017. Ekki er gerð töluleg krafa í málinu en í stefnu telur stefnandi sig mögulega hafa farið á mis við 1.930 milljóna króna hagnað við söluna á eignarhlutnum í Borgun. Þar sem hvorki er hægt að segja með vissu fyrir um niðurstöðu málsins eða áætla þær fjárhæðir sem kynnu að koma til greiðslu, hefur samstæðan ekki fært skuldbindingu í tengslum við þetta mál. Dómkvaddir hafa verið matsmenn en óljóst er hvenær matsferlinu lýkur. Því er óljóst hvenær dóms er að vænta í málinu.

Kortapjónustan hf.

Í júní 2013 höfðaði Kortapjónustan hf. mál á hendur Íslandsbanka hf., Arion banka hf., Landsbankanum hf., Borgun hf. og Valitor hf. og krafðist bóta að fjárhæð 1.191 milljón króna auk vaxta óskipt úr hendi stefndu en lækkaði þá kröfu síðar meir í 923 milljónir króna. Stefnandi byggði kröfur sínar aðallega á meintum brotum stefndu á samkeppnislögum. Dómstólar hafa vísað málinu frá tvisvar sinnum. Kortapjónustan höfðaði nýtt dómsmál í þriðja skiptið í nóvember síðastliðnum. Samstæðan hefur ekki fært skuldbindingu í tengslum við þetta mál.

Óvissar eignir

Uppgjör vegna yfirtöku á Byr árið 2011

Árið 2011 keypti samstæðan allt hlutafé í Byr hf., 88,4% af Byr, sparisjóði (Byr) og 11,6% af Efnahags- og viðskiptaráðuneyti Íslands („ráðuneytinu“). Í júní 2013 lýsti samstæðan forgangskröfu í bú Byrs, sem skilanefnd Byrs hafnaði og vísaði til Héraðsdóms Reykjavíkur. Auk þess gerði samstæðan hlutfallslega sömu kröfur á hendur ráðuneytinu. Rekin hafa verið dómsmál um báðar kröfurnar fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur. Héraðsdómur Reykjavíkur staðfesti nauðasamning Byrs sparisjóðs 8. janúar 2016 og var nafni félagsins breytt í Gamla Byr ses. Í febrúar 2019 gerðu Íslandsbanki og Gamli Byr samkomulag um að ljúka fyrrgreindu dómsmáli með samkomulagi, sem felur í sér að Gamli Byr greiði samstæðunni 975 milljónir króna fyrir miðjan apríl 2019 og að dómsmál aðila verði fellt niður samhliða greiðslu. Á sama tíma skal Gamli Byr inna af hendi fyrstu greiðslu samkvæmt skuldaviðurkenningum sem gefnar voru út til almennra kröfuhafa í kjölfar nauðasamnings Gamla Byrs. Gert er ráð fyrir að samkomulag náist fyrir þann tíma milli samstæðunnar og ráðuneytisins um að ljúka dómsmáli aðila gegn hlutfallslega jafn hárrí greiðslu. Samstæðan hefur ekki fært neinar tekjur sem tengjast þessum kröfum, sjá skýringu 46.

46. Atburðir eftir reikningsskiladag

Eins og fram kemur í skýringu 45 gerði Íslandsbanki samkomulag við Gamla Byr ses. í febrúar 2019 um að ljúka dómsmáli. Gert er ráð fyrir að samkomulag náist einnig milli Íslandsbanka og ráðuneytisins um að ljúka dómsmáli aðila gegn hlutfallslega jafn hárrí greiðslu. Jafnframt verður gengið frá greiðslu samkvæmt skuldaviðurkenningum í kjölfar nauðasamnings Gamla Byrs. Gert er ráð fyrir að heildartekjufærsla nemi um 1,5 milljörðum króna. Tekjufærslan verður færð á fyrsta ársfjórðungi ársins 2019.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

47. Áhættustýring

Áhættustýring og innra eftirlit

Starfsemi samstæðunnar felur í sér margs konar áhættu og stýring þeirrar áhættu er óaðskiljanlegur hluti af starfsemi. Bankinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti. Umgjörð samstæðunnar varðandi áhættustýringu og innra eftirlit byggir á þriggja þrepa eftirlitakerfi, eins og því er lýst í leiðbeiningum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um innri stjórnarhætti, og er ætlað að styðja við góðar ákvarðanir og sterka áhættuvitund. Umgjörðin miðar að því að tryggja skilvirkni, virka áhættustýringu, góða viðskiptahætti, áreiðanleika fjárhagsupplýsinga og annarra upplýsinga innan og utan samstæðunnar ásamt hlífni við viðeigandi lög, reglur, tilmæli og innri reglur.

Fyrsta varnarlinan er mynduð af viðskipta- og stoðeiningum bankans; önnur varnarlinan af innri eftirlitseiningum bankans, áhættustýringu og regluvörslu; og þriðja varnarlinan er innri endurskoðun sem leggur, í umboði stjórnar, óháð mat á skilvirkni stjórnarhátta, áhættustýringar og innra eftirlits.

Stjórnskipulag samstæðunnar er tvíþætt. Stjórn bankans markar stefnu og hefur yfirumsjón með því að henni sé framfylgt. Stjórn hefur einnig yfirumsjón með reikningsskilum og fjármálastjórn ásamt því að tryggja að umgjörð innri endurskoðunar, regluvörslu og áhættustýringar sé skilvirk. Bankastjóri, framkvæmdastjóri áhættustýringar og aðrir framkvæmdastjórar ásamt lykilnefndum bera ábyrgð á að innleiða skipulag áhættustýringar og innra eftirlits í samræmi við þær heimildir sem stjórn veitir.

Stjórn ber endanlega ábyrgð á því að innviðir áhættustýringar og innra eftirlits í samstæðunni séu fullnægjandi. Stjórn ákvarðar og miðlar umgjörð áhættustýringar og áhættuvilja með útgáfu stefnuskjala um áhættustýringu og yfirlýsingar um áhættuvilja. Fyrir þau viðfangsefni stjórnar sem teljast mikilvæg, krefjast aukinnar sérþekkingar eða athygli hefur stjórn skipað undirnefndir til að styðja við þróun, innleiðingu og eftirlit með þeim viðfangsefnum.

Bankastjóri ber ábyrgð á daglegum rekstri bankans í samræmi við stefnu og ákvarðanir stjórnar. Að auki ber bankastjóra að tryggja að starfsemi samstæðunnar sé í samræmi við lög og reglur og samþykktir hluthafafundar en í því felst meðal annars að tryggja að umgjörð áhættustýringar og annarra eftirlitseininga sé fullnægjandi. Bankastjóri ræður framkvæmdastjóra áhættustýringar, regluvörð og aðra framkvæmdastjóra. Bankastjóri skipar einnig meðlimi lykilnefnda bankans.

Framkvæmdastjóri áhættustýringar ber ábyrgð á því að skilgreina dagleg verkefni áhættustýringar og meta hvort fagkunnátta sé fullnægjandi innan sviðsins. Að auki er framkvæmdastjóri áhættustýringar ábyrgur fyrir eftirliti með umgjörð áhættustýringar samstæðunnar og að ganga úr skugga um að skipulag og úrræði bankans til að stýra áhættu séu fullnægjandi.

Stjórn staðfestir val og ráðningu bankastjóra á framkvæmdastjóra áhættustýringar. Framkvæmdastjóri áhættustýringar veitir stjórn og áhættunefnd stjórnar milliliðalaust heildstæðar og skýrar upplýsingar um áhættu í rekstri bankans. Ekki er hægt að víkja framkvæmdastjóra áhættustýringar frá störfum án fyrirfram samþykkis stjórnar.

Framkvæmdastjóri áhættustýringar heyrir beint undir bankastjóra. Hann situr í framkvæmdastjórn bankans og er óháður viðskiptaeyningum bankans. Framkvæmdastjóri áhættustýringar veitir óháð mat á áhættum í rekstri samstæðunnar og getur beitt neitunarvaldi á nefndarfundum telji hann eða aðrir fulltrúar eftirlitseininga að mál sem lagt er til ákvörðunar sé í ósamræmi við áhættuvilja samstæðunnar, áhættustefnu eða skilgreinda verkferla.

Áhættustýringu er falið að bera kennsl á, skilja, mæla og hafa eftirlit með þeirri áhættu sem samstæðan hefur tekist á hendur. Áhættustýring veitir óháð mat, greiningar og ráðgjöf vegna erinda eða ákvarðana viðskipta- og stoðeininga sem fela í sér áhættu auk mats á því hvort slík erindi eru í samræmi við áhættuvilja og áhættustefnu stjórnar.

Áhættustýring veitir stjórnendum og stjórn ráðgjöf varðandi þróun og umbætur á áhættustefnu, áhættustýringarferlum og áhættumörkum.

Áhættustýring veitir innri og ytri hagsmunaaðilum heildstæða og óháða sýn á áhættusnið samstæðunnar samanborið við áhættuvilja og tryggir eftirfylgni ef um er að ræða brot á innri eða ytri mörkum eða reglum.

Viðskipta- og stoðeiningar eru þó ábyrgar fyrir því að hafa sjálfstæða sýn á áhættu í þeirra starfsemi og að upplýsa stjórnendum um möguleg brot á mörkum, reglum eða stefnu.

Áhættustýring veitir stjórnendum og stjórn þær upplýsingar um áhættu sem nauðsynlegar eru til að skilgreina og ákvarða áhættuvilja bankans.

Yfirlögfræðingur bankans er ráðinn af og heyrir beint undir bankastjóra. Hann veitir framkvæmdastjórn og stjórn ráðgjöf um lögfræðileg málefni. Yfirlögfræðingur stýrir lögfræðideild bankans sem veitir heildstæða lögfræðiráðgjöf til viðskipta- og stoðeininga bankans.

Innri endurskoðandi er tilnefndur af og heyrir beint undir stjórn bankans og stýrir innri endurskoðunardeild bankans í umboði stjórnar. Innri endurskoðandi er ábyrgur fyrir málefnum er tengjast innri endurskoðun bankans þar með talið verkefnum tengdum innri endurskoðun sem er útvistað.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

47. (framhald)

Regluvörður stýrir regluvörslu bankans og ber ábyrgð á að skilgreina dagleg verkefni sviðsins og meta hvort fagkunnátta sé fullnægjandi innan þess. Regluvörður ber ábyrgð á eftirliti með umgjörð bankans vegna hlítingaráhættu og á því að hafa yfirsýn yfir hlítingaráhættu í samstæðunni.

Regluvörður er ráðinn af og heyrir beint undir bankastjóra og er ráðningin staðfest af stjórn. Ekki er hægt að víkja regluverði frá störfum án fyrirfram samþykkis stjórnar. Upplýsa skal FME og innri endurskoðanda um brottvikningu eða uppsögn regluvarðar. Regluvörður upplýsir stjórn um hlítu bankans við innri og ytri lög og reglur.

Allir starfsmenn bera ábyrgð á því að skilja áhættuna sem felst í þeirra daglegu störfum, á því að þekkja þær innri og ytri reglur sem um störf þeirra gilda, á að vekja athygli á því ef þeir telja sig hafa komið auga á atvik í sínu starfi sem eru á skjön við innri eða ytri reglur og á því að starfa í samræmi við starfs- og siðareglur bankans.

Skipulag lykilnefnda bankans er tvíþætt. Stefnumótandi nefndir eru framkvæmdastjórn og áhættustefnunefnd og taka þær lykilávarðanir um innleiðingu á þeirri stefnu sem mörkuð er af stjórn. Viðskiptanefndir eru efnahagsnefnd, yfirlánaefnd, fjárfestingarráð, rekstrar- og öryggisnefnd og taka þær afstöðu til einstakra viðskipta- eða rekstrarerinda í samræmi við stefnuskjöl, reglur og önnur mörk sem samþykkt hafa verið af stjórn, framkvæmdastjórn eða áhættustefnunefnd.

Bankastjóri skipar lykilnefndir bankans og er umboði þeirra og hlutverki lýst í erindisbréfi útgefnu af bankastjóra.

48. Útlánaáhætta

Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á tapi fyrir samstæðuna ef viðskiptamaður eða mótaðili í fjármálagerningi stendur ekki við samningsbundnar skuldbindingar sínar.

Í þessu felst hættan á að viðskiptavinur lendi í greiðsluþroti, að endurheimtur verði minni en vænst er, landfræðileg áhætta, uppgjörshætta og áhætta vegna samþjöppunar í lánasafni.

Samþjöppunaráhætta er heiti á þeirri áhættu sem skapast þegar sameiginlegir áhættuþættir einkenna marga viðskiptavini bankans, svo sem atvinnugrein, efnahagslíf, landfræðileg staðsetning, tegund fjármálagerninga eða vegna innbyrðis tengsla mótaðila. Stórar áhættuskuldbindingar til einstakra aðila eða til hóps tengdra viðskiptavina þar sem greiðsluþrot eins eykur verulega líkur á greiðsluþroti annarra aðila í hópnum eru meðhöndlaðar sem samþjöppunaráhætta.

Útlánaáhætta skapast fyrst og fremst vegna útlána samstæðunnar og fyrirgreiðslu til viðskiptavina og lánastofnana en einnig vegna innstæðna hjá Seðlabanka Íslands og liða utan efnahagsreiknings eins og ábyrgða, lánsloforða og afleiðusamninga.

Íslandsbanki hefur markað sér stefnu varðandi útlánaáhættu og komið á fót ferli til þess að mæla áhættuna og stýra henni. Markmið útlánaáhættustýringar bankans er að ná jafnvægi milli áhættu og arðsemi og lágmarka neikvæð áhrif útlánaáhættu á fjárhagslega afkomu samstæðunnar.

Grunnurinn að öllum ákvörðunum í lánamálum hvílir á ítarlegri greiningu á fjárhagsstöðu mótaðila, greiningu á núverandi greiðslufæði og mati á framtíðargreiðslufæði ásamt almennri getu lántaka til þess að endurgreiða skuldbindingar sínar. Bankinn stýrir útlánaáhættu með því að setja mörk sem miðast við einstaka lántakendur, hópa lántakenda, lönd og atvinnugreinar. Bankinn mælir útlánaáhættu fyrir hvern mótaðila eða hóp tengdra viðskiptavina í samræmi við innri og ytri viðmið um tengda aðila.

Bankinn beitir margvíslegum reglum og verklagi til að draga úr útlánaáhættu. Hefðbundna leiðin er að taka veð í eignum lántakanda. Helstu tegundir trygginga fyrir lánum eru fasteignir, farartæki, tæki, skip og verðbréf. Þegar það á við er öðrum ráðum beitt til að draga úr útlánaáhættu.

49. Hámarksútlánaáhætta

Bæði eignir sem koma fram á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags skapa útlánaáhættu fyrir samstæðuna. Hámark útlánaáhættu vegna eigna sem fram koma á efnahagsreikningi er mælt með því að líta á bókfært virði eigna. Hámark útlánaáhættu vegna skuldbindinga utan efnahags er mælt með því að líta til hámarksfjárhæðar sem samstæðan er skuldbundin til að lána sé eftir því óskað, eða greiða vegna ábyrgða, að frádregnum varúðarfærslum vegna þeirra. Hámarksútlánaáhætta vegna afleiðusamnings er reiknuð út með því að bæta framtíðar útlánaáhættu við markaðsvirði samningsins.

Útlánaáhætta er sundurliðuð eftir atvinnugreinum. Samstæðan notar innri atvinnugreinaflokkun sem er byggð á ISAT2008 atvinnugreinaflokkuninni en hún er byggð á flokkunarviðmiðum European NACE Rev. 2.

Útlánaáhætta samstæðunnar, áður en tekið hefur verið mið af tryggingum eða öðrum þáttum sem draga úr útlánaáhættu, er sem hér segir:

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

Útlánaáætta

49. (framhald)

Hámarksútlánaáætta 31.12.2018

	Einstaklingar	Ríkisstofnanir	Verslun og þjónusta	Byggingar- iðnaður	Orkuiðnaður	Fjármála- starfsemi	Iðnaður og flutningar	Fjárfestingar- félög	Opinberir aðilar		Samtals	
									og félagasamtök	Fasteigna- félög		Sjávarútvegur
Handbært fé og innstæður hjá Sí	-	135.056	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135.056
Skuldabréf og skuldagerningar	-	53.341	-	-	447	12.925	1.724	68	724	186	-	69.415
Afleiðusamningar	-	-	121	2	2.322	4.687	451	1.090	-	61	205	8.939
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	-	41.577	-	-	-	-	-	41.577
Útlán til viðskiptavina:	319.390	-	124.242	29.095	6.858	1.704	79.824	23.799	12.087	142.885	106.715	846.599
Yfirdráttarlán	11.769	-	11.699	3.304	31	1.509	4.483	780	754	4.501	9.751	48.581
Greiðslukort	15.779	-	1.516	251	4	21	433	33	112	59	34	18.242
Húsnæðislán	249.296	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	249.296
Eignaleigusamningar	6.504	-	27.552	2.270	5	-	7.166	116	48	1.197	258	45.116
Önnur lán	36.042	-	83.475	23.270	6.818	174	67.742	22.870	11.173	137.128	96.672	485.364
Aðrar fjáreignir	409	-	451	5	1	6.532	23	34	3	18	35	7.511
Liðir utan efnahags:	33.928	-	24.673	18.703	6.091	8.160	12.413	3.817	4.517	20.850	12.805	145.957
Fjárhagslegar ábyrgðir	1.494	-	5.863	4.563	12	1.172	2.416	160	5	1.828	508	18.021
Óáðregnar lánalínur	-	-	4.986	11.662	5.996	-	4.899	1.100	-	14.629	5.782	49.054
Ónýttar yfirdráttarheimildir	10.187	-	9.908	1.830	63	6.863	4.124	2.433	3.884	4.167	6.374	49.833
Ónýttar greiðslukortaheimildir	22.247	-	3.916	648	20	125	974	124	628	226	141	29.049
Hámarksútlánaáætta	353.727	188.397	149.487	47.805	15.719	75.585	94.435	28.808	17.331	164.000	119.760	1.255.054

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

49. (framhald)

Hámarksútlánaáhætta 31.12.2017

	Einstaklingar	Ríkisstofnanir	Verslun og þjónusta	Byggingar- iðnaður	Orkuiðnaður	Fjármála- starfsemi	Iðnaður og flutningar	Fjárfestingar- félög	Opinberir aðilar og félagasamtök	Fasteigna- félög	Sjávarútvegur	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	-	189.045	-	-	-	-	-	-	-	-	-	189.045
Skuldabréf og skuldagerningar	-	14.716	-	-	-	9.644	1.613	95	1.022	-	-	27.090
Afleiðusamningar	2	-	212	-	1.562	2.381	296	1.465	1	206	196	6.321
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	-	26.617	-	-	-	-	-	26.617
Útlán til viðskiptavina:	299.350	-	112.144	24.797	7.109	26	69.961	19.726	11.871	127.067	84.853	756.904
Yfirdráttarlán	11.352	-	11.874	3.376	11	5	4.686	1.607	352	4.990	7.397	45.650
Greiðslukort	16.397	-	1.510	234	4	21	406	37	107	51	33	18.800
Húsnæðislán	225.765	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	225.765
Eignaleigusamningar	7.528	-	22.077	2.258	6	-	7.316	206	70	1.085	219	40.765
Önnur lán	38.308	-	76.683	18.929	7.088	-	57.553	17.876	11.342	120.941	77.204	425.924
Aðrar fjáreignir	414	8	243	4	1	8.935	26	27	97	90	2	9.847
Liðir utan efnahags:	38.017	1	30.269	14.909	9.646	4.640	17.050	3.774	4.875	20.404	10.304	153.889
Fjárhagslegar ábyrgðir	1.607	-	5.936	4.466	13	1.169	2.389	59	4	1.006	543	17.192
Óáðregnar lánalínur	-	-	10.263	7.587	9.402	-	9.514	3.041	-	16.266	2.175	58.248
Ónýttar yfirdráttarheimildir	9.977	-	9.707	2.164	201	3.351	4.044	531	4.129	2.886	7.436	44.426
Ónýttar greiðslukortheimildir	26.433	1	4.363	692	30	120	1.103	143	742	246	150	34.023
Hámarksútlánaáhætta	337.783	203.770	142.868	39.710	18.318	52.243	88.946	25.087	17.866	147.767	95.355	1.169.713

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

50. Útlánaáhætta tryggð með veði

Tryggingar og aðrar útlánavarnir eru mismunandi eftir tegundum lántaka og lánsforma. Lán til lánastofnana eru venjulega ótryggð. Helsta trygging fyrir lánveitingum til einstaklinga er veð í íbúðarhúsnæði. Skammtímalán einstaklinga eins og yfirdrættir og kreditkort eru oftast ótryggð. Þegar um fyrirtæki er að ræða tekur samstæðan veð í fasteignum, fiskiskipum, reiðufé og verðbréfum sem og öðrum eignum þar á meðal viðskiptakröfum, birgðum, bifreiðum og tækjum. Lán til ríkisstofnana og sveitarfélaga eru oftast en ekki ótryggð. Afleiðusamningar eru almennt gerðir samkvæmt ISDA rammasamningi með CSA-viðauka eða samsvarandi skilmálum með handveði í reiðufé eða verðbréfum.

Samstæðan notar í sumum tilfellum ábyrgðir til að draga úr útlánaáhhættu, en þar sem ábyrgðir lækka ekki hámarksútlánaáhhættu heldur flytja hana frá einum mótaðila til annars eru þær ekki taldar hafa fjárhagsleg áhrif hér. Kvaðir í lánasamningum eru einnig mikilvægar en lækka ekki hámarksútlánaáhhættu.

Mat á tryggingum byggir á markaðsverði, opinberu fasteignamati eða áliti sérfræðinga samstæðunnar, eftir því hvað er tiltækt hverju sinni. Þegar um er að ræða fiskiskip eru aflaheimildir þess taldar með í matinu á fjárhagslegum áhrifum trygginga. Tryggingum er útlutað samkvæmt fjárhæðum lánakrafanna, ekki bókfærðu virði, og eru metnar án áhrifa tryggingaþekju umfram lánsfjárhæð. Þetta þýðir að ef virði trygginga tiltekinnna lána er hærra en fjárhæð kröfu, er mismunurinn undanskilinn til að endurspegla raunverulega áhhættu samstæðunnar gagnvart útlánaáhhættu.

Fyrir eignaleigusamninga er samstæðan áfram eigandi hins leigða. Í töflunni hér fyrir neðan eru 35.622 milljónir króna taldar sem trygging vegna þessa.

Eftirfarandi töflur sýna hámarksútlánaáhhættu eftir fjáreignum og tegund trygginga.

Yfirlit yfir tryggingar sem samstæðan hefur til að milda útlánaáhhættu er sýnd hér að neðan fyrir skuldbindingar sem flokkast í stig 1 eða 2 og skuldbindingar sem flokkast í stig 3:

31. desember 2018	Hámarks-				Útlánaáhhætta		
	útlána- áhhætta	Fasteignir	Skip	Handbært fé og verðbréf	Bifreiðar og tæki	Aðrar tryggingar	tryggð með veði
Tryggingar til mildunar útlánaáhhættu á stigi 1 og 2							
Afleiðusamningar	8.939	-	-	2.232	-	-	2.232
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:	978.396	563.362	89.350	6.149	49.883	69.902	778.646
Einstaklingar	347.490	266.508	6	359	13.485	155	280.513
Verslun og þjónusta	146.286	56.407	733	189	27.574	23.915	108.818
Byggingariðnaður	47.495	28.694	-	379	1.880	3.761	34.714
Orkuíðnaður	12.949	3.737	-	366	-	5	4.108
Fjármálastarfsemi	9.864	-	-	309	-	-	309
Iðnaður og flutningar	89.289	39.523	9	82	6.437	15.980	62.031
Fjárfestingarfélög	27.392	9.588	26	2.891	83	11.361	23.949
Opinberir aðilar og félagasamtök	16.551	974	-	7	37	2	1.020
Fasteignafélög	161.864	144.530	-	1.549	231	1.113	147.423
Sjávarútvegur	119.216	13.401	88.576	18	156	13.610	115.761
Samtals	987.335	563.362	89.350	8.381	49.883	69.902	780.878

Tryggingar til mildunar útlánaáhhættu á stigi 3	Hámarks-				Útlánaáhhætta		
	útlána- áhhætta	Fasteignir	Skip	Handbært fé og verðbréf	Bifreiðar og tæki	Aðrar tryggingar	tryggð með veði
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:	14.160	9.003	2.282	106	328	487	12.206
Einstaklingar	5.828	5.256	17	7	83	3	5.366
Verslun og þjónusta	2.629	1.023	139	-	78	247	1.487
Byggingariðnaður	303	232	-	-	21	14	267
Iðnaður og flutningar	2.948	317	2.077	99	109	170	2.772
Fjárfestingarfélög	224	180	-	-	-	-	180
Opinberir aðilar og félagasamtök	53	37	-	-	-	-	37
Fasteignafélög	1.871	1.829	-	-	1	-	1.830
Sjávarútvegur	304	129	49	-	36	53	267
Samtals	14.160	9.003	2.282	106	328	487	12.206

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

50. (framhald)

Eftirfarandi tafla var gerð samkvæmt IAS 39 og er því ekki að öllu samanburðarhæf við töfluna hér að ofan.

31. desember 2017						Útlánaáhætta
	Fasteignir	Skip	Handbært fé og verðbréf	Bifreiðar og tæki	Aðrar tryggingar	tryggð með veði
Afleiðusamningar	-	-	2.351	-	-	2.351
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:	488.494	79.699	4.601	46.888	54.093	673.775
Einstaklingar	251.052	22	501	13.127	172	264.874
Verslun og þjónusta	49.961	857	219	25.189	17.315	93.541
Byggingariðnaður	20.916	-	363	1.868	4.043	27.190
Orkuiðnaður	3.436	-	367	-	92	3.895
Fjármálastarfsemi	-	-	166	-	-	166
Iðnaður og flutningar	22.386	2.876	147	6.081	14.994	46.484
Fjárfestingarfélag	6.579	-	2.381	104	9.164	18.228
Opinberir aðilar og félagasamtök	881	-	10	53	5	949
Fasteignafélag	126.604	-	418	221	873	128.116
Sjávarútvegur	6.679	75.944	29	245	7.435	90.332
Samtals	488.494	79.699	6.952	46.888	54.093	676.126

51. Útlánagæði fjáreigna

Taflan fyrir neðan sýnir vergt bókfært virði útlána og útlánaáhhættu vegna skuldbindinga utan efnahags. Fjárhæðir eru sundurliðaðar eftir áhættuflokkum og flokkun í stig eftir virðisrýmunaraðferð, þ.e. stig 1, 2 og 3 eins og útskýrt er í skýringu 72.3.

Samstæðan notar eigin líkön til að meta vanefndalíkur viðskiptavina. Líkönin úthluta hverjum viðskiptavini einn af tíu áhættuflokkum. Áhættuflokkur 10 er fyrir viðskiptavini í vanskilum en áhættuflokkar 1-9 eru fyrir viðskiptavini sem ekki eru í vanskilum. Áhættuflokkar eru niður á viðskiptavini en ekki einstaka lánveitingu.

Áhættumat stærri fyrirtækja er byggt á fjárhagsupplýsingum þeirra ásamt mati bankans á stjórnumendum þeirra, markaðsstöðu og atvinnugrein.

Fyrir einstaklinga og smærri fyrirtæki með heildarlán frá samstæðunni innan við 150 milljónir króna notar samstæðan tölfræðileg áhættumatslíkön. Þessi líkön styðjast við upplýsingar um greiðslusögu viðskiptavinar, skuldbindingu, innlán og lýðfræðilegar breytur til að meta líkindi þess að viðskiptavinir lendi í vanskilum á næstu 12 mánuðum.

Flokkar 1-4 tákna litla áhættu, flokkar 5-6 miðlungsáhættu, flokkar 7-8 meiri áhættu, flokkur 9 mikla áhættu og áhættuflokkur 10 stendur fyrir viðskiptavini sem eru í vanskilum. Óflokkuð eru lán hjá viðskiptavinum dótturfélaga bankans sem hafa ekki sín eigin áhættumatslíkön ásamt lánnum hjá viðskiptavinum sem enn á eftir að flokka.

Frekari upplýsingar um áhættuflokka, þar á meðal upplýsingar um röðun skuldara í áhættuflokka og líkur á vanskilum þeirra, er að finna í kafla 4.2.2 í óendurskoðaðri áhættuskýrslu.

Sami viðskiptavinurinn getur samtímis verið með lán og skuldbindingar utan efnahags sem eru á stigi 1 og 2. Ef viðskiptavinurinn er hins vegar með skuldbindingu sem uppfyllir skilyrði fyrir flokkun á stig 3, þá eru öll hans lán og skuldbindingar flokkaðar á stig 3.

Líkt og greint er frá í skýringu 72.3 hefur samstæðan skilgreint samræmd viðmið á því hvort að veruleg aukning hafi orðið á útlánaáhhættu fyrir tiltekinn viðskiptavin, en það ástand kallast laskað láns hæfi.

31. desember 2018

Útlán til viðskiptavina:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkur 1-4	213.012	104	-	213.116
Áhættuflokkur 5-6	367.843	1.055	-	368.898
Áhættuflokkur 7-8	184.807	15.339	-	200.146
Áhættuflokkur 9	38.633	12.363	-	50.996
Áhættuflokkur 10	-	-	17.215	17.215
Óflokkað	4.137	41	95	4.273
	808.432	28.902	17.310	854.644
Vænt útlánatap	(3.277)	(1.079)	(3.689)	(8.045)
Bókfært virði	805.155	27.823	13.621	846.599

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

51. (framhald)

Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkur 1-4	68.712	30	-	68.742
Áhættuflokkur 5-6	55.112	194	-	55.306
Áhættuflokkur 7-8	16.913	1.899	-	18.812
Áhættuflokkur 9	1.517	1.460	-	2.977
Áhættuflokkur 10	-	-	623	623
Óflokkað	130	3	-	133
	142.384	3.586	623	146.593
Vænt útlánatap	(410)	(142)	(84)	(636)
Bókfært virði	141.974	3.444	539	145.957

31. desember 2018	Áhættu- flokkur 1-4	Áhættu- flokkur 5-6	Áhættu- flokkur 7-8	Áhættu- flokkur 9	Áhættu- flokkur 10	Óflokkuð lán	Vænt útlánatap	Samtals
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:								
Einstaklingar	74.325	135.721	101.859	33.354	6.955	3.499	(2.395)	353.318
Verslun og þjónusta	33.700	84.690	23.538	5.455	3.718	585	(2.771)	148.915
Byggingariðnaður	3.387	21.930	21.711	1.024	336	53	(643)	47.798
Orkuiðnaður	11.472	544	965	-	-	-	(32)	12.949
Fjármálastarfsemi	9.450	419	8	-	-	4	(17)	9.864
Iðnaður og flutningar	34.253	41.922	8.331	4.930	3.705	69	(973)	92.237
Fjárfestingarfélag	5.709	6.976	10.751	4.241	414	-	(475)	27.616
Opinberir aðilar og félagasamtök	13.150	3.119	240	-	52	66	(23)	16.604
Fasteignafélög	41.768	73.484	44.312	2.909	2.172	36	(946)	163.735
Sjávarútvegur	54.644	55.399	7.243	2.060	486	94	(406)	119.520
Samtals	281.858	424.204	218.958	53.973	17.838	4.406	(8.681)	992.556

Eftirfarandi tafla var gerð samkvæmt IAS 39 og sýnir útlán til viðskiptavina sem voru hvorki í vanskilum né virðisrýrð í árslok 2017. Taflan er ekki samanburðarhæf við töfluna hér að ofan sem sýnir öll útlán og lánsloforð til viðskiptavina.

31. desember 2017	Áhættu- flokkur 1-4	Áhættu- flokkur 5-6	Áhættu- flokkur 7-8	Áhættu- flokkur 9	Áhættu- flokkur 10	Óflokkuð lán	Samtals
Útlán til viðskiptavina:							
Einstaklingar	54.270	113.333	87.600	29.999	950	3.425	289.577
Verslun og þjónusta	21.236	64.388	18.353	2.686	108	1.434	108.205
Byggingariðnaður	591	9.206	12.299	888	325	-	23.309
Orkuiðnaður	3.193	3.062	854	-	-	-	7.109
Fjármálastarfsemi	17	4	5	-	-	-	26
Iðnaður og flutningar	24.940	22.181	15.420	3.430	2.816	19	68.806
Fjárfestingarfélag	1.214	6.109	11.470	534	9	-	19.336
Opinberir aðilar og félagasamtök	7.813	3.636	410	6	-	1	11.866
Fasteignafélög	35.534	55.614	29.396	2.455	321	33	123.353
Sjávarútvegur	40.854	36.896	4.351	242	1	92	82.436
Samtals	189.662	314.429	180.158	40.240	4.530	5.004	734.023

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

52. Greiðsluúrræði og endanlegar afskriftir

Fyrir viðskiptavinum sem eiga í greiðsluferfiðleikum, hvort heldur sem er tímabundið eða varanlega, getur samstæðan að vissum skilyrðum uppfylltum gripið til vægari úrræða en innheimtuaðgerða. Dæmi um slík úrræði væri frýsting greiðslna, lánalenging, vanskil færð á höfuðstól láns eða að fallið er frá kvöðum í lánasamningi. Talað er um að slík lán hafi hlotið umliðun.

Frá 1. janúar 2018 hefur samstæðan endurmetið, eftir ákveðinn reynslutíma, hvort þau lán sem hafa verið endurfjármöggnuð eða skilmálabreytt með einhverjum þeim hætti sem lýst er að ofan, en þó ekki afskrifuð, beri enn með sér verulega aukningu útlánaáhættu. Að auki eru lán á stigi 3 sem hlotið hafa umliðun endurskoðuð m.t.t. þess hvort þau skuli færð á stig 2.

Hafi fjáreign hlotið umliðun, flokkast hún sem slík í a.m.k. 24 mánuði. Fjáreign er flokkuð með umliðun, nema viðskiptavinur uppfylli öll neðangreind skilyrði:

- Ekkert lán viðskiptavinar telst vera með verulega aukningu á útlánaáhættu
- Öll lán viðskiptavinar eru í undir 30 daga vanskilum
- A.m.k. tvö ár eru liðin frá því að lán var síðast í skilum
- Reglulegar greiðslur af umtalsverðri fjárhæð höfuðstóls eða vaxta hafa verið greiddar a.m.k. á hálfu tímabilinu.

Eftirfarandi tafla veitir yfirlit yfir fjáreignir bankans sem falla undir umliðun.

31. desember 2018

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	1.741	2.020	1.238	4.999
Fyrirtæki	14.377	2.016	4.588	20.981
Brúttó bókfært virði	16.118	4.036	5.826	25.980

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	(13)	(92)	(198)	(303)
Fyrirtæki	(139)	(49)	(1.160)	(1.348)
Vænt útlánatap	(152)	(141)	(1.358)	(1.651)

	Brúttó bókfært virði
Vergt bókfært virði krafna sem hafa verið afskrifaðar á árinu en kröfuréttindum er ekki lokið:	
Einstaklingar	1.514
Fyrirtæki	3.756
Samtals	5.270

53. Fullnustueignir

Upplýsingar um ófjárhagslegar eignir sem samstæðan eignaðist á árinu með því að leysa til sín veð sem sett voru til tryggingar lánunum.

	31.12.2018	31.12.2017
Fasteignir og land	1.072	881
lónaðartæki og bifreiðar	41	81

Samstæðan innleysir veðin samkvæmt settum reglum. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir í eigin rekstri. Starfsfólki samstæðunnar er ekki heimilt að kaupa fullnustueignir.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

54. Stórar áhættuskuldbindingar

Þegar heildaráhættuskuldbindingar hóps tengdra viðskiptavina gagnvart samstæðunni nema 10% eða meira af eiginfjárgrunni samstæðunnar er um stóra áhættuskuldbindingu að ræða. Eins og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 233/2017 kveða á um eru allir fjármálagerningar, bæði þeir sem fram koma á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags taldir með þegar fjárhæðir stórra áhættuskuldbindinga eru metnar. Bankinn notar eigin aðferð til að skilgreina tengsl milli viðskiptavina. Aðferðin endurspeglar túlkun bankans á a-lið 1. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki þar sem hópar tengdra viðskiptavina eru skilgreindir.

Stærð áhættuskuldbindinga er mæld bæði fyrir og eftir frádráttarliði samkvæmt reglum Fjármálaeftirlitsins. Á uppgjörstími eru fjórar stórar áhættuskuldbindingar, fjölgun um tvær frá síðasta ársuppgjöri. Engin stór áhættuskuldbinding er umfram 25% af eiginfjárgrunni sem er það hámark sem kveðið er á um í lögum.

Taflan hér að neðan sýnir stórar áhættuskuldbindingar sem hlutfall af eiginfjárgrunni samstæðunnar, með og án leyfilegs frádrags. Númer hóps getur breyst milli uppgjörstímabila, t.d. er hópur 2 mögulega ekki sami hópur í báðum töflum.

31. desember 2018

Hópar tengdra viðskiptamanna:	Fyrir	Eftir
Áhættuskuldbinding 1	73%	-
Áhættuskuldbinding 2	12%	12%
Áhættuskuldbinding 3	12%	11%
Áhættuskuldbinding 4	11%	11%
Áhættuskuldbinding 5	13%	11%

31. desember 2017

Hópar tengdra viðskiptamanna:	Fyrir	Eftir
Áhættuskuldbinding 1	102%	-
Áhættuskuldbinding 2	11%	11%
Áhættuskuldbinding 3	10%	10%

55. Lausafjánhætta

Samstæðan skilgreinir lausafjánhættu sem áhættuna af því að geta ekki fjármagnað fjárhagslegar skuldbindingar sínar eða fyrirhugaðan vöxt, eða geta einungis gert það á kjörum sem eru umtalsvert lakari en ríkjandi markaðskjör á hverjum tíma.

Samstæðan er að stærstum hluta fjármögnuð með innlánnum viðskiptavina. Fjárstýring bankans ber ábyrgð á fjármögnun bankans og lausafjánhættu í samræmi við innri og ytri mörk og stefnur. Dagleg umsýsla lausafjár er í höndum fjárstýringar. Áhættustýring, sem önnur varnarliða, ber ábyrgð á skýrslugjöf er varðar lausafjánhættu til innri og ytri hagsmunaaðila og hefur heildstæða yfirsýn yfir lausafjánhættu á samstæðugrunni.

Lykilmælikvarðar við mat á lausafjánhættu eru lausafjárþekjuhlutfall (LCR) og fjármögnunarhlutfall (NSFR). Seðlabanki Íslands sem setur reglur og hefur eftirlit með lausafjástöðu íslenskra banka hefur fellt LCR og NSFR mælikvarðana inn í reglur um lausafjánhættu og reglur um fjármögnunarhlutfall í erlendum gjaldmiðlum. Samstæðan fylgir leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins nr. 2/2010, um bestu framkvæmd lausafjánhættu hjá fjármálafyrirtækjum og reglum nr. 266/2017 um lausafjárþekjuhlutfallið.

Taflan hér á eftir sýnir LCR og NSFR fyrir samstæðuna við árslok 2018 og 2017.

Fjármögnunarhlutfall	31.12.2018	31.12.2017
Allir gjaldmiðlar	114%	117%
Erlendis gjaldmiðlar	149%	122%

Lausafjárþekjuhlutfall	31.12.2018	31.12.2017
Allir gjaldmiðlar	172%	142%
Erlendis gjaldmiðlar	544%	155%

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

55. (framhald)

31. desember 2018	Allir gjaldmiðlar		Erlendir gjaldmiðlar	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
Lausafjáreignir 1. stigs*	169.217	169.217	42.608	42.608
Lausafjáreignir 2. stigs	2.754	775	2.754	775
Samtals lausafjáreignir	171.971	169.992	45.362	43.383
Innlán	455.883	127.018	67.513	25.191
Lántaka	875	875	875	875
Annað útlæði	72.598	32.095	15.277	5.849
Samtals útlæði	529.356	159.988	83.665	31.915
Skammtímalán til lánastofnana*	39.718	39.718	39.716	39.716
Annað innflæði	42.739	21.443	9.702	7.950
Takmarkanir á innflæði	-	-	-	(23.730)
Samtals innflæði	82.457	61.161	49.418	23.936
Lausafjárþekjuhlutfall		172%		544%

31. desember 2017	Allir gjaldmiðlar		Erlendir gjaldmiðlar	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
Lausafjáreignir 1. stigs	179.299	179.299	12.444	12.444
Lausafjáreignir 2. stigs	2.092	672	2.027	672
Samtals lausafjáreignir	181.391	179.971	14.471	13.116
Innlán	429.365	129.957	65.502	29.500
Lántaka	575	575	56	56
Annað útlæði	88.979	32.192	10.928	3.534
Samtals útlæði	518.919	162.724	76.486	33.090
Skammtímalán til lánastofnana	25.356	23.766	25.271	23.766
Annað innflæði	27.545	12.079	1.365	861
Samtals innflæði	52.901	35.845	26.636	24.627
Lausafjárþekjuhlutfall		142%		155%

*1. stigs lausafjáreignir samanstanda af sjóði og innstæðum hjá Seðlabanka Íslands, innlendum skuldabréfum sem eru veðhæf í viðskiptum við SÍ og erlendum ríkisskuldabréfum í samræmi við reglur nr. 266/2017 um lausafjárþekjuhlutfallið.

**Skammtímalán til lánastofnana með gjalddaga innan við 30 daga.

Tölur hér á eftir sýna samningsbundnar vaxta- og höfuðstólsgreiðslur vegna fjárhagslegra skuldbindinga samstæðunnar. Samtölur fyrir hverja tegund skuldbindinga eru því hærri en samsvarandi tölur á efnahagsreikningi samstæðunnar. Greiðslufæði skuldbindinga, sem ekki er fyrirfram ákveðið, t.d. vegna breytilegra vaxta, verðtryggingar eða gengistryggingar, er áætlað út frá spá um þróun undirliggjandi þátta.

Fyrir samningsbundnar skuldbindingar eru fjárhæðir brotnar niður á tímabil eftir því hvenær samningsbundnar höfuðstólsgreiðslur og áætlaðar greiðslur á vöxtum falla til. Óbundnar innstæður og aðrar skuldbindingar, sem ekki hafa samningsbundinn gjalddaga, eru flokkaðar miðað við að viðskiptavinur krefji samstæðuna um greiðslu við fyrsta tækifæri.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

55. (framhald)

Tímagreining samningsbundinna gjalddaga 31. desember 2018

Fjárskuldir	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Innlán SÍ og lánastofnana	15.619	4.594	3.229	4.992	3.249	-	-	16.064
Innlán viðskiptavina	578.959	420.242	81.178	37.952	26.976	38.070	-	604.418
Lántaka	300.976	404	24.214	21.178	154.315	141.098	-	341.209
Víkjandi lán	16.216	-	90	307	2.242	20.417	-	23.056
Aðrar fjárhagslegar skuldbindingar	27.186	24.431	1.729	1.026	-	-	-	27.186
Fjárskuldir samtals	938.956	449.671	110.440	65.455	186.782	199.585	-	1.011.933

Skuldbindingar utan efnahags sýna samningsbundnar skuldbindingar samstæðunnar gagnvart viðskiptavinum, annað hvort vegna loforða um lánveitingar eða vegna ábyrgða sem veittar hafa verið þriðja aðila. Fjárhæðirnar eru hámarksfjárhæðir og er ekki tekið tillit til þess að samstæðan gæti lækkað yfirdráttar- og greiðslukortahæimildir áður en þær verða fullnýttar. Þessar skuldbindingar tilheyra fyrsta gjalddagatímabilinu þar sem samstæðan gæti í hverju tilfelli fyrir sig verið krafín um að mæta þeim samningsbundnu skuldbindingum strax.

Liðir utan efnahags	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Fjárhagslegar ábyrgðir	18.021	-	-	-	-	-	18.021
Óádreagnar lánalínur	49.054	-	-	-	-	-	49.054
Ónýttar yfirdráttarheimildir	49.833	-	-	-	-	-	49.833
Ónýttar greiðslukortahæimildir	29.049	-	-	-	-	-	29.049
Samtals	145.957	-	-	-	-	-	145.957

Heildarskuldbindingar aðrar en afleiður og

liðir utan efnahags	595.628	110.440	65.455	186.782	199.585	-	1.157.890
---------------------------	---------	---------	--------	---------	---------	---	-----------

Taflan hér á eftir sýnir greiðslufæði þeirra afleiðuskuldbindinga samstæðunnar sem hafa neikvætt og jákvætt markaðsvirði á uppgjörssdegi. Fyrir afleiður sem gerðar eru upp án nettunar er greiðslufæði fyrir báða leggina sýnt þar sem ekki er hægt að beita skuldajöfnun við uppgjör.

Afleiður - skuldir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	20.124	23.147	49.380	1.771	-	94.422
Útstreymi	-	(20.638)	(24.189)	(51.654)	(1.943)	-	(98.424)
Samtals	-	(514)	(1.042)	(2.274)	(172)	-	(4.002)
Afleiður gerðar upp nettó	-	(280)	-	-	-	-	(280)
Samtals	-	(794)	(1.042)	(2.274)	(172)	-	(4.282)

Flokkun eigna eftir gjalddaga byggir á samningsbundnum gjalddaga. Fyrir skuldabréf og skuldabréfagerninga í fjárfestingarbók er flokkun eftir gjalddögum byggð á samningsbundnum gjalddögum en þegar um skuldabréf og skuldagerninga í veltubók er að ræða er byggt á þeim tíma sem áætlað er að þurfi til að selja eignina.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

55. (framhald)

Fjáreignir	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá SÍ	135.056	47.746	87.310	-	-	-	-	135.056
Skuldabréf og skuldagerningar	69.415	-	18.946	24.189	14.409	11.604	267	69.415
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	13.074	-	-	-	-	-	13.074	13.074
Útlán til lánastofnana	41.577	24.152	17.425	-	-	-	-	41.577
Útlán til viðskiptavina	846.599	2.054	90.269	74.716	282.624	396.936	-	846.599
Aðrar fjáreignir	7.511	1.888	475	71	9	-	5.068	7.511
Fjáreignir samtals	1.113.232	75.840	214.425	98.976	297.042	408.540	18.409	1.113.232

Afleiður - eignir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	57.050	22.267	77.126	327	-	156.770
Útstreymi	-	(56.077)	(21.929)	(74.072)	(343)	-	(152.421)
Samtals	-	973	338	3.054	(16)	-	4.349
Afleiður gerðar upp nettó	-	869	-	-	-	-	869
Samtals	-	1.842	338	3.054	(16)	-	5.218

Tölurnar hér að neðan sýna samanburðartölur fyrir eignir og skuldir miðað við árslok 2017.

Tímagreining samningsbundinna gjalddaga 31. desember 2017

Fjárskuldir	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Skortstöður	270	270	-	-	-	-	-	270
Innlán SÍ og lánastofnana	11.189	6.104	3.078	-	2.246	-	-	11.428
Innlán viðskiptavina	567.029	388.943	92.487	51.156	25.109	29.080	-	586.775
Lántaka	217.748	436	3.222	36.568	132.831	79.152	-	252.209
Víkjandi lán	9.505	-	36	138	1.257	12.356	-	13.787
Aðrar fjárhagslegar skuldbindingar	10.467	6.181	3.273	1.012	-	-	-	10.466
Fjárskuldir samtals	816.208	401.934	102.096	88.874	161.443	120.588	-	874.935

Liðir utan efnahags	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Fjárhagslegar ábyrgðir	17.192	-	-	-	-	-	17.192
Óádreagnar lánalínur	58.248	-	-	-	-	-	58.248
Ónýttar yfirdráttarheimildir	44.426	-	-	-	-	-	44.426
Ónýttar greiðslukortaheimildir	34.023	-	-	-	-	-	34.023
Samtals	153.889	-	-	-	-	-	153.889

Samtals fjárskuldir aðrar en afleiður og liðir utan efnahags	555.823	102.096	88.874	161.443	120.588	-	1.028.824
--	---------	---------	--------	---------	---------	---	-----------

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

55. (framhald)

Afleiður - skuldir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	23.143	48.265	43.880	5.115	-	120.403
Útstreymi	-	(23.558)	(48.108)	(47.170)	(5.631)	-	(124.467)
Samtals	-	(415)	157	(3.290)	(516)	-	(4.064)
Afleiður gerðar upp nettó	-	(170)	-	-	-	-	(170)
Samtals	-	(585)	157	(3.290)	(516)	-	(4.234)

Fjáreignir	Bókfært virði	Laust til útg.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	189.045	31.396	153.098	-	-	4.551	-	189.045
Skuldabréf og skuldageringar	27.090	998	8.896	2.590	7.298	7.308	-	27.090
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	10.177	-	-	-	-	-	10.177	10.177
Útlán til lánastofnana	26.617	15.050	11.567	-	-	-	-	26.617
Útlán til viðskiptavina	755.175	4.172	77.809	84.286	220.524	370.113	-	756.904
Aðrar fjáreignir	9.847	3.860	524	10	32	6	5.415	9.847
Fjáreignir samtals	1.017.951	55.476	251.894	86.886	227.854	381.978	15.592	1.019.680

Afleiður - eignir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	25.982	52.964	30.231	813	-	109.990
Útstreymi	-	(24.827)	(51.416)	(28.728)	(880)	-	(105.851)
Samtals	-	1.155	1.548	1.503	(67)	-	4.139
Afleiður gerðar upp nettó	-	233	-	-	-	-	233
Samtals	-	1.388	1.548	1.503	(67)	-	4.372

Hluti af lausafjárstyringu samstæðunnar byggir á því að eiga á hverjum tíma safn auðseljanlegra eigna til að mæta óvæntu útstreymi fjármagns eða tímabundnum takmörkunum í aðgengi að nýrri fjármögnun. Þessar eignir lúta ströngum skilyrðum varðandi útlánaáættu, seljanleika og næmni fyrir verðsveiflum á markaði. Taflan hér að neðan sýnir heildarfjárhæð og samsetningu lausafjárstíðsins.

Lausafjárstaða	31.12.2018	31.12.2017
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	117.573	183.834
Óveðsett verðbréf veðhæf í viðskiptum við Seðlabanka Íslands	10.532	3.654
Erlend ríkisskuldabréf	41.588	11.872
Útlán til lánastofnana	39.718	23.768
Samtals	209.411	223.128

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

56. Innlán

Taflan hér að neðan sýnir niðurbrot innlána samstæðunnar eftir mótaðilum samkvæmt grunnflokkum lausafjárþekjuhlutfallsins (LCR). Innstæðurnar eru aðgreindar á milli stöðugra og minna stöðugra innlána sem byggist annars vegar á því hvernig viðskiptasambandi milli samstæðunnar og viðkomandi innlánseiganda er hátað og hins vegar á heildarfjárhæð innlána hvers viðskiptavinar miðað við hámarks tryggingar Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta. Ekki er samræmi milli nokkurra flokka þegar töflur fyrir 2018 og 2017 eru bornar saman. Í 2018 töflunni er búið að sameina nokkra flokka til að vera í samræmi við EBA LCR framsetningu innlána.

31. desember 2018	Innlán laus innan 30 daga					
	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)	Bundin innlán	Samtals innlán
Smásöluaðilar	216.428	12%	80.804	5%	78.476	375.708
Fyrirtæki í rekstrarsambandi	2.572	25%	-	5%	-	2.572
Fyrirtæki	63.887	40%	341	20%	22.809	87.037
Ríki, sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	7.613	40%	246	20%	591	8.450
Lífeyrissjóðir	30.686	100%	-	-	26.987	57.673
Innlend fjármálafyrirtæki	27.467	100%	-	-	24.622	52.089
Erlend fjármálafyrirtæki	3.242	100%	-	-	7.807	11.049
Samtals	351.895		81.391		161.292	594.578

31. desember 2017	Innlán laus innan 30 daga					
	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)	Bundin innlán	Samtals innlán
Einstaklingar	118.964	10%	63.715	5%	68.808	251.487
Lítill og meðalstór fyrirtæki	55.958	10%	15.024	5%	6.847	77.829
Fyrirtæki í rekstrarsambandi	1.694	25%	-	5%	-	1.694
Fyrirtæki	64.114	40%	321	20%	27.327	91.762
Ríki, sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	7.083	40%	234	20%	1.513	8.830
Fjármálafyrirtæki í slitameðferð	2.947	100%	-	-	-	2.947
Lífeyrissjóðir	31.271	100%	-	-	28.466	59.737
Innlend fjármálafyrirtæki	30.849	100%	-	-	26.979	57.828
Erlend fjármálafyrirtæki	4.868	100%	-	-	4.353	9.221
Aðrir erlendir aðilar	8.718	100%	2.214	25%	5.951	16.883
Samtals	326.466		81.508		170.244	578.218

57. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er sú áhætta að verðbreytingar á mörkuðum, svo sem breytingar á vöxtum, hlutabréfaverði, hrávöruverði og gengi gjaldmiðla, hafi óhagstæð áhrif á fjármálagerninga samstæðunnar og þar með á afkomu hennar og eigið fé.

Markaðsáhætta er flokkuð í veltubók og fjárfestingarbók. Markaðsáhætta í veltubók tengist viðskiptum samstæðunnar til skamms eða meðallangs tíma í verðbréfum, erlendum gjaldmiðlum, öðrum fjármálagerningum og afleiðum. Allar fjárhagslegar eignir og skuldbindingar í veltubók eru bókfærðar á gangvirði og allar gangvirðisbreytingar endurspeglast strax í rekstrarreikningi. Stöður sem mynda markaðsáhættu í fjárfestingarbók tengjast verðbréfum sem fjárfest er í til lengri tíma, óskráðum verðbréfum eða stöðum í dóttur- og hlutdeildarfélagum. Stór hluti markaðsáhættu í fjárfestingarbók kemur til vegna misvægis í samsetningu eigna og skuldbindinga, til dæmis með tilliti til erlendra gjaldmiðla, vaxta, verðtryggingar eða annarra þátta sem geta haft áhrif á afkomu eða flökt í afkomu samstæðunnar. Skýr mörk eru sett varðandi slíkt misvægi og eru stjórnendur og stjórn reglulega upplýst um þá áhættu sem í því felst.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

58. Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er skilgreind sem þau áhrif sem óhagstæðar hreyfingar á vöxtum geta haft á eigið fé eða afkomu samstæðunnar. Næmismælingum eins og punktvirði (e. basis-point-value) er beitt til þess að mæla og stýra vaxtaáhhættu. Punktvirði segir til um hvernig gangvirði undirliggjandi stöðu breytist ef vaxtaferlar hliðrast upp um 0,01 prósentustig (einn punkt).

59. Vaxtaáhætta í veltubók

Fjárfestingar í veltubók skuldabréfa eru aðallega í ríkisskuldabréfum, skuldabréfum sveitarfélaga, sértryggðum skuldabréfum útgefnum af íslenskum bönkum og íbúðabréfum með ríkisábyrgð. Skuldabréf og víxlar í lausafjár safni samstæðunnar teljast einnig til veltubókar. Hafa ber í huga að heildarvirði gnótt- og skortstaðna í töflunni hér að neðan þarf ekki nauðsynlega að vera það sama og í skýringu 6 þar sem hér er um að ræða samtölu gnótt- og skortstaðna áður en hrein staða í hverju bréfi er reiknuð. Varnir afleiðusamninga eru undanskildar hér.

	31.12.2018			31.12.2017		
	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði
Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, gnóttstaða						
Verðtryggð	1.872	6,13	(1,15)	1.750	7,17	(1,25)
Óverðtryggð	43.550	0,32	(1,40)	14.148	0,51	(0,73)
Samtals	45.422	0,56	(2,55)	15.898	1,24	(1,98)

	31.12.2018			31.12.2017		
	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði
Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, skortstaða						
Verðtryggð	-	-	-	-	-	-
Óverðtryggð	198	5,00	0,09	-	-	-
Samtals	198	5,00	0,09	-	-	-
Hrein staða veltubókar skuldabréfa	45.224	0,54	(2,46)	15.898	1,24	(1,98)

60. Vaxtanæmi í veltubók

Eftirfarandi tafla sýnir vaxtanæmi veltubókar samstæðunnar gagnvart samsíða 100 punkta hliðrunar allra vaxtaferla.

Næmisgreining á skuldabréfum og öðrum skuldagerningum	31.12.2018		31.12.2017		
	Samsíða hliðrun vaxtaferils (punktar)	Hagnaður (tap)			
		Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Mynt					
ISK, verðtryggð	100	115	(115)	125	
ISK, óverðtryggð	100	24	(24)	50	
EUR	100	56	(56)	4	
USD	100	29	(29)	14	
Aðrar myntir samtals	100	-	-	6	
Samtals		224	(224)	199	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

61. Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók

Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók er til komin vegna kjarnastarfsemi samstæðunnar. Þessi vaxtaáhætta felst einkum í hættu á tapi vegna sveiflna í framtíðargreiðsluflæði eða gangvirði fjármálagerninga vegna vaxtabreytinga sem endurspeglar þá staðreynd að eignir og skuldir samstæðunnar hafa mismunandi gjalddaga og eru verðlagðar miðað við mismunandi vaxtagrunn.

Í tölum fyrir árslok 2017 er ekki tekið tillit til áhrifa dóms Hæstaréttar sem féll þann 12. október 2017, varðandi vaxtaendurskoðunarákvæði húsnæðislána, en nú er tekið tillit til hans. Samkvæmt dómnum er ekki mögulegt að endurskoða vexti þeirra lánasamninga sem innihalda ákvæðin sem um ræðir. Lántakar þessara lána hafa verið beðnir um að taka afstöðu varðandi endurfjármögnun og uppfærslu skilmála. Fjöldi eftirstandandi lána er um 2.700 og virði þeirra um 36 milljarðar króna. Bankinn metur væntan líftíma þessara lána til að raða þeim í viðeigandi tímabil.

Eftirfarandi tafla sýnir vaxtanæmi fjárfestingarbókar samstæðunnar gagnvart samsíða 100 punkta hliðrunar allra vaxtaferla, að öllu öðru óbreyttu, skipt eftir vaxtabindingartímabilum.

Vaxtanæmi fjárfestingarbókar

31. desember 2018

Mynt	0-3	3-12	1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
	mánuðir	mánuðir					
ISK, verðtryggð	20	8	110	(3.318)	3.185	72	77
ISK, óverðtryggð	9	57	(7)	(193)	(77)	(1)	(212)
EUR	87	(25)	13	(1.605)	1.709	-	179
SEK	92	-	(16)	-	-	-	76
USD	(63)	-	-	-	-	-	(63)
Other	(1)	(11)	-	-	-	-	(12)
Samtals	144	29	100	(5.116)	4.817	71	45

31. desember 2017

Mynt	0-3	3-12	1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
	mánuðir	mánuðir					
ISK, verðtryggð	-	(48)	(280)	(2.833)	2.924	989	752
ISK, óverðtryggð	53	(34)	140	(334)	310	(2)	133
EUR	34	(45)	84	(102)	-	-	(29)
SEK	27	-	-	-	-	-	27
USD	4	(54)	-	-	-	-	(50)
Aðrar myntir	18	(18)	-	-	-	-	-
Samtals	136	(199)	(56)	(3.269)	3.234	987	833

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

62. Gjaldeyrissáttetta

Gjaldeyrissáttetta er áhættan af því að afkoma eða eigið fé verði fyrir neikvæðum áhrifum af völdum breytinga á gengi erlendra gjaldmiðla, vegna viðskipta í erlendum gjaldmiðlum eða vegna misræmis í myntsamsetningu eigna og skulda.

Greining á gjaldeyrissáttetu hér að neðan byggist á samningsbundnum gjaldmiðli sérhvers undirliggjandi efnahagsliðar. Að auki eru liðir utan efnahagsreiknings, sem bera gjaldeyrissáttetu, taldir með í heildargjaldeyrisjöfnuði samstæðunnar. Fjárhæðir liða utan efnahagsreiknings endurspeglar nafnverðsfrjárhæðir afleiðna og stundarsamninga.

Eignir og skuldir eftir myntum 31. desember 2018

Eignir	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	SEK	NOK	DKK	CAD	Aðrar erl. myntir	Samtals erl. myntir
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	377	250	135	23	10	54	51	88	29	73	1.090
Skuldabréf og skuldageringar	32.313	10.968	24	-	-	-	-	-	-	-	43.305
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	45	2.202	398	-	-	-	40	-	-	-	2.685
Útlán til lánastofnana	15.662	12.614	4.488	258	613	4.683	1.901	530	123	538	41.410
Útlán til viðskiptavina	105.852	31.603	2.037	734	3.213	2	4.318	572	5.710	39	154.080
Aðrar eignir	1.270	2.056	834	4	91	83	2	45	-	1.737	6.122
Eignir samtals	155.519	59.693	7.916	1.019	3.927	4.822	6.312	1.235	5.862	2.387	248.692
Skuldir											
Innlán lánastofnana	5.622	538	83	-	96	-	16	-	-	-	6.355
Innlán viðskiptavina	26.605	26.819	4.293	329	430	927	3.211	1.728	434	144	64.920
Lántaka	113.670	-	-	-	-	41.764	-	-	-	-	155.434
Víkjandi lán	-	-	-	-	-	16.216	-	-	-	-	16.216
Aðrar skuldir	2.502	1.269	578	30	266	82	154	138	-	2.098	7.117
Skuldir samtals	148.399	28.626	4.954	359	792	58.989	3.381	1.866	434	2.242	250.042
Hrein staða efnahagsreiknings	7.120	31.067	2.962	660	3.135	(54.167)	2.931	(631)	5.428	145	(1.350)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(7.589)	(31.140)	(2.964)	(667)	(3.170)	54.350	(2.844)	642	(5.418)	(147)	1.053
Hrein staða	(469)	(73)	(2)	(7)	(35)	183	87	11	10	(2)	(297)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

62. (framhald)

Eignir og skuldir eftir myntum 31. desember 2017

Eignir	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	SEK	NOK	DKK	CAD	Aðrar erl. myntir	Samtals erl. myntir
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	238	124	78	19	5	39	30	60	26	39	658
Skuldabréf og skuldagerningar	7.253	3.688	23	-	-	-	2.544	-	-	-	13.508
Hlutabréf og eiginfjárgæmingar	29	1.467	-	-	-	-	37	-	-	80	1.613
Útlán til lánastofnana	6.177	12.095	620	907	344	2.514	1.804	778	129	716	26.084
Útlán til viðskiptavina	92.179	19.693	2.287	1.220	3.198	3	4.791	673	4.166	47	128.257
Aðrar eignir	874	788	570	5	51	27	2	30	11	1.359	3.717
Eignir samtals	106.750	37.855	3.578	2.151	3.598	2.583	9.208	1.541	4.332	2.241	173.837
Skuldir											
Innlán lánastofnana	2.366	378	-	4	4	-	-	-	-	-	2.752
Innlán viðskiptavina	25.396	24.405	4.468	190	336	703	2.683	2.452	358	22	61.013
Lántaka	87.166	-	-	-	-	7.660	6.391	-	-	-	101.217
Víkjandi lán	-	-	-	-	-	9.505	-	-	-	-	9.505
Aðrar skuldir	2.994	2.577	559	9	202	65	4	45	30	1.875	8.360
Skuldir samtals	117.922	27.360	5.027	203	542	17.933	9.078	2.497	388	1.897	182.847
Hrein staða efnahagsreiknings	(11.172)	10.495	(1.449)	1.948	3.056	(15.350)	130	(956)	3.944	344	(9.010)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	11.492	(11.572)	1.466	(1.952)	(3.101)	15.390	(353)	1.022	(3.981)	(149)	8.262
Hrein staða	320	(1.077)	17	(4)	(45)	40	(223)	66	(37)	195	(748)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

63. Næmisgreining á gjaldeyrisáhættu

Taflan fyrir neðan sýnir áhrif 10% veikingar eða styrkingar gengis gjaldmiðla þar sem samstæðan var með opnar stöður á uppgjörstegi, að öllu öðru óbreyttu.

Næmisgreining á gjaldeyrisáhættu	31.12.2018		31.12.2017	
	Hagnaður eða (tap)			
	-10%	10%	-10%	10%
Gjaldmiðill				
EUR	47	(47)	(32)	32
USD	7	(7)	108	(108)
GBP	-	-	(2)	2
CHF	1	(1)	-	-
JPY	4	(4)	5	(5)
SEK	(18)	18	(4)	4
NOK	(9)	9	22	(22)
DKK	(1)	1	(7)	7
CAD	(1)	1	4	(4)
Aðrar myntir	-	-	(20)	20
Samtals	30	(30)	74	(74)

64. Hlutabréf og eiginfjárgæringar

Hlutabréf og eiginfjárgæringar í veltubók samstæðunnar koma til vegna flæðiviðskipta og viðskiptavaktar með skráð hlutabréf í Nasdaq Iceland. Hlutabréf og eiginfjárgæringar í fjárfestingarbók eru annaðhvort metin sem tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða flokkuð sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi.

65. Næmisgreining á hlutabréfum og eiginfjárgæringum

Taflan sýnir áhrif 10% hliðrunar á hlutabréfaverði á eigið fé samstæðunnar og rekstrarreikning að öllu öðru óbreyttu. Varnir afleiðusamninga eru undanskildar hér.

Næmisgreining á hlutabréfum og eiginfjárgæringum		31.12.2018		31.12.2017	
		Hagnaður eða (tap)			
		Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Eignasafn	Breyting á verðmæti				
Veltubók	10%	(123)	123	(174)	174
Fjárfestingarbók	10%	(639)	639	(508)	508
Samtals		(762)	762	(682)	682

66. Afleiðusamningar

Samstæðan notar afleiðusamninga til að verja sig gegn gjaldeyrisáhættu, vaxtaáhættu og verðbólguáhættu. Samstæðan ber óbeina áhættu vegna tryggingaskyldra samninga viðskiptavina. Kröfur um tryggingar í slíkum viðskiptum eru strangar og er eftirlit með veðstöðu daglegt og innan dags. Aðrir afleiðusamningar samstæðunnar vegna tilfallandi viðskipta nema óverulegum fjárhæðum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67. Verðbólguáhætta

Samstæðan ber áhættu vegna óvæntra breytinga á vísitölu neysluverðs þar sem virði verðtryggðra eigna er hærra en virði verðtryggðra skulda. Virði þessara eigna og skulda breytist í samræmi við breytingar á vísitölu neysluverðs á hverjum tíma og allar breytingar á neysluverðsvísitölunni hafa áhrif á afkomu samstæðunnar. 1% hækkun á vísitölunni leiðir til 120 milljóna króna nettóhækkunar á verðtryggingarjöfnuði og 1% lækkun leiðir til samsvarandi lækkunar þegar aðrir áhættuþættir eru óbreyttir.

	31.12.2018	31.12.2017
Verðtryggðar eignir		
Skuldabréf og skuldagerningar	2.721	2.442
Útlán til viðskiptavina	293.917	270.533
Liðir utan efnahags	-	506
Heildareignir	296.638	273.481
Verðtryggðar skuldir		
Innlán viðskiptavina	95.917	92.077
Lántaka	118.103	91.351
Liðir utan efnahags	70.617	62.569
Heildarskuldir	284.637	245.997
Verðtryggingarjöfnuður	12.001	27.484

68. Eiginfjárstýring

Taflan hér á eftir sýnir eiginfjárgrunn, áhættugrunn, eiginfjárlutföll og vogunarhlutföll samstæðunnar þann 31. desember 2018 og 31. desember 2017.

Eiginfjárbörf samstæðunnar er reiknuð samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki og reglugerð nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Eiginfjárbörf vegna útlánaáhættu og markaðsáhættu er reiknuð með staðalaðferð. Eiginfjárbörf vegna rekstraráhættu er reiknuð með grundvallaraðferð. Frekari umfjöllun um eiginfjárstýringu og heildarkröfu samstæðunnar um eiginfjárgrunn má finna í áhættuskýrslu bankans.

Samstæðan hefur sett sér markmið um lágmarkseiginfjárlutfall sem miðar að því að tryggja að eiginfjárlutfallið fari ekki niður fyrir heildarkröfu Fjármálaeftirlitsins. Heildarkrafa samstæðunnar um eiginfjárgrunn samkvæmt niðurstöðum könnunar- og matsferlis fjármálaeftirlitsins frá því í október 2018 er 18,8%. Eiginfjárfrafan mun í maí 2019 hækka í 19,3% þegar sveiflujöfnunarauki hækkar um 0,5%. Eiginfjármarkið samstæðunnar gerir ráð fyrir 0,5-2% stjórnendaauka ofaná heildar eiginfjárfrafuna.

Lög um fjármálafyrirtæki kveða á um að vogunarhlutfall skuli ekki fara undir 3%.

	31.12.2018	31.12.2017
Eiginfjárpáttur 1		
Hlutfé	10.000	10.000
Yfirverðsreikningur hlutfjár	55.000	55.000
Varasjóðir	6.499	6.179
Óráðstafað eigið fé	102.496	107.387
Hlutdeild minnihluta	2.318	2.479
Gangvirðisbreyting fjárskulda vegna eigin útlánaáhættu	376	-
Skatteign	(215)	(4)
Óefnislegar eignir	(5.002)	(4.231)
Aðrir lögbundnir frádráttarliðir	-	(1.285)
Eiginfjárpáttur 1	171.472	175.525
Eiginfjárpáttur 2		
Víkjandi lán	16.216	9.505
Almenn leiðrétting vegna útlánaáhættu	-	1.729
Eiginfjárgrunnur samtals	187.688	186.759

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

68. (framhald)

	31.12.2018	31.12.2017
Áhættugrunnur		
- Vegna útlánaáhættu	750.801	682.525
- Vegna markaðsáhættu	7.622	8.102
Markaðsáhætta, veltubók	6.649	6.709
Gjaldeyrisáhætta	973	1.393
- Aðlögun á útlánvirði	2.385	1.534
- Vegna rekstraráhættu	85.141	83.331
Áhættugrunnur samtals	845.949	775.492
Eiginfjárlutföll		
Eiginfjárlutfall þáttar 1	20,3%	22,6%
Eiginfjárlutfall	22,2%	24,1%
Vogunarhlutfall		
Áhættuskuldbindingar		
Liðir á efnahag	1.120.637	1.026.879
Liðir utan efnahags	47.119	51.328
Afleiður	8.935	6.334
Heildar áhættuskuldbindingar	1.176.691	1.084.541
Eiginfjárlutfall 1	171.472	175.325
Vogunarhlutfall	14,6%	16,2%

69. Rekstraráhætta

Samstæðan skilgreinir rekstraráhættu sem áhættu á tapi sem afleiðingu af ófullnægjandi innri verkferlum, misbrestri á að verkferlum sé fylgt, mannglegum mistökum og kerfisbilunum eða vegna ytri atburða. Skilgreining samstæðunnar á rekstraráhættu innifelur orðsporsáhættu, lagaáhættu, háttsemisáhættu og hlítingaráhættu ásamt öðrum áhættuþáttum.

Stjórn Íslandsbanka ber ábyrgð á því að umgjörð fyrir stýringu rekstraráhættu sé fullnægjandi. Stjórnin hefur samþykkt rekstraráhættustefnu sem lýsir umgjörð rekstraráhættustýringar í bankanum. Áhættustýring ber ábyrgð á því að innleiða umgjörð fyrir stýringu rekstraráhættu og að þróa og viðhalda rekstraráhættustefnu og miðla henni til starfsmanna bankans.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

Reikningsskilareglur

70. Grundvöllur ársreiknings

Ársreikningur samstæðunnar er gerður á grundvelli kostnaðarverðs, að undanskildum eftirfarandi eignum og skuldum sem færðar eru á gangvirði: skuldabréf og skuldagerningar, hlutabréf og eiginfjárgæringar, skortstöður í skráðum skuldabréfum, afleiðusamningum og tiltekin skuldabréf.

Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru færð á bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist.

Fjárskuldir sem skilgreindar eru sem áhættuvarðir liðir í gangvirðisvarnarsambandi eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði að teknu tilliti til breytinga á gangvirði sem stafa af áhættunni sem verjast skal.

71. Breytingar á framsetningu

Vegna innleiðingarinnar á IFRS 15 þá hefur samstæðan breytt framsetningu í rekstrarreikningi sem hér segir:

- Fyrir 1. janúar 2018 voru tryggingar og árlegar þóknanir tengdar kreditkortum settar fram sem gjöld undir liðnum „Hreinar þóknatekjur“ en frá og með 1. janúar 2018 eru þær settar fram sem frádráttur frá tekjum undir liðnum „Hreinar þóknatekjur“. Þessi breyting á framsetningu hefur engin áhrif á hreinar þóknatekjur.

72. Helstu reikningsskilaaðferðir

Neðangreindum reikningsskilaaðferðum hefur verið beitt með samræmdum hætti af öllum félögum samstæðunnar á öll tímabil sem þessi ársreikningur nær yfir.

Þann 1. janúar 2018 innleiddi samstæðan IFRS 9 og ákvað að breyta ekki samanburðartölum. Þarf af leiðandi eru samanburðartölur birtar í samræmi við eldri reikningsskilareglur, IAS 39, eins og þeim er lýst í endurskoðuðum ársreikningi samstæðunnar fyrir árið 2017.

Hér fyrir neðan er efnisyfirlit skýringa á helstu reikningsskilaaðferðum sem fjallað er um á næstu blaðsíðum.

Efnisyfirlit

Blaðsíða

1	Grundvöllur samstæðu	74
2	Erlendir gjaldmiðlar	75
3	Fjáreignir og fjárskuldir	75
4	Afleiðusamningar	81
5	Gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum	81
6	Handbært fé og ígildi þess	81
7	Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	81
8	Rekstrarfjármunir	82
9	Óefnislegar eignir	83
10	Leigusamningar	83
11	Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	83
12	Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir	84
13	Skuldbindingar	84
14	Starfskjör	84
15	Eigið fé	84
16	Vaxtatekjur og vaxtagjöld	85
17	Hreinar þóknatekjur (gjöld)	86
18	Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)	86
19	Hreinn gengismunur	87
20	Rekstrarkostnaður	87
21	Virðisryrnun ófjárhagslegra eigna	87
22	Sérstakur skattur á fjármála fyrirtæki	87
23	Tekjuskattur	87
24	Hagnaður (tap) af aflagðri starfsemi	88
25	Jöfnun tekna og gjalda	88
26	Hagnaður á hlut	88
27	Starfspættir	88

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.1 Grundvöllur samstæðu

Ársreikningur samstæðu bankans samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf., sem móðurfélags, og dótturfélaga hans, sem einnar efnahagseiningar. Samstæðan myndar samstæðu með dótturfélögum sínum á grundvelli yfirláða, en dótturfélögin eru einingur undir yfirláðum bankans.

Yfirláð

Samstæðan hefur yfirláð yfir félagi þegar samstæðan hefur áhættu af eða rétt til breytilegrar arðsemi af aðkomu sinni að félaginu og getur haft áhrif á þá arðsemi með valdi sínu yfir félaginu.

Samstæðan hefur áhættu af eða rétt til breytilegrar arðsemi af aðkomu sinni að félagi þegar arðsemi samstæðunnar af aðkomu sinni getur verið breytileg eftir frammistöðu félagsins.

Samstæðan hefur vald yfir félagi þegar samstæðan hefur réttindi sem gera henni kleift að stýra viðkomandi starfsemi, þ.e. þeirri starfsemi sem hefur umtalsverð áhrif á arðsemi félagsins.

Alla jafna er gert ráð fyrir því að meirihluti atkvæðisréttar leiði til yfirláða. Til að árétta þessa forsendu og þegar samstæðan fer með minna en meirihluta atkvæðisréttar eða samskonar réttinda innan félags, hefur samstæðan hliðsjón af öllum viðeigandi staðreyndum og kringumstæðum þegar hún metur hvort hún hafi vald yfir félagi, þar á meðal samningum við aðra sem hafa atkvæðisrétt innan félagsins, réttindum sem stafa af öðrum samningum, atkvæðisrétti samstæðunnar og mögulegum atkvæðisrétti.

Þegar samstæðan metur hvort hún hafi yfirláð yfir félagi, ákvarðar hún einnig hvort hún sé umbjóðandi eða fulltrúi annarra aðila. Ef samstæðan hefur vald til að stjórna starfsemi félagsins til að skapa sér sjálfri arð, er hún umbjóðandi. Ef samstæðan gegnir fyrst og fremst því hlutverki að starfa fyrir hönd og til hagsbóta fyrir aðra aðila, er hún fulltrúi annarra aðila og hún stjórnar ekki félaginu þegar hún nýtir sér þann rétt til ákvarðanatöku, sem henni hefur verið veitt. Við mat á því hvort samstæðan sé umbjóðandi eða fulltrúi annarra aðila tekur hún mið af heildartengslunum milli sín, félagsins og annarra aðila með aðkomu að félaginu. Sérstaklega metur samstæðan umfang ákvörðunarvalds síns yfir félaginu, réttindi annarra aðila, þá þóknun sem hún á rétt á í samræmi við hvers konar samninga um þóknun og áhættu samstæðunnar af breytilegri arðsemi af öðru eignarhaldi sínu í félaginu. Hverjum þessara þátta er gefið mismunandi vægi á grundvelli tiltekinna staðreynda og kringumstæðna.

Samstæðan endurmetur hvort hún ráði yfir félagi eða ekki ef staðreyndir og kringumstæður benda til þess að breytingar hafi orðið á einum eða fleiri þáttum yfirláðanna.

Sjóðastýring

Samstæðan starfar sem fjárfestingastjóri eða fjárfestingaráðgjafi fyrir fjárfestingarsjóði í rekstri. Tilgangur þessara fjárfestingarsjóða er að afla þóknunartekna af stýringu eigna fyrir þriðja aðila. Slíkir fjárfestingarsjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsníðnum einingum. Reikningsskil þessara sjóða eru ekki innifalín í samstæðureikningi, nema í þeim tilvikum þegar sjóðirnir lúta yfirláðum samstæðunnar.

Samstæðan fer yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort taka skuli fjárfestingarsjóð inn í reikningsskil samstæðunnar. Samstæðan telst umbjóðandi og þar með hafa yfirláð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, fær breytilegar tekjur af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóðsins.

Samstæðureikningsskil

Samstæðureikningsskil með dótturfélagi hefjast þegar samstæðan fær yfirláð yfir dótturfélaginu og þeim lýkur þegar samstæðan missir yfirláð yfir dótturfélaginu.

Við gerð ársreiknings samstæðunnar sameinar Íslandsbanki reikningsskil sín reikningsskilum dótturfélaga sinna, lið fyrir lið, með því að leggja saman samskonar eignir, skuldir, eigið fé, tekjur, gjöld og sjóðstreymi. Þegar nauðsyn krefur eru gerðar lagfæringar á reikningsskilum dótturfélaga til að samræma reikningsskilaaðferðir þeirra reikningsskilaaðferðum samstæðunnar. Allar eignir og skuldir, eigið fé, gjöld og sjóðstreymi innan samstæðu, sem tengjast viðskiptafærslum innan samstæðu eru felldar út að fullu við reikningsskil. Bókfært verð fjárfestingar Íslandsbanka í hverju dótturfélagi og hlutur Íslandsbanka í eigin fé hvers dótturfélags er eytt út og öll tengd viðskiptavild er færð sem eign.

Þegar samstæðan hefur skuldbundið sig við söluáætlun, sem felur í sér að yfirláðum ljúki yfir dótturfélagi og skilyrðum fyrir flokkuninni haldið til sölu er fullnægt (sjá skýringu 72.11), eru allar eignir og skuldir þess dótturfélags flokkaðar til sölu í ársreikningi samstæðunnar. Þetta er án tillits til þess hvort samstæðan muni áfram eiga hlutdeild í dótturfélaginu eftir sölna.

Þegar sala dótturfélaga samræmist skilgreiningunni á aflagðri starfsemi (sjá skýringu 72.24), setur samstæðan hagnaðinn eða tapið af sölnunni fram í rekstrarreikningi undir liðnum „Hagnaður (tap) af aflagðri starfsemi, að frádregnum tekjuskatti“.

Missi samstæðan yfirláð yfir dótturfélagi, færir hún eignir (þar á meðal viðskiptavild) og skuldir út úr samstæðureikningi, sem og eign minnihluta og aðrar stöður innan eigin fjár en allur hagnaður og tap, sem myndast við þessar færslur, færir í rekstrarreikning. Sérhver áframhaldandi hlutur samstæðunnar í hinu fyrirverandi dótturfélagi er færður á gangvirði á þeim degi sem yfirláðum lýkur.

Breyting á eignarhlutdeild samstæðunnar í dótturfélagi, án þess að yfirláðum ljúki, er færð sem viðskipti með hlutafé.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.1 (framhald)

Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er eigið fé í dótturfélögum sem ekki tilheyrir samstæðunni, hvorki beint né óbeint.

Við hverja sameiningu félaga metur samstæðan hlutdeild minnihluta í hinu yfirtekna félagi á yfirtökudegi sem telst til núverandi eignarhalds og veitir handhöfunum hlutfallslegan skerf af hreinum eignum félagsins ef til slita kemur, annaðhvort á gangvirði eða hlutfallslegan eignarhlut núverandi eigenda í viðurkenndum fjárhæðum aðgreinanlegra hreinna eigna hins yfirtekna félags. Önnur hlutdeild minnihluta er metin á gangvirði á kaupdegi þeirra, nema kveðið sé á um annað mat samkvæmt IFRS.

Samstæðan sýnir hlutdeild minnihluta meðal eigin fjár í efnahagsreikningi samstæðunnar, aðskilda frá því eigin fé, sem tilheyrir eigendum Íslandsbanka. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í yfirliti um heildarafkomu og telst til eigin fjár í efnahagsreikningi aðskilið frá eigin fé sem tilheyrir eigendum samstæðunnar. Það er óháð því hvort það verði til þess að hlutdeild minnihluta sýni tap.

Þegar hlutfall af eigin fé í eigu minnihluta breytist, leiðréttir samstæðan bókfært verð hlutdeildar meirihluta og minnihluta svo að það endurspeglir breytingarnar á hlutfallslegri hlutdeild þeirra í dótturfélaginu. Allur mismunur á þeirri fjárhæð sem hlutdeild minnihluta er leiðrétt með og gangvirði þess endurgjalds sem samstæðan hefur afhent eða mótttekið er færður beint meðal eigin fjár og tilheyrir eigendum Íslandsbanka. Engar leiðréttingar eru gerðar á viðskiptavild og ekki er færður neinn hagnaður eða tap í rekstur.

Sameining félaga og viðskiptavild

Samstæðan færir hverja sameiningu félaga með því að beita kaupaðferð. Með kaupaðferðinni skilgreinir samstæðan sjálfa sig sem kaupanda, ákvarðar kaupdaginn, skráir og metur aðgreinanlegar eignir sem keyptar eru, yfirteknar skuldir og alla hlutdeild minnihluta í hinu keypta félagi og skráir og metur alla viðskiptavild eða hagnað af kaupunum.

72.2 Erlendir gjaldmiðlar

Reikningsskil hvers félags í eigu samstæðunnar eru færð í starfrækslugjaldmiðli viðkomandi félags.

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum á reikningsskiladegi eru umreiknaðar yfir í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags. Gengismunur af peningalegum eignum og skuldum er mismunurinn á afskrifuðu kostnaðarverði í starfrækslugjaldmiðli í ársbyrjun, að teknu tilliti til virkra vaxta og greiðslna á árinu og afskrifuðu kostnaðarverði í erlenda gjaldmiðlinum umreiknað á árslokagengi.

Ófjárhagslegar eignir og skuldir sem eru metnar samkvæmt upphaflegu kostnaðarverði í erlendum gjaldmiðli eru umreiknaðar með því að nota gengi viðskiptadags. Ófjárhagslegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum sem metnar eru á gangvirði eru umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðil á stundargengi þess dags sem gangvirðið var ákvarðað.

Gengismunur sem verður til vegna umreiknings er færður í rekstrarreikning (sjá skýringu 72.19).

72.3 Fjáreignir og fjárskuldir

Skráning

Samstæðan skráir fjáreignir eða fjárskuldir í efnahagsreikning á viðskiptadegi sem er sú dagsetning þegar samstæðan verður aðili að samningsbundnum ákvæðum gerningsins, nema fyrir útlán sem eru skráð á þeim degi sem samstæðan afhendir skuldara reiðufé. Við upphaflega skráningu metur samstæðan fjáreign eða fjárskuld á gangvirði og fyrir fjáreignir og fjárskuldir sem eru ekki metnar á gangvirði er bætt við viðskiptakostnaði sem má rekja beint til kaupa eða útgáfu fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar.

Afskráning

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skuldbindingar hennar eru uppfylltar, þær eru felldar niður eða renna út.

Samstæðan afskráir fjáreignir við eftirfarandi aðstæður:

- Þegar samningsbundnu sjóðstreymi af fjáreignunum lýkur; eða
- Þegar samstæðan flytur réttindin til að taka við samningsbundnu sjóðstreymi af fjáreignunum í viðskiptum þar sem:
 - Samstæðan flytur alla áhættu og allan ávinning af eignarhaldi á fjáreignunum; eða
 - Samstæðan flytur hvorki, né á áfram, efnislega alla áhættu og allan ávinning af eignarhaldi á fjáreignunum og hún heldur ekki yfirráðum yfir fjáreignunum

Sérhver hluti í fluttum fjáreignum sem uppfyllir skilyrði fyrir afskráningu og á uppruna sinn hjá samstæðunni eða er haldið eftir er skráður sem aðgreind eign eða skuld. Við afskráningu fjáreignar er mismunurinn milli bókfærðs verðs eignarinnar (eða þess bókfærða verðs sem er ráðstafað til þess hluta hinnar fluttu eignar), og samtölu (i) móttækis endurgjalds (þar á meðal sérhver ný eign sem fengist hefur að frádreginni sérhverri nýrri skuld sem stofnað er til) og (ii) alls uppsafnaðs hagnaðar eða taps sem hafði verið skráð í aðra heildarafkomu, skráður í rekstrarreikning.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.3 (framhald)

Samstæðan á viðskipti þar sem hún yfirfærir eignir sem skráðar eru í efnahagsreikningi, en heldur eftir annaðhvort allri áhættu og ávinningi eignanna sem yfirfærðar eru, eða hluta þeirra. Ef öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, er yfirfærð eign ekki afskráð í efnahagsreikningi. Flutningur eigna þar sem haldið er eftir öllum eða verulegum hluta allrar áhættu og ávinnings felur meðal annars í sér endurhverf viðskipti og verðbréfalán.

Samstæðan afskráir ekki af efnahagsreikningi verðbréf sem samstæðan selur samkvæmt endurkaupasamningi á tilgreindum degi í framtíðinni (endurhverf viðskipti) á föstu verði eða á söluverði auk ágóða lánveitanda. Samstæðan skráir móttekið fé sem skuldbindingu í efnahagsreikningi. Mismunurinn á sölu- og kaupverði er færður sem vaxtakostnaður á líftíma samnings með aðferð virkra vaxta.

Verðbréfalán og lánaviðskipti eru venjulega tryggt með verðbréfum eða handbæru fé. Flutningur verðbréfa til mótaðila er eingöngu tilgreindur í efnahagsreikningi ef áhætta og ágóði vegna eignar eru líka flutt. Útgreitt lausafé eða lausafé móttekið sem veð er skráð sem eign eða skuld.

Í viðskiptum þar sem samstæðan heldur yfirráðum yfir eigninni en hvorki heldur eftir né flytur efnislega alla áhættu og allan ávinning af eignarhaldi, heldur samstæðan áfram að færa eignina í samræmi við áframhaldandi þátttöku sína, að teknu tilliti til þess að hve miklu leyti hún er óvarin fyrir breytingum á verðmæti fluttu eignarinnar.

Skilamálabreytingar

Verulegar breytingar á skilmálum fyrirbyggjandi fjáreigna eða skipti á þeim fyrir nýjar með verulega breyttum skilmálum leiða til þess að samstæðan afskráir upphaflegu fjáreignirnar og skráir nýjar fjáreignir á gangvirði.

Flokkun og mat fjáreigna

Við upphaflega skráningu flokkar samstæðan fjáreignir sínar í eftirfarandi flokka (sjá skýringu 6):

- Fjáreignir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu
- Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning; annaðhvort sem
 - fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning; eða
 - fjáreignir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Veltufjáreignir í áhættuvörn

Flokkun fjáreigna byggir á mati á sjóðstreymiseinkennum eignanna og því viðskiptalíkani sem þær tilheyra.

Viðskiptalíkön

Viðskiptalíkön um stjórnun fjáreigna eru skilgreind af lykilstarfsmönnum samstæðunnar á grundvelli þess hvernig eignum er stýrt og afkoma þeirra kynnt stjórnendum. Viðskiptalíkin eru skilgreind utan um flokka fjáreigna, sem stýrt er saman til að ná ákveðnu rekstrarmarkmiði en ekki á grundvelli einstakra fjáreigna. Viðskiptalíkön um stjórnun fjáreigna samstæðunnar eru þrenns konar: haldið til innlausnar (e. held to collect), haldið til innlausnar og til sölu (e. held to collect and for sale) og önnur gangvirðislíkön (e. other fair value business models) þar sem fjáreignum er haldið sem veltufjáreignum eða þær færðar á gangvirði án þess að falla undir fyrri tvö viðskiptalíkin.

Eingöngu endurgreiðslur höfuðstóls og vaxta (SPPI)

Prófað er hvort samningsbundið sjóðstreymi fjáreigna í flokkunum haldið til innlausnar og haldið til innlausnar og til sölu samanstandi eingöngu af endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta (e. solely payments of principal and interest – SPPI). Það eru greiðslur sem eru í samræmi við almenna lánasamninga. Höfuðstóll er gangvirði fjáreignar við upphaflega skráningu og breytist yfir líftíma fjáreignarinnar, til dæmis ef greitt er inn á höfuðstól. Vextir eru arðsemi útlána, þar á meðal bætur fyrir tímavirði peninga og útlánaáhættu sem tengist útstandandi höfuðstól yfir tímabil. Vextir geta einnig innihaldið endurgjald fyrir aðra útlánaþætti (t.d. lausafjáráhættu) og kostnað (t.d. þjónustugjöld eða stjórnunarkostnað) ásamt hagnaðarhlutfalli sem er í samræmi við almennan lánasamning.

Þar sem samningsskilmálar fela í sér áhættu eða flökt á sjóðstreymi sem eru ekki í samræmi við almenna lánasamninga er sú fjáreign flokkuð og metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði

Fjáreign er færð á afskrifuðu kostnaðarverði ef samningsbundið sjóðstreymi hennar felur eingöngu í sér endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta og markmiðið er að halda eigninni til innlausnar og hún færð í þann flokk, þ.e. haldið til innlausnar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.3 (framhald)

Fjáreignir á afskrifuðu kostnaðarverði eru metnar með aðferð virkra vaxta. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til þeirrar fjárhæðar, sem eignirnar eru metnar á við upphaflega skráningu að frádregnum afborgunum af höfuðstól, að viðbætti eða frádreginni uppsafnaðri afskrift með aðferð virkra vaxta alls mismunar á upphaflegu fjárhæðinni og innlausnarvirðinu (svo sem vegna afsláttar eða álags við kaupin, þóknana og kostnaðar sem samofin eru virkum vöxtum) og að frádregnu framlagi vegna virðisrýmnunar. Bókfært verð fjáreigna á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi inniheldur áfallna vexti.

Virðisrýmun og bakfærð virðisrýmun eru færðar undir liðinn „Hrein virðisbreyting fjáreigna“ í rekstrarreikningi.

Fjáreignir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu

Við upphaflega skráningu hlutabréfa og eiginfjárgerninga, sem ekki eru ætluð í veltuviðskipti, er heimilt að ákveða að færa óinnleystar og innleystar gangvirðisbreytingar og gengismun í gegnum aðra heildarafkomu í stað rekstrarreiknings. Sé þessi heimild nýtt er ekki heimilt að breyta meðferð hennar síðar. Meðferð slíkra eigna er ákvörðuð fyrir hverja eign fyrir sig en ekki eignaflokk. Hlutabréf og eiginfjárgerningar, sem færð eru á gangvirði gegnum aðra heildarafkomu, sæta ekki virðisrýmunarprófum. Arðgreiðslur eru færðar gegnum rekstrarreikning, svo fremi sem um hagnað af fjárfestingu sé að ræða. Við afskráningu slíkra eigna eru áður færðar gangvirðisbreytingar ekki færðar í rekstrarreikningi.

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru allar aðrar fjáreignir sem eru ekki færðar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Þetta á við um fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og fjáreignir sem eru óafturkallanlega flokkaðar af samstæðunni í upphafi skráningar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning sem annars myndu uppfylla kröfur um að vera flokkaðar á afskrifuðu kostnaðarverði eða færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Samstæðan tilgreinir fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef það kemur í veg fyrir eða dregur verulega úr reikningsskilalegu ósamræmi sem myndi annars verða. Engar fjáreignir eru tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning hjá samstæðunni.

Fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, að undanskildum áföllnum vöxtum sem færðir eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ og gengismunur sem færður er undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Veltufjáreignir í áhættuvörn

Veltufjáreignir í áhættuvörn samanstanda af afleiðusamningum með jákvætt gangvirði sem eru áhættuvarnargerningar (sjá skýringu 72.5).

Flokkun og mat fjárskulda

Til að meta fjárskuldir sínar aðgreinir samstæðan þær við upphaflega skráningu í eftirfarandi flokka (sjá skýringu 6) að undanskildum lánsloforðum og fjárhagslegum ábyrgðum (sjá skýringu 72.12):

- Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Veltufjárskuldir í áhættuvörn

Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Fjárskuldir sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru fjárskuldir sem ekki eru afleiður. Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði samanstanda meðal annars af innstæðum, lántökum og víkjandi lánnum.

Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eru upphaflega skráðar á gangvirði að frádregnum áföllnum viðskiptakostnaði og síðan á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til fjárhæðarinnar sem fjárskuldin er metnar á við upphaflega skráningu að frádregnum afborgunum af höfuðstól, að viðbætti eða frádreginni uppsafnaðri afskrift með aðferð virkra vaxta á öllum mismun milli upphaflegrar fjárhæðar og innlausnarfjárhæðarinnar (svo sem vegna afsláttar eða álags við útgáfu, þóknana og kostnaðar sem samofin eru aðferð virkra vaxta). Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu virði fjárskuldanna í efnahagsreikningi.

Afskrifaður kostnaður ákveðinna skuldabréfa, sem samstæðan hefur gefið út og eru tilgreindar sem áhættuvarðir liðir þegar áhættuvarnarsambönd vegna gangvirðisáhættu eru skilgreind, er aðlagður eftir breytingum á gangvirði bréfanna sem rekja má til vaxtaáhættu (sjá skýringu 72.5).

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru fjárskuldir sem aðallega er stofnað til í þeim tilgangi að hagnast á skammtímaverðbreytingum eða þóknunum vegna miðlunar. Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skortstöður í eiginfjár- og skuldabréfagerningum og afleiðusamningum á neikvæðu gangvirði sem ekki eru flokkaðar sem fjárhagslegar ábyrgðir og eru ekki áhættuvarnargerningar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.3 (framhald)

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“ að undanskildum áföllnum vöxtum sem færðir eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ og gengismunur sem færður er undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði gegnum rekstrarreikning eru færðar á gangvirði og breytingar á gangvirði sem má rekja til breytinga á útlánaáættu fjárskuldanna eru færðar í yfirlit um aðra heildarafkomu og eru ekki síðar færðar í rekstrarreikning. Það gangvirði sem eftir stendur er fært í gegnum rekstur undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, að undanskildum áföllnum vöxum sem eru færðir undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ með aðferð virkra vaxta og gengishagnaður og -tap sem er fært undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Samstæðan reiknar gangvirði sem má rekja til breytinga á útlánaáættu sem mismuninn á milli breytinga á gangvirði fjárskulda og gangvirðisbreytinga sem má rekja til breytinga á markaðsvöxtum. Breytingar á gangvirði sem má rekja til breytinga á markaðsvöxtum fjárskulda er reiknað með því að afvaxta samningsbundið sjóðstreymi í lok tímabilsins með afvöxtunarstuðli þeirra markaðsvaxta sem eiga við.

Eftir upphaflega skráningu metur samstæðan hvort færsla hagnaðar og taps í yfirlit um aðra heildarafkomu skapi eða auki reikningskilalegt ósamræmi í rekstrarreikningi, ef svo er þá er heildarbreytingin á gangvirðinu færð í rekstrarreikning.

Veltufjárskuldir í áhættuvörn

Veltufjárskuldir í áhættuvörn samanstanda af afleiðusamningum með neikvætt gangvirði sem eru áhættuvarnargerningar (sjá skýringu 72.5).

Endurflokkun

Fjáreignir eru endurflokkaðar eftir upphaflega skráningu ef breyting verður á rekstrarmarkmiði eignarinnar og breytingin er talin veruleg.

Fjárskuldir eru ekki endurflokkaðar.

Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæðin sýnd í efnahagsreikningi ef, og aðeins ef, samstæðan hefur lagalegan rétt til jöfnunar fjárhæðanna og hún áformar annaðhvort að gera upp á nettógrunni eða innleysa eignina og gera skuldbindinguna upp samtímis.

Mat á gangvirði

Gangvirði fjármálagernings er það verð sem fengist fyrir að selja eign eða greitt væri fyrir að flytja skuldbindingu í skipulegum viðskiptum á milli markaðsaðila á matsdegi.

Samstæðan metur gangvirði fjáreigna og fjárskulda út frá tilboðsverði á virkum markaði þegar það er aðgengilegt. Markaður er talinn virkur ef tilboðsverð er aðgengilegt og tiltækt reglulega og ef þetta verð endurspeglar raunveruleg og regluleg viðskipti. Gangvirði byggist á nýjasta tiltæka markaðsvirði á reikningskiladegi.

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferð. Meðal verðmatsaðferða eru núvirðis- og fjárstreymislíkön, samanburður við svipaða fjármálagerninga þar sem þekkt verð á markaði er fyrir hendi, Black-Scholes-verðlagningarlíkön og önnur virðislíkön. Forsendur sem eru meðal annars notaðar í verðmatsaðferðum eru áhættulausir vextir og viðmiðunarvextir, áhættuálag og aðrir þættir sem eru notaðir til að meta afvöxtunarstuðla, verð skuldabréfa og gengi hlutabréfa, gengi erlendra gjaldmiðla, ásamt flökki á verði og fylgni þess. Gangvirði endurspeglar útlánaáættu fjármálagerningsins og felur í sér leiðréttingar til að taka tillit til útlánaáættu samstæðunnar og gagnaðilans þar sem við á.

Samstæðan prófar verðmatsaðferðina reglubundið og stillir af með hliðsjón af sögulegum gögnum og með því að styðjast við verð í nýlegum, þekktum markaðsviðskiptum með sama fjármálagerning eða á grundvelli annarra tiltækra og þekktra markaðsgagna.

Breytingar á gangvirði fjáreigna og fjárskulda eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“.

Samstæðan hefur skipulagt umgjörð eftirlits með tilliti til mælinga á gangvirði. Viðskiptaæiningar sem eiga viðkomandi eignir eru ábyrgar fyrir mati á virði þeirra og að leggja verðmatið fyrir fjárfestingaráð til samþykktar. Áhættustýring rýnir niðurstöðurnar, verðmatsaðferðir og forsendur verðmatsins. Endanlegt mat er staðfest af fjárfestingarráði bankans.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.3 (framhald)

Virðisrýrnun fjáreigna

Innleiðing IFRS 9 hefur haft veruleg áhrif á aðferðafræði samstæðunnar við virðisrýrnun. Fyrir því eru helst tvær ástæður. Annars vegar þá lítur virðisrýrnunarlíkanið sem IFRS 9 byggir á til atburða sem gætu gerst í framtíðinni en virðisrýrnunarlíkan IAS 39 byggir á því að meta einungis tap vegna atburða sem hafa nú þegar orðið. Hins vegar þá á virðisrýrnun skv. IFRS 9 að endurspeglar líkindavegið meðaltal fyrir allar mögulegar útkomur en það er ólíkt IAS 39 þar sem virðisrýrnun átti að meta líklegustu útkomu. Þar að auki byggir virðisrýrnunarlíkan skv. IFRS 9 á tvönnis konar mælingum á væntu útlánatapi, annars vegar á væntu útlánatapi vegna atburða sem verða á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi og hins vegar á væntu útlánatapi vegna allra atburða sem verða á líftíma fjáreignarinnar. Það hvor mælingin er valin byggir á því hvort vart hafi orðið verulega aukinnar útlánaáhættu vegna fjáreignarinnar á reikningsskiladegi samanborið við þá útlánaáhættu sem metin var við upphaflega skráningu eignarinnar. Til að uppfylla kröfur IFRS 9 þá verður að byggja talsvert á líkönum. Þau líkön sem samstæðan notar til þess eru þróuð og þeim viðhaldið samkvæmt ramma samstæðunnar um líkanagerð. Til þess að líkan rúmist innan þessa ramma þurfa tilteknar kröfur að vera uppfylltar um upphaflega þróun líkansins, skjölun þess, þar með talið kennsluferni fyrir endanotendur, samþykktarferli líkansins, útfærslu líkansins í tölvakerfum og viðhald líkansins, þar með talið staðfestingar og gæðaprófanir. Virðisrýrnunarferli samstæðunnar, það er að segja allt það ferli sem þarf að vera virkt til að skila hæfilegu mati á virðisrýrnun á hverjum reikningsskiladegi, er skjalfest og staðfest af áhættustefnunefnd bankans.

Skipting fjáreigna í stig

Á hverjum reikningsskiladegi þarf að skipta öllum fjáreignum sem eru metnar í virðisrýrnunarferlinu í þrjá hópa sem nefnast „stig“. Þessi skipting endurspeglar hversu mikið útlánaáhætta vegna eignarinnar hefur aukist frá upphaflegri skráningu eignarinnar. Skiptingin hefur síðan áhrif á það hvernig virðisrýrnun eignarinnar er metin og hvernig vextir af eigninni eru bókfærðir.

Stig 1 – Allar fjáreignir þar sem ekki hefur orðið vart verulegrar aukningar á útlánaáhættu eru færðar á stig 1. Fyrir fjáreignir á þessu stigi þá er fjárhæð virðisrýrnunar metin sem vænt útlánatap vegna atburða sem geta orðið á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi. Vextir af eigninni eru bókfærðar út frá vergu bókfærðu virði eignarinnar.

Stig 2 – Fjáreignir á stigi 2 eru fjáreignir sem samstæðan metur sem svo að vart hafi orðið verulega aukinnar útlánaáhættu frá upphaflegri skráningu eignarinnar. Fyrir fjáreignir á þessu stigi þá er fjárhæð virðisrýrnunar metin sem vænt útlánatap vegna allra atburða sem geta orðið á líftíma eignarinnar. Vextir af eigninni eru bókfærðir út frá vergu bókfærðu virði eignarinnar.

Stig 3 – Þetta stig er fyrir þær fjáreignir þar sem útlánaáhætta hefur raungerst. Fyrir þessar fjáreignir hefur því útlánaáhættuáttur nú þegar átt sér stað og vænt útlánatap vegna atburða næstu 12 mánaða og vegna atburða allan líftíma fjáreignarinnar er því það sama. Sú fjárhæð er þá matið á virðisrýrnun fjáreignarinnar. Vextir af eignum á þessu stigi eru færðar út frá vergu bókfærðu virði eignarinnar, að frádregnu virðisrýrnunarframlagi.

Skilgreining samstæðunnar á því að útlánaáhætta hafi raungerst á við hvern viðskiptavin fyrir sig en ekki hverja fjáreign. Í orðfæri samstæðunnar nefnist þetta ástand laskað lánshæfi og samkvæmt skilgreiningu þá telst viðskiptavinur hafa laskað lánshæfi ef annað af eftirfarandi gildir:

- Það er mat samstæðunnar að ólíklegt sé að viðskiptavinur geti staðið í skilum í samræmi við skilmála án þess að samstæðan grípi til fullnustuaðgerða samkvæmt lánasamningi, eða
- Vanskil viðskiptavinar eru umfram 90 daga

Mat samstæðunnar skv. a) lið er byggt á skilgreindum vísbendingum, þar á meðal alvarleg brot á kvöðum samninga, skráningu á innri válista, upphaf alvarlegra innheimtuaðgerða og meiriháttar breytingar á ytri vanskilaskrá. Þá eru einnig ákveðnar forsendur sem viðskiptavinir, sem eru með laskað lánshæfi, verða að uppfylla til að losna undan því að vera með laskað lánshæfi. Þetta á meðal annars við um reynslutíma og einnig er horft til framtíðarhorfa viðskiptavinar.

Skilgreining samstæðunnar á verulegri aukningu á útlánaáhættu er fyrir hverja fjáreign fyrir sig. Samstæðan metur það sem svo að veruleg aukning hafi orðið á útlánaáhættu ef líkur hafa aukist verulega á að vanefndaatburður (þ.e. færsla á stig 3) muni eiga sér stað á líftíma eignarinnar samanborið við hvernig þessar líkur voru metnar við upphaflega skráningu eignarinnar. Í þessu samhengi þá vísar upphafleg skráning eignarinnar til upphafs samningsins en ekki til atburða þar sem samningnum var breytt og þær breytingar leiddu ekki til afskráningar eignarinnar. Mat á því hvort veruleg aukning hafi orðið á útlánaáhættu er byggt á nokkrum skilgreindum vísbendingum. Ein þeirra er sú að eign sé komin í yfir 30 daga vanskil og samstæðan lítur ekki fram hjá þeirri vísbendingu. Aðrar vísbendingar eru mat samstæðunnar á framtíðarhorfum viðskiptavinar, atburðir eins og veitingu umliðunar sem eru ekki það alvarlegir að þeir leiði til laskaðs lánshæfis, skráningar á vanskilaskrá og verulega hækkun á vanefndalíkum samkvæmt áhættumati. Skilgreiningin á verulegri aukningu á útlánaáhættu byggist eingöngu á mati á líkum á löskuðu lánshæfi en það felur í sér að ekki er tekið tillit til tryggingastöðu eða annarra upplýsinga sem hafa einungis áhrif á tap að gefnum vanefndum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.3 (framhald)

Samstæðan nýtir ekki undanþágu sem heimil er samkvæmt IFRS 9 fyrir fjáreignir þar sem útlánaáhætta er lítil. Í samræmi við skipulag samstæðunnar þá hefur samstæðan sett sér þá stefnu að mæla virðisrýmunarframlag fyrir eignaleigusamninga byggt á væntu útlánatapi út líftíma samnings einungis fyrir þá samninga þar sem vart hefur orðið verulegrar aukningar á útlánaáhættu. Fyrir aðra eignaleigusamninga er virðisrýmunarframlagið jafnt mati á væntu útlánatapi vegna atburða sem verða á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi.

Vænt útlánatap

Fyrir sérhverja fjáreign þá er vænt útlánatap reiknað út frá líkönum samstæðunnar sem meta líkur á að vanefndaatburður muni eiga sér stað (PD), líkönum sem meta hversu stórt hlutfall af þeirri fjárhæð sem samstæðan er útsett fyrir tapi á muni tapast þegar til vanefnda kemur (LGD) og líkönum sem meta hver fjárhæðin sem samstæðan er útsett fyrir tapi á verður þegar vanefndaatburður á sér stað (EAD). Í sinni einföldustu mynd er hægt að reikna vænt útlánatap með því að margfalda þessa þætti, en af ýmsum ástæðum þá er nauðsynlegt að formúlan sem notuð er sé flóknari en þetta.

Samstæðan notar staðalaðferð til að leggja mat á grunnkröfu um eiginfjárgrunn en hefur engu að síður hannað PD og LGD líkön á undanförunum árum til þess að nota við áhættustýringu. Þessi líkön hafa verið aðlöguð til að falla að kröfum IFRS 9. Fyrir EAD og að hluta til fyrir LGD þá hefur samstæðan hannað ný líkön til þess að mæta kröfum IFRS 9.

PD líkön samstæðunnar skiptast í alsjálfvirk líkön og líkön sem byggja á sérfræðimati í meira eða minna mæli. Fyrir þau líkön þar sem sérfræðimat kemur við sögu þá er til staðar ferli til þess að tryggja eftirlit með matinu og að matið sé endurnýjað eins oft og þörf er á. Inntaksgögnin fyrir líkönin eru meðal annars lýðfræðilegar upplýsingar, upplýsingar úr ársreikningum fyrirtækja og söguleg greiðsluhegðun.

Tillit er tekið til efnahagsástands í PD líkönum með því að beita skölnunarstuðlum sem varpa meðaltals PD gildum yfir heila efnahagssveiflu yfir í PD gildi sem hæfa efnahagsástandinu hverju sinni. Samstæðan er með líkön til að meta þessa skölnunarstuðla út frá efnahagsspám. Þessar efnahagsspár eru uppfærðar a.m.k. ársfjórðungslega af aðalhafgræðingi samstæðunnar og skölnunarstuðlarnir eru samþykktir í áhættustefnunefnd bankans. Samstæðan notar nokkrar mismunandi efnahagssviðsmyndir sem leiða til ólíkra skölnunarstuðla til þess að ná utan um ólíka möguleika á efnahagsþróun. Endanlegt mat á virðisrýrnun endurspeglar þannig líkindavegið meðaltal af væntu útlánatapi í ólíkum sviðsmyndum.

Líkan samstæðunnar um LGD byggir á nokkrum sviðsmyndum um hver afdrif fjáreignar geta orðið þegar laskað láns hæfi hefur átt sér stað. Einn möguleiki er að fjáreignin komist aftur í skil án taps fyrir samstæðuna. Ef það gerist ekki þá geta endurheimtur byggst á því að samstæðan leysi til sín tryggingar. Til þess að meta endurheimtur í slíkri sviðsmynd þá er eðlilegt að skoða nokkra ólíka möguleika fyrir þróun virðis veðandlaga. Einnig geta orðið endurheimtur þó ekki séu tryggingar til staðar fyrir fjáreigninni. Þessar ólíku sviðsmyndir fyrir endurheimtur eru vegnar saman á ólíkan hátt í samræmi við þær efnahagsforsendur sem liggja til grundvallar. Þannig verður til ólínulegt samhengi milli efnahagsástands og vænts útlánataps þannig að vegið meðaltal vænts útlánataps verður ekki það sama og vænt útlánatap í þeirri sviðsmynd sem liggur í miðju dreifingar efnahagssviðsmyndanna.

Til að leggja mat á það hversu hárrí fjárhæð samstæðan er útsett fyrir tapi á þegar til vanefnda kemur þá er nauðsynlegt að taka tillit til væntra endurgreiðslna á lánum í endurgreiðsluferli og væntri nýtingu á lánsloforðum svo sem kreditkortum, yfirdráttum, ábyrgðum og lánalínum. Væntur líftími fjáreigna getur einnig verið lengri en samningsbundinn líftími þeirra gefur til kynna ef það er almenn regla að samningarnir séu framlengdir.

Reglur um afskriftir

Samstæðan afskrifar fjáreign, í heild eða að hluta, þegar ekki eru taldar raunhæfar væntingar um endurheimtur. Þegar fjáreignir eru tryggðar þá eru afskriftir almennt séð framkvæmdar þegar söluuppgjöri veðsettra eigna er lokið. Á síðari tímabilum eru fjárhæðir, sem voru áður afskrifaðar, færðar til tekna í rekstrarreikningi samstæðunnar.

Virðisrýmunarferillinn

Samkvæmt virðisrýmunarferli samstæðunnar þá er skipting fjáreigna í stig og útreikningur vænts útlánataps framkvæmdur samkvæmt þeim reglum og með þeim líkönum sem lýst er að ofan. Útkoman er yfirfarin af viðskiptaeiningum samstæðunnar og þær geta lagt til breytingar að uppfylltum skilyrðum um nauðsynlegan rökstuðning fyrir þeim. Matið á virðisrýmuninni og allar tillögur að breytingum eru yfirfarnar af virðisrýmunarráði sem skipað er af áhættustefnunefnd bankans. Endanlegt mat á virðisrýrnun er samþykkt í áhættustefnunefnd bankans ársfjórðungslega.

Í allri umfjöllun um virðisrýrnun hér að ofan eru mikilvægissjónarmið höfð til hliðsjónar þannig að ekki er fjallað um atriði og undantekningar sem teljast ekki mikilvæg.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.4 Afleiðusamningar

Afleiður eru aðallega notaðar í veltuviðskiptum en eru einnig notaðar til verja samstæðuna gegn áhættum af ýmsu tagi eins og vaxtaáhættu, verðbólguáhættu og gjaldeyrisáhættu. Afleiður, sem ekki eru flokkaðar sem eiginfjárgerningar samstæðunnar, eru flokkaðar sem fjáreignir eða fjárskuldir, metnar á gangvirði og skráðar í efnahagsreikning sem eignir eða skuldir, eftir því hvort gangvirði þeirra á uppgjörstæði er jákvætt (eignir) eða neikvætt (skuldir).

Þegar afleiður eru innbyggðar í aðra fjármálagerninga eða eru hluti af samningum eru þær kallaðar blandaðir gerningar sem hefur þau áhrif að hluti af sjóðstreymi blandaðra gerninga er breytilegt á svipaðan máta og ef um sjálfstæðar afleiður væri að ræða. Þessar innbyggðu afleiður eru metnar og settar fram í samstæðuuppgjörinu eins og ef þær væru sjálfstæðar afleiður.

Samstæðan færir innbyggðar afleiður sérstaklega óháð samningunum sem afleiðurnar eru hluti af þegar þeir samningar eru ekki eignir og gildissvið IFRS 9 nær ekki um þá, afleiðurnar eru ekki færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, skilmálar innbyggðu afleiðnanna uppfylla skilgreiningu sem afleiður ef þær væru sjálfstæðar samningar, og fjárhagslegir eiginleikar og áhætta innbyggðu afleiðnanna eru ekki nátengd fjárhagslegum eiginleikum og áhættu samningunum sem afleiðurnar eru hluti af. Þegar samstæðan þarf að aðgreina innbyggðar afleiður og færa þær eins og sjálfstæða samninga, færir samstæðan gangvirði innbyggðu afleiðnanna í sama lið í efnahagsreikningi og þá samninga sem þeir eru hluti af.

Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum og í samræmi við það færir samstæðan ákveðnar afleiðueignir og -skuldir sem tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning en aðrar sem afleiðueignir eða -skuldir í áhættuvörn (sjá skýringu 72.3 og skýringu 72.5).

72.5 Gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum

Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum þar sem áhættuvarnarsambandið samanstendur af ákveðnum skuldabréfum í evrum á föstum vöxtum sem hinir áhættuvörðu liðir og áhættuvarnargerningarnir eru ákveðnir vaxtaskiptasamningar þar sem samstæðan greiðir breytilega vexti og fær fasta vexti. Áhættuvarnarsamböndin eru skilgreind og færð sem gangvirðisvarnir þar sem vaxtaskiptasamningarnir verja samstæðuna fyrir áhættu vegna breytinga á gangvirði skuldabréfanna sem stafa af vaxtabreytingum. Samstæðan færir breytingarnar á gangvirði vaxtaskiptasamninganna strax í rekstrarreikning ásamt breytingunum á gangvirði skuldabréfanna sem rekja má til vaxtaáhættunnar. Breytingar á hreinu gangvirði vaxtaskiptasamninganna og skuldabréfanna eru færðar undir liðnum „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, áfallnir vextir á bæði skuldabréfin og vaxtaskiptasamningana eru færðir undir liðnum „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ og gengishagnaður og gengistap af bæði skuldabréfunum og vaxtaskiptasamningunum er færð undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnanna, skráði samstæðan sambandið milli áhættuvarnargerninganna og hinna áhættuvörðu liða með formlegum hætti, þar á meðal markmið og stefnu áhættustýringar við beitingu áhættuvarnarinnar, ásamt aðferðinni sem notuð verður til að meta skilvirkni áhættuvarnarsambandanna. Samstæðan framkvæmir mat, bæði við upphaf áhættuvarnarsambandanna og á áframhaldandi grundvelli, á því hvort búist sé við því að áhættuvarnargerningarnir komi að miklu gagni við að vega á móti breytingum á gangvirði hinna áhættuvörðu liða á því tímabili sem áhættuvörnin nær yfir og hvort raunveruleg áhrif af hverri áhættuvörn sé á bilinu 80-125%.

Ef afleiðusamningur sem notaður er í áhættuvörn rennur út, er seldur, honum er slitið eða samningur er nýttur, eða áhættuvörn uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum eða skilgreiningu áhættuvarnar er afturkölluð, þá eru áhættuvarnarreikningsskil fyrir viðkomandi áhættuvarnarsamband felld niður til frambúðar. Sérhver breyting á áhættuvörðum lið sem núvirðisáðferðinni er beitt á, upp að því marki að hann er felldur niður, er afskrifuð í rekstrarreikningi sem hluti af endurútreiknuðu núvirði liðsins það sem eftir er af líftíma hans.

72.6 Handbært fé og ígildi þess

Til handbærs fjár og ígildis þess í sjóðstreymisfirliti telst reiðufé, óbundnar innstæður og innstæðubréf hjá Seðlabanka Íslands, óbundnar innstæður hjá lánastofnunum og skammtímalán til lánastofnana. Handbært fé og ígildi þess nær yfir eftirstöðvar með minna en þriggja mánaða gjalddaga frá kaupdegi sem fela í sér óverulega áhættu á gangvirðisbreytingu og sem samstæðan notar við stýringu lausafjárskuldbindinga til skamms tíma.

72.7 Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum

Hlutdeildarfélag eru félag sem samstæðan hefur veruleg áhrif á.

Veruleg áhrif eru vald til að hafa veruleg áhrif á fjármála- og rekstrarlegar ákvarðanir félags, án þess að hafa yfirráð eða sameiginleg yfirráð yfir ákvörðunum þess. Ef samstæðan hefur yfir að ráða að minnsta kosti 20% atkvæðisréttar í félagi, eða mögulegum atkvæðisrétti, er gert ráð fyrir að samstæðan hafi veruleg áhrif, nema hægt sé að sýna fram á það með skýrum hætti að svo sé ekki. Ef samstæðan hefur á hinn bóginn yfir að ráða minna en 20% atkvæðisréttar í félagi, er gert ráð fyrir að samstæðan hafi ekki veruleg áhrif, nema hægt sé að sýna fram á slík áhrif með skýrum hætti.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.7 (framhald)

Samstæðan bókfærir fjárfestingu í hlutdeildarfélagum með hlutdeildaraðferð. Með hlutdeildaraðferðinni er fjárfesting í hlutdeildarfélagum í upphafi færð á kostnaðarverði. Bókfært virði hvernar fjárfestingar er leiðrétt fyrir breytingum sem verða á eignarhlut samstæðunnar í hreinum eignum hlutdeildarfélagsins frá kaupdegi. Viðskiptavild sem tengist fjárfestingu í hlutdeildarfélagum er tekin með í bókfært virði fjárfestinganna og er ekki sérstaklega prófuð með tilliti til virðisrýmnunar.

Hlutur samstæðunnar í hagnaði eða tapi og annarri heildarafkomu hlutdeildarféлага, frá þeim degi sem veruleg áhrif hefjast fram að þeim degi sem verulegum áhrifum lýkur, er hluti af samstæðureikningi bankans.

Verði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags hærrí en eignarhlutur samstæðunnar, er bókfært virði þess hlutdeildarfélags lækkað niður í núll og frekara tap er ekki skráð, nema að því marki að lagalegar eða afleiddar skuldbindingar hafi fallið á samstæðuna, eða greiðslur hafi verið inntar af hendi fyrir hönd hlutdeildarfélagsins. Skili hlutdeildarfélagið í kjölfarið hagnaði færir samstæðan hlutdeild sína í hagnaði þegar hlutdeild hennar í hagnaði er orðin jöfn hlutdeild hennar í úppgerðu tapi.

Eftir að hlutdeildaraðferðinni hefur verið beitt, ákvarðar samstæðan hvort nauðsynlegt sé að færa virðisrýmnun af fjárfestingu sinni í hlutdeildarfélagum. Á hverjum reikningsskiladegi ákvarðar samstæðan hvort fyrir liggja hlutlægar vísbendingar um að einstakar fjárfestingar í hlutdeildarfélagum hafi rýrnað. Ef slíkar vísbendingar eru til staðar, reiknar samstæðan út fjárhæð virðisrýmnunar sem mismuninn milli endurheimtanlegs virðis hlutdeildarfélagsins og bókfærðs virðis þess og færir virðisrýmnunina í rekstrarreikning.

Þegar verulegum áhrifum samstæðunnar á hlutdeildarfélagi lýkur, metur hún og færir eftirstæðan eignarhlut á gangvirði. Allur mismunur milli bókfærðs virðis hlutdeildarfélagsins, þegar verulegum áhrifum lýkur, og gangvirðis hinnar áframhaldandi fjárfestingar, og söluhagnaður eða sölutap er fært í rekstrarreikning.

Tekjur og gjöld sem stofnað hefur verið til vegna hlutdeildarféлага eru færð í rekstrarreikning undir liðinn „Aðrar rekstartekjur“.

72.8 Rekstrarfjármunir

Skráning og mat

Varanlegir rekstrarfjármunir eru metnir á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýmnun (sjá skýringu 72.21).

Þegar rekstrarfjármunir eru samsettir úr einingum sem hafa mismunandi nýtingartíma eru þeir færðir og afskrifaðir hver í sínu lagi eins og um aðgreinda rekstrarfjármuni væri að ræða.

Kostnaður sem fellur til síðar

Kostnaður sem fellur til vegna endurnýjunar rekstrarfjármuna er eignfærður ef líklegt er að efnahagslegur ávinningur muni renna til samstæðunnar og hægt er að meta kostnaðinn með áreiðanlegum hætti. Allur annar kostnaður er færður í rekstur sem gjöld eftir því sem til hans stofnast.

Afskriftir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir frá þeim degi sem þeir eru tiltækir til notkunar, að undanskildu landi sem er ekki afskrifað. Afskriftarfjárhæð hvers aðgreinds rekstrarfjármunar er ákvörðuð eftir að niðurlagsverð hans hefur verið dregið frá. Afskriftir eru gjaldfærðar línulega í rekstur miðað við áætlaðan nýtingartíma hvers einstaks rekstrarfjármunar.

Áætlaður nýtingartími er eftirfarandi:

Fasteignir	50 ár
Innréttingar	6-12 ár
Áhöld	4-5 ár
Bifreiðar	3 ár

Afskriftaraðferðin, nýtingartími og niðurlagsverð eru endurmetin á hverjum reikningsskiladegi og breytt ef við á.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.9 Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður sem samstæðan kaupir er metinn á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýrnun.

Kostnaður vegna hugbúnaðar sem er þróaður innan samstæðunnar er færður sem eign þegar samstæðan getur sýnt fram á ætlun sína og getu til að ljúka þróun hugbúnaðarins, að notkun hugbúnaðarins muni skapa efnahagslegan ávinning í framtíðinni og þegar samstæðan getur með áreiðanlegum hætti metið kostnaðinn við að ljúka þróunarvinnunni. Eignfærður kostnaður af hugbúnaði sem er þróaður innan samstæðunnar felur í sér allan kostnað sem beinlínis tilheyrir þróun hugbúnaðarins og eignfærðan fjármagnskostnað, og er afskrifaður á nýtingartímanum. Hugbúnaður sem er þróaður innan samstæðunnar er eignfærður á kostnaðarverði að frádreginni afskrift og virðisrýrnun.

Síðari kostnaður vegna hugbúnaðar er aðeins eignfærður þegar hann eykur þann efnahagslega framtíðarávinning sem felst í þeirri tilteknu eign sem hann tengist. Allur annar kostnaður er gjaldfærður þegar til hans er stofnað.

Hugbúnaður er afskrifaður línulega í rekstrarreikningi á áætluðum nýtingartíma hans, frá þeim degi sem hann er tilbúinn til notkunar. Áætlaður nýtingartími hugbúnaðar er fjögur til tíu ár.

Viðskiptavild

Samstæðan færir alla viðskiptavild, sem til verður við sameiningu félaga, sem eign og metur hana á upphaflegu kostnaðarverði, sem er jákvæður mismunur milli (a) heildarfjárhæðar þess endurgjalds sem samstæðan hefur afhent, fjárhæðar allrar hlutdeildar minnihluta og gangvirðis fyrri hlutdeildar samstæðunnar í hinu keypta félagi á kaupdegi og (b) hreinnar fjárhæðar aðgreinanlegra eigna sem samstæðan hefur keypt og yfirtekinnar skulda samstæðunnar á kaupdegi.

Eftir að viðskiptavild hefur verið færð í upphafi er hún metin á kostnaðarverði að frádreginni allri uppsafnaðri virðisrýrnun. Samstæðan framkvæmir virðisrýrnunarpróf á viðskiptavildinni á hverju ári og oftast ef visbending er um að hún kunnist að hafa rýrnað.

72.10 Leigusamningar

Samstæðan flokkar leigusamninga eftir efni þeirra og að hve miklu leyti áhætta og ávinningur sem tengist eignarhaldi eignanna færast yfir til leigutakans. Leigusamningar eru skilgreindir sem rekstrarleiga þegar áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldinu færast ekki efnislega frá leigusala til leigutaka. Leigusamningar eru skilgreindir sem fjármögnunarleiga þegar áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldinu færast efnislega frá leigusala til leigutaka.

Samstæðan sem leigutaki

Leigugreiðslur samkvæmt rekstrarleigusamningum þar sem samstæðan er leigutaki eru gjaldfærðar línulega á samningstímanum undir liðnum „Annar rekstrarkostnaður“.

Samstæðan sem leigusali

Þar sem samstæðan er leigusali í eignaleigu, færir samstæðan kröfu sem jafngildir hreinni fjárfestingu í leigunni undir liðinn „Útlán til viðskiptavina“ í efnahagsreikningi. Samstæðan beitir reikningsskilaaðferðum sínum um afskráningu og virðisrýrnun fjáreigna einnig á eignaleigukröfur sínar. Samstæðan færir fjármagnstekjur af eignaleigu í rekstrarreikningi undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ á leigutímanum til að fá fram samfellda arðsemi hinnar hreinu fjárfestingar í leigunni á tímabilinu.

Þegar samstæðan er leigusali í samningum sem teljast vera lögformlegir eignaleigusamningar en eru efnislega lánasamningar flokkar samstæðan þá meðal útlána á afskrifuðu kostnaðarverði.

72.11 Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

Fastafjármunir og aflögð starfsemi eru flokkuð til sölu og sýnd í sérstökum liðum eigna- og skuldamegin í efnahagsreikningi ef samstæðan væntir þess að hún muni endurheimta bókfært virði þeirra við sölu frekar en með áframhaldandi notkun. Til að þetta eigi við þarf eignin að vera tilbúin til sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um eðlileg viðskiptakjör og líklega sölu.

Áður en eignin er flokkuð til sölu, eru eignir og skuldir metnar í samræmi við viðeigandi reikningsskilaaðferðir. Þar á eftir eru fastafjármunir til sölu, eða aflögð starfsemi, metin á kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist, að undanskildum frestuðum tekjuskattseignum, fjáreignum og fjárfestingareignum sem eru metnar í samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar sem eiga við þær eignir. Eftir að hafa verið flokkaðar til sölu eru óefnislegar eignir og varanlegir rekstrarfjármunir ekki lengur afskrifaðir og fjárfestingar í hlutdeildarfélögum ekki lengur færðar samkvæmt hlutdeildaraðferð. Skuldir sem tengjast eignum sem flokkaðar eru til sölu eru metnar í samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar sem eiga við þær skuldir.

Tekjur og gjöld sem stofnað hefur verið til vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi eru færð í rekstrarreikning undir liðinn „Hagnaður (tap) af aflagðri starfsemi, að frádregnum tekjuskatti“ (sjá skýringu 72.24).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.12 Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir

Lánsloforð eru skuldbindingar samstæðunnar til að útvega lánsfé samkvæmt fyrirfram tilgreindum skilmálum og skilyrðum. Á árinu 2017 færði samstæðan aðeins skuldbindingu vegna lánsloforða ef hún hafði skuldbundið sig til að veita lán sem væri álitid virðisrýrt eða ef skuldbindingin varð íþyngjandi. Frá og með 1. janúar 2018 falla þessir samningar undir kröfur IFRS 9 um vænt útlánatap (sjá skýringu 72.3). Vænt útlánatap vegna lánsloforða er fært í efnahagsreikning undir liðnum „Aðrar skuldir“. Þóknarir vegna lánsloforða sem samstæðan veitir viðtöku eru færðar í rekstrarreikningi undir liðnum „Hreinar þóknatekjur (gjöld)“.

Ábyrgðir eru samningar sem skuldbinda samstæðuna til að bæta réttthafa tap sem hann verður fyrir vegna vanefnda skuldara á greiðslum á gjalddaga, í samræmi við skilmála skuldagernings. Fjárhagslegar ábyrgðir eru gefnar út af samstæðunni til lánastofnana eða annarra samningsaðila viðskiptavinarins svo hægt sé að setja þær fram sem veð gegn lánveitingu, yfirdrætti eða annarri lánafyrirgreiðslu.

Skuldir vegna ábyrgða sem samstæðan gefur út eru upphaflega metnar sem gangvirði álagspóknunar á útgáfudegi. Á árinu 2017 voru skuldirnar síðan færðar á upphaflegu gangvirði afskrifuðu á líftíma ábyrgðarinnar eða væntu mati á reikningsskiladegi á þeim kostnaði sem fellur á samstæðuna við að gera upp skuldbindingu sem til fellur vegna ábyrgðarinnar, hvort sem hærra reyndist. Frá og með 1. janúar 2018 eru skuldirnar síðan færðar á upphaflegu gangvirði afskrifuðu á líftíma ábyrgðarinnar eða bókfærðu virðisrýmunarframlagi í samræmi við IFRS 9 (sjá skýringu 76.3), hvort sem hærra reyndist.

Hækkun eða lækkun skuldbindinga vegna ábyrgða er færð í rekstrarreikning. Álagspóknunin er færð í rekstrarreikningi undir liðnum „Hreinar þóknatekjur (gjöld)“.

72.13 Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar þegar lagaleg eða líkleg greiðsluskylda hvílir á samstæðunni vegna liðinna atburða og hægt er að meta fjárhæðina með áreiðanlegum hætti.

Fjárhæðin sem færð er sem skuldbinding er áreiðanlegasta matið á því endurgjaldi sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingar á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til áhættu og óvissu sem tengist skuldbindingunni. Þar sem skuldbinding er metin út frá því framtíðargreiðslufæði sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingu, er bókfært virði hennar núvirði greiðslufæðisins. Þegar þess er vænst að hluti eða allur efnahagslegur ávinningur sem þarf til að gera upp skuldbindingu verði endurheimtur frá þriðja aðila og nær öruggt er að endurgreiðslan verði innheimt og hægt er að meta fjárhæð viðskiptakröfunnar á áreiðanlegan hátt er viðskiptakrafan skráð sem eign.

Samstæðan færir skuldbindingar fyrir óvissum skuldum sem myndast við samruna ef til staðar er líkleg greiðsluskylda vegna liðinna atburða og hægt er að meta fjárhæðina með áreiðanlegum hætti, jafnvel þótt ekki séu líkur á að uppgjör hennar hafi áhrif á efnahagslegan ávinning.

72.14 Starfskjör

Allar einingar samstæðunnar eru skuldbundnar til að greiða föst framlög til opinberra eða einkarekinna líffeyrissjóða á lög- og samningsbundnum grunni. Samstæðan hefur engar frekari greiðsluskyldur þegar hún hefur greitt þessi framlög. Samstæðan færir þessi framlög sem launatengd gjöld þegar þau koma til greiðslu. Samstæðan hefur ekki skilgreint eftirlaunakerfi.

Starfskjör til skamms tíma fela í sér laun, kaupauka í peningum til skamms tíma, framlög til almannatrygginga, launaðar fjarvistir og ópeningalegar bætur til núverandi starfsfólks. Starfskjör til skamms tíma eru gjaldfærð af samstæðunni eftir því sem hin tengda þjónusta er veitt. Skuld er færð fyrir fjárhæðina sem gert er ráð fyrir að greidd verði samkvæmt áætlunum um kaupauka í peningum ef samstæðan hefur núgildandi lagalega eða ætlaða skuldbindingu til að greiða þessa fjárhæð vegna fyrri þjónustu sem starfsmaðurinn hefur veitt og hægt er að meta skuldbindinguna með áreiðanlegum hætti.

72.15 Eigið fé

Hlutfé

Hlutfé sem sýnt er í ársreikningi samstæðunnar samanstendur af heildarnafnvirði almennra hluta útgefina af bankanum. Viðbótarkostnaður, sem rekja má beint til útgáfu almennra hluta, er færður sem frádráttur frá eigin fé, að frádragnum öllum skattaáhrifum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.15 (framhald)

Arður af hlutabréfum

Arður til hluthafa í móðurfélaginu er færður sem skuld og dreginn frá eigin fé á því reikningstímabili sem hann er samþykktur af hluthöfum á aðalfundi móðurfélagsins. Arður til hluthafa í minnihluta í dótturfélögum er færður sem skuld og dreginn frá eigin fé á því reikningstímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi dótturfélaganna. Arður sem ákveðinn er eftir uppgjörsdag er ekki færður sem skuld á uppgjörstegi.

Bundnir eiginfjárreikningar

Samstæðan skal eftir því sem við á færa tilteknar fjárhæðir af óráðstöfuðu eigin fé á bundna reikninga. Fjárhæðir á bundnum reikningum eru ekki tækar til arðgreiðslna. Bundnir reikningar greinast þannig:

Bundinn reikningur vegna eignfærðs prúnarkostnaðar

Við eignfærslu prúnarkostnaðar færir samstæðan sömu fjárhæð af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning. Fjárhæðir sem færðar eru á bundinn reikning eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé í samræmi við afskrift eignfærðs prúnarkostnaðar sem færð er í rekstrarreikning.

Bundinn reikningur vegna gangvirðisbreytinga fjáreigna

Samstæðan færir gangvirðisbreytingar, vegna fjáreigna sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning meðal eigin fjár, að teknu tilliti til skattáhrifa ef við á. Fjárhæðir sem færðar hafa verið á bundna reikninginn eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé við sölu fjáreignarinnar.

Bundinn reikningur vegna óinnleysts hagnaðar vegna dóttur- og hlutdeildarfélaga

Sé hlutdeild í afkomu dóttur- og/eða hlutdeildarfélaga umfram móttækinn arð eða þann arð sem ákveðið hefur verið að úthluta, færir samstæðan mismuninn á bundinn reikning. Bundni reikningurinn skal, eftir því sem við á, leystur upp með færslu á óráðstafað eigið fé ef eignarhluturinn er seldur eða hann afskrifaður.

Gangvirðisvarasjóður

Gangvirðisvarasjóður samanstendur af öllum óinnleystum hagnaði eða tapi sem tengjast gangvirðisbreytingum á eiginfjárgerningum sem eru flokkaðir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Gangvirðisbreytingar eru ekki endurflokkaðar í rekstrarreikning við afskráningu eiginfjárgerninga.

Varasjóður útlánaáhættu fjárskulda

Breytingar á gangvirði sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu fjárskulda sem eru tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru færðar á yfirlit um aðra heildarafkomu og eru ekki síðar færðar í rekstrarreikning.

Aðrir varasjóðir

Aðrir varasjóðir samanstanda af lögbundnum varasjóði og þýðingarmun.

Lögbundinn varasjóður

Samkvæmt lögum um hlutafélag nr. 2/1995 skal lögbundinn varasjóður nema 25% af hlutafé bankans.

Þýðingarmunur

Þýðingarmunur er gengismunur vegna þýðingar reikningskila erlendrar starfsemi í íslenskar krónur.

72.16 Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna allra fjáreigna og fjárskulda sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru færð í rekstrarreikning með aðferð virkra vaxta. Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstur, eru skráð í rekstrarreikning á grundvelli reikningskila á rekstrargrunni að undanskildum fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (sjá skýringu 72.3).

Áfallnir vextir vaxtaskiptasamninga, sem eru skilgreindir og færðir sem áhættuvarnargerningar í gangvirðisvörnum gegn vaxtaáhættu (sjá skýringu 72.5), eru færðir í rekstrarreikning sem breyting á vaxtakostnaði sem færður er fyrir skuldabréfin.

Aðferð virkra vaxta er aðferð til að reikna afskrifað kostnaðarverð fjáreigna og fjárskulda (eða safns fjáreigna og fjárskulda) og skipta vaxtatekjum eða vaxtagjöldum yfir viðkomandi tímabil. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem afvaxtar vænt framtíðargreiðsluflæði fjáreignar eða fjárskuldar yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins eða styttra tímabil, eftir því sem við á, til bókfærðs virðis fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi. Þegar hlutfall virkra vaxta er reiknað áætlað samstæðan greiðsluflæði með tilliti til allra samningsskilmála fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til vænts útlánataps. Við útreikninginn er tekið tillit til allra þóknana og greiðslna á milli samningsaðila sem heyra undir hlutfall virkra vaxta, sem og viðskiptakostnaðar, yfirverðs og affalla.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.16 (framhald)

Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem samstæðan gefur sér við upphaflega skráningu fjáreignar og fjárskuldar og bókfært virði þeirra er síðan aðlagð ef áætlanir um greiðslur og innborganir eru endurmetnar. Bókfært virði er endurreiknað með sömu ávöxtunarkröfu og notuð var við upphaflega skráningu. Breytingar á bókfærðu virði eru færðar sem vaxtatekjur eða vaxtagjöld. Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna fjármálagerninga á breytilegum vöxtum, eru venjulega skráð á gildandi markaðsvöxtum að viðbættum afskriftum eða að frádregnu álagi eða afföllum, sem byggjast á upprunalegri ávöxtunarkröfu.

Vextir á virðisrýrðar fjáreignir eru reiknaðir með upphaflegri ávöxtunarkröfu fjáreignarinnar. Fyrir fjáreignir á stigi 1 og stigi 2 eru vextir reiknaðir af vergu bókfærðu verði eignanna og vegna fjáreigna á stigi 3 eru vextir reiknaðir af vergu bókfærðu verði eignanna að frádregnu virðisrýrnunarfamlagi (sjá skýringu 76.3).

Vaxtatekjur og vaxtagjöld innifela hagnað og tap af afskráðum fjáreignum og fjárskuldum sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði.

72.17 Hreinar þóknatekjur (gjöld)

Fjárhæðin, sem færð er vegna þóknatekna og -gjalda er sú fjárhæð sem endurspeglar raunverulegan kostnað við þjónustu við viðskiptavinum. Tekjur og gjöld vegna þóknana sem eru óaðskiljanleg frá virkum vöxtum á fjáreign eða fjárskuld eru tekin með við mat á virkum vöxtum.

Þóknunum vegna lánsloforða þar sem líklegt er að dregið verði á útlánið er frestað og þær færðar sem hluti af virkum vöxtum útlánsins. Þegar ekki er gert ráð fyrir að dregið verði á útlánið eru þóknar færðar línulega yfir lánstímabilið.

Þóknar vegna sambankalána eru færðar sem tekjur þegar ferlinu er lokið og samstæðan hefur ekki haldið eftir neinum hluta lánapakkans fyrir sig eða hefur haldið hluta af sömu virku vöxtunum og aðrir þátttakendur.

Þóknatekjur og þóknagjöld sem stofnað er til vegna samningaviðræðna, þátttöku í samningaviðræðum, viðskipta fyrir þriðja aðila eins og til dæmis umsýslu á yfirtöku hlutabréfa eða annarra verðbréfa eða kaupa eða sölu fyrirtækja, eru skráð þegar undirliggjandi viðskiptum er lokið.

Þóknatekjur fyrir umsýslu með verðbréfasöfnum, aðra ráðgjöf og þjónustu eru færðar samkvæmt viðkomandi þjónustusamningi, eftir því sem þjónustan er veitt.

Þóknatekjur fyrir eignastýringu sem tengjast fjárfestingarsjóðum eru skráðar hlutfallslega á það tímabil sem þjónustan er veitt. Sama á við um einkabankþjónustu, fjármálaskipulagningu og vörsluþjónustu sem er veitt samfellt yfir lengri tíma. Árangurstengdar þóknar, eða hluti af þóknunum, eru færðar þegar tilsettum árangri hefur verið náð.

Í þeim tilvikum þegar samstæðan telst vera umboðsmaður eru þóknatekjur birtar hreinar.

72.18 Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)

Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld) fela í sér hreinan hagnað af fjáreignum og fjárskuldum sem tilskildar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, hreinan hagnað af fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og hreinan hagnað af gangvirðisvörnum.

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum sem tilskildar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning felur í sér allar skráðar og óskráðar breytingar á gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem samstæðan flokkar sem tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, nema vaxtatekjur og vaxtagjöld sem færð eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ og gengishagnað og gengistap sem færð eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“. Tekjur vegna arðgreiðslna fjáreigna eru skráðar í rekstrarreikning þegar réttur samstæðunnar til þess að móttaka greiðslu er staðfestur.

Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning felur í sér allar innleystar og óinnleystar gangvirðisbreytingar fjárskulda sem samstæðan tilgreinir á gangvirði gegnum rekstrarreikning, nema gangvirðisbreytingar sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu sem er færð í yfirlit um aðra heildarafkomu, gjaldfærða vexti sem eru færðir undir liðinn „Hrein vaxtagjöld“ á rekstrargrunni, og gengishagnað og gengistap sem eru færð undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörn

Hreinn hagnaður eða tap af gangvirðisvörnum felur í sér breytingar á hreinu gangvirði vaxtaskiptasamninga sem eru skilgreindir og færðir sem áhættuvarnargerningar og breytingar á gangvirði ákveðinna skuldabréfa sem skilgreind eru sem áhættuvarðir liðir (sjá skýringu 72.5).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.19 Hreinn gengismunur

Hreinn gengismunur í rekstrarreikningi felur í sér allan hagnað og tap vegna gengisbreytinga á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum og gengismun peningalegra eigna og skulda í erlendum gjaldmiðlum sem myndast vegna frávika frá upphaflega skráðu gengi á árinu eða í fyrri reikningsskilum.

Hreinn gengismunur felur einnig í sér gengismun vegna umreiknings ófjárhagslegra eigna og skulda sem samstæðan færir á gangvirði í erlendum gjaldmiðlum.

72.20 Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður samanstendur af aðkeyptri þjónustu, afskriftum af varanlegum rekstrarfjárumunum, afskriftum óefnislegra eigna og öðrum rekstrarkostnaði eins og húsnæðiskostnaði, auglýsingakostnaði og tölvutengdum kostnaði.

72.21 Virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna

Samstæðan metur á hverjum reikningsskiladegi hvort einhver vísbending sé um virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna annarra en tekjuskattsinnegar. Ef slík vísbending er til staðar metur samstæðan endurheimtanlegt virði eignarinnar.

Virðisrýrnun er færð í rekstrarreikning ef bókfært virði eignar eða fjárskapandi einingar reynist hærra en vænt endurheimtanlegt virði hennar.

Virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna er bakfærð ef breyting hefur orðið á endurheimtanlegu virði eignarinnar. Virðisrýrnun er aðeins færð til baka að því marki að bókfært virði eignarinnar sé ekki hærra en bókfært virði sem hefði verið ef virðisrýrnun hefði aldrei verið færð, að frádregnum afskriftum eða niðurfærslu.

72.22 Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er ófrádráttabær skattur sem lagður var á fjármálafyrirtæki í þeim yfirlýsta tilgangi að skapa tekjur fyrir ríkissjóð til þess að mæta auknum kostnaði vegna gjaldþrota íslensku bankanna í október 2008. Ennfremur er skattinum ætlað að þjóna því hlutverki að draga úr áhættusækni banka. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er 0,376% af heildarskuldum umfram 50.000 milljónir króna og er sýndur í sérstökum lið í rekstrarreikningi.

72.23 Tekjuskattur

Tekjuskattur í rekstrarreikningi, felur í sér tekjuskatt til greiðslu og frestaðan tekjuskatt af áframhaldandi starfsemi. Tekjuskattur af aflagðri starfsemi er færður undir liðinn „Hagnaður (tap) af aflagðri starfsemi, að frádregnum tekjuskatti“ í rekstrarreikningi (sjá skýringu 72.24).

Tekjuskattur er skráður í rekstrarreikningi nema að því marki sem hann tengist liðum sem færðir eru í yfirlit um aðra heildarafkomu eða beint á eigin fé í samræmi við skráningu þess undirliggjandi liðar sem hann tengist.

Tekjuskattur til greiðslu er sá skattur sem gert er ráð fyrir að greiða þurfi af tekjuskattsskyldri afkomu ársins, miðað við þá skattprósentu sem í gildi er eða búíð er að tilkynna að verði í gildi á reikningsskiladegi og allar breytingar sem gerðar hafa verið á skatti til greiðslu vegna fyrri ára.

Frestaður tekjuskattur er reiknaður á grundvelli tímabundins mismunar á bókfærðu virði eigna og skulda eins og það er sýnt í skattskilum annars vegar og reikningsskilum hins vegar, að teknu tilliti til yfirfæranlegs skattalegs taps. Þessi mismunur stafar af því að skattskil eru gerð eftir öðrum reglum en reikningsskil, einkum vegna þess að tekjur, sérstaklega af fjáreignum, eru bókaðar fyrr í reikningsskilum en í skattalegu uppgjöri.

Skatteign er aðeins færð að því marki sem líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður verði nægjanlegur til að nýta yfirfæranlegt skattalegt tap. Skatteign er lækkuð að því marki sem dregur úr líkum á að yfirfæranlegt tap muni nýtast.

Frestaður tekjuskattur er metinn miðað við þá skattprósentu sem vænst er til að verði beitt á tímabundinn mismun þegar hann er bakfærður, með því að nota þá skattprósentu sem í gildi er eða búíð er að tilkynna að verði í gildi á reikningsskiladegi.

Skatteign er færð undir liðinn „Aðrar eignir“ og tekjuskattsskuldbinding er færð undir liðinn „Skattskuldir“ í efnahagsreikningi. Skatteign og tekjuskattsskuldbindingar sem tilheyra fastafjárumunum til sölu (sjá skýringu 72.11) eru þó færðar undir liðinn „Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi“ í efnahagsreikningi.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

72.23 (framhald)

Skatteign er jafnað á móti tekjuskattsskuld í efnahagsreikningi ef samstæðan hefur lagalegan aðfararhæfan rétt til að jafna út hinum færðu fjárhæðum og hefur í hyggju annaðhvort að gera upp nettó eða að innleysa eignina og gera upp skuldina samtímis. Skatteign og tekjuskattsskuldbinding eru jafnaðar út í efnahagsreikningi ef samstæðan hefur lagalegan aðfararhæfan rétt til að jafna skatteign á móti tekjuskattsskuldbindingu og skatteignin og tekjuskattsskuldbindingin tengjast sköttum sem lagðir eru á af sama skattyfirvaldi á sömu skattskyldu eininguna eða á aðrar skatteiningar, en þær áforma að gera upp tekjuskattsskuldbindingu og skatteign nettó eða skatteign og tekjuskattsskuldbinding þeirra verða innleystar samtímis.

72.24 Hagnaður (tap) af aflagðri starfsemi

Hagnaður eða tap af aflagðri starfsemi felst í (i) hagnaði eða tapi eftir skatta af aflagðri starfsemi, (ii) tapi af lækkun á gangvirði að frádregnum sölukostnaði umfram bókfært verð af aflagðri starfsemi, (iii) hagnaði eða tapi af sölu á aflagðri starfsemi og (iv) hagnaði og tapi eftir skatta af sölu á fullnustueignum.

72.25 Jöfnun tekna og gjalda

Samstæðan jafnar aðeins tekjum og gjöldum í rekstrarreikningi þegar þess er krafist eða það er leyft samkvæmt IFRS.

72.26 Hagnaður á hlut

Samstæðan sýnir grunnhagnað og þynntan hagnað á hlut fyrir almenna hluti sína. Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila í hagnað eða tap sem tilheyrir almennum hluthöfum bankans með vögu meðaltali fjölda útistandandi almennra hluta á tímabilinu. Þynntur hagnaður er ákvarðaður með því að leiðrétta hagnað eða tap sem tilheyrir almennum hluthöfum bankans og vegið meðaltal fjölda útistandandi almennra hluta með tilliti til áhrifanna af öllum þynntum mögulegum almennum hlutum, ef einhverjir eru.

72.27 Starfspættir

Starfspáttur er aðgreinanlegur hluti samstæðunnar sem býður fram vörur og þjónustu sem bera tekjur og tilfallandi gjöld, þar með taldar tekjur og gjöld sem tengjast viðskiptum við aðra starfspætti samstæðunnar. Vörur og þjónusta hvers starfspáttar felur í sér áhættu og umbun sem getur verið frábrugðin áhættu annarra starfspáttar. Tilgreindur hagnaður starfspáttarins er sá hagnaður sem kynntur er stjórnendum samstæðunnar og bankastjórn í þeim tilgangi að ráðstafa auðlindum og árangursmeta starfspætti.